

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

ЗМІСТ

Перемиських Епархіяльних Відомостей
за рік 1932.

Число розпорядження	Зміст	Страниця
	Ч. I.	
	Бажання Преосв. Ординарія з нагоди Різдва Христового і Нового Року	1
7446	Український Комітет Допомоги безробітним і убогим	2
7458	Січень „місяць доброї преси“	6
7589	Конкурс на опорожнені парохії	8
	Хроніка	8
	Проповідь за добру й злу пресу	9
	Ч. II.	
	Енцикліка Його Святости Папи Пія XI про Вселенський Собор Ефеський	17
373	В справі святкування десятої річниці коронації Святійшого Отця Пія XI.	38

Число розпорядження	З м і с т	Сторона
7197	Вказівки для Всч. Духовенства в справі відбування нарад і зборів з рефератами на тему Католицької Акції	38
374	В справі передплати за Епархіяльні Відомости на рік 1932	40
5774/31	Збірка на „Петрів Гріш“	40
	Хроніка	40
	Ч. III.	
	Пастирський лист про св. Тайну покаяння	41
976/141	Зарядження на час постів в р. 1932 згл. до Великого Посту в 1933 р	46
977/186	Заміна ерекціонального згл. церковного ґрунту	47
978/8	Речинець іспитів конкурсних о душпастирські бенефіції в р. 1932	49
979/9	Речинець іспитів з догматики моральної і церковного права в р. 1932	49
7186/31	Обовязок священика пильно прочитувати зарядження Еп. Ординаріату в „Епархіяльних Відомостях“	49
1021	Конкурс на опорожнені парохії	50
	Жертви на засяньську церков	51
	Хроніка	52
	Ч. IV.	
	Бажання Преосв. Ординарія з нагоди празника Христового Воскресення	53
33/орд.	Подяка св. Отця за Петрів гріш 1931 р.	56
1965/5	Духовні вправи для священиків	57
1962/2	В справі консервації церковної старовини	58
1963	Належитість за Шематизм на р. 1932	59
	Хроніка	59
	Ч. V—VI.	
	Зарядження з приводу Енцикліки Святійшого Отця Папи Пія XI. „Caritate Christi compulsi.“	61

Число розпорядження	З м і с т	Сторона
75'орд. 3188	Про цензуру видавництв світського змісту Речинець вношення подань о прийяття до духовної Семинарії	68
3189	Обовязки ОО Душпастирів дотично кандидатів духовного стану	68
3191	Речинець до вношення подань о прийяття до Дяківського Інституту в Перемишлі	69
3190	В справі стипендій на Служби Божі	70
3192	Конкурс на опорожнені парохії	70
3290	Присуд Найвищого Суду що до мови метрикальних витягів і статистичних виказів	71
3206	Вакаційний час в Епископській Консисторії	74
3207	В справі вирівнання залеглостей за часопис „Бескид“ Всеч. парохіяльними Урядами Жертви на засяньску церков в Перемишлі Хроніка	74 75 75
Ч. VII—VIII—IX.		
4946/972	В справі розрішень від перепони споріднення в першому ступні лінії бічної в злучі з другим	77
4726/835	Празник Господа Нашого Ісуса Христа-Царя	80
4945/873	В справі обходів з Нсв. Тайнами в часі празників і відпустів	81
4948	Справа уконституовання Служб Божих фундаційних	81
4952	Конкурс на опорожнені парохії	81
3325	В справі метрики смерти б. п. Олексі Костюка	82
4880	В справі горожан Лотви	82
3688	В справі запряженого знатока церк. будівництва	83
3829	Молитвенник вид. „Епархіяльної Помочі“	83
4518	Поручався проповіді Всч. О. Петра Дзедзика: по думці Христової Євангелії І. Недільні Науки	83

Число розпорядження	Зміст	Стор. Дона
4944 5058/183	Новий „Устав церковних богослужень“ Вияснення в справі молитов для шкільної	83
80	дівчорі	84
20	Хроніка	84
07	Суспільно-господарська криза нинішного устрою а завдання духовенства	87
07	Ч. X—XI.	
07	Пастирський лист Преосв. Ординарія з на- годи празника св. священомуч. Йосафата	93
5464	Зарядження в справі празника св. Свя- щеномуч. Йосафата	97
5459	Наука релігії в школах дочерних сіл і справа підвод для священників	97
5461	Щоденні Молитви латинкою	99
5460	„Життя св. Священомуч. Йосафата Архі- єпископа Полоцького“ (поручається кни- жочку)	99
5072	Поручаються проповіді Всч. о. Богачев- ського	99
5462	До Всечесного Духовенства в справі ви- рівнування залеглостей за „Бескид“	100
5620	Рішення Найвисшого Суду цивільного до- тично аренди ерекціональних ґрунтів	102
03	Хроніка	104
18	Суспільно-господарська криза нинішного устрою а завдання духовенства (дальше)	105
18	Ч. XII.	
5333	В справі Енцикліки: „Acerba Animi Anxi- tudo“ що нею св. Отець Папа Пій XI. поновно протестує проти переслідувань Церкви в Мексику	109
5962	В справі сегорічного Празника Непороч- ного Зачаття Божої Матери	119
6332	В справі опіки потребуєчих	120
03	Хроніка	120
03	Суспільно-господарська криза нинішного устрою а завдання духовенства (закінчення)	121

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Всечесному Духовенству і вірним в нагоди Різдва Христового і Нового Року.

Наближаються радісні свята Христового Різдва, празник великого Таїнства Воплочення Бога Слова. По старому звичаю розпочинають це свято наші християнські родини спільною вечірною трапезою, до якої засідають усі члени сім'ї, споживають традиційну просфору та складають собі взаємні бажання.

В цей день складаю Вам Всечесні Отці і вашим вірним щирі бажання Веселих Свят та обильного благословення від Всевишнього з Новим Роком. Нехай Божа Дитина благословить ваші труди в душпастирській праці над вірними, хай додасть сил до поборення ворожих наступів на св. Церкву та терпеливості до перенесення тих труднощій і ударів, що їх у своїй діяльності в нинішніх днях приходиться так часто зустрічати кожному священикови.

Різдво Христове має у нас характер семейного свята радости. Серед тяжких умовин стрічатиме його християнська родина в цім році, бо тяжкі удари валяться на неї: з одного боку готується наступ на її повне розбиття дорогою намаганого введення цивільних подруж та влекшення розводів, а з другого невидана досі тяжка матеріальна нужда.

Нехай Пречиста Діва і св. Йосиф Обручник, лі правори християнської родини своїм могутнім заступництвом

у Бога відвернуть — це перше велике нещастя від наших родин і випросять їм свідомости і сили, щоби могли гідно обстояти святість християнського подружжя проти всяких ворожих наступів.

Хай вифлеємське Дитя — Ісус з убогости Своїх ясел потішить нас в днях теперішньої нужди, скоротить час тяжкого досвіду і благословить нашу страдальну землю Своїми обильними ласками і дарами.

О ці ласки молитиму Всевишнього і Пресвяту Родину в Празник Христового Різдва й у день Нового Року. —
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

† ЙОСАФАТ
Еп.

Ч. 7446. — Український Комітет Допомоги безробітним і убогим

під патронатом Ї. Е. Преосвящених:

Кир **АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО**, Митрополита у Львові,
„ **ГРИГОРІЯ ХОМИЩИНА**, Епископа в Станиславові,
„ **ЙОСАФАТА КОЦИЛОВСЬКОГО**, Епископа в Перемишлі.
(Адреса: Львів, ул. Кілінського 3).

Управа бюра:

- 1) през. В. Децикевич, делегат Мит. Ординар. у Львові;
- 2) о. крил. В. Лициняк, делегат Еп. Ординар. в Станиславові;
- 3) о. Й. Лучинський Ч. С. В. В., делегат Еп. Ординар. в Перемишлі.

Круг ділання бюра:

- 1) укладає плян і регулямін акції для всіх 3 епархій.
- 2) веде енергічну і живу пропаганду при помочі печатаного слова (через часописи, летючки і др.)
- 3) постараєся о нотифікацію У. К. Д. у всіх воевідствах.
- 4) полагаджує конечні інтервенції у властей;
- 5) чуває над узгідненням акції у всіх 3 епархіях;
- 6) удержує контакт з Воевідськими Комітетами допомоги безробітним у Львові, Тернополі і Станиславові;
- 7) надвижку зібраних жертв діругує по порозумінню з Воевідськими Комітетами, там де покажется того потреба.
- 8) служить радою Епархіяльним Комітетам;
- 9) одержує від них інформації про стан акції в епархії.

Поділ:

Комітет має 3 відділи, а саме:

- I. Український Комітет Допомоги безробітним і убогим у Львові.
- II. Український Комітет Допомоги безробітним і убогим в Станиславові.
- III. Український Комітет Допомоги безробітним і убогим в Перемишлі.

Український Комітет Допомоги безр. і убог. в Перемишлі стоїть під проводом Преосв. Єпископа-Помічника, а його круг ділання є:

- 1) видаєть поклик до негайного утворення в єпархії повітових і парохіяльних Комітетів, а також до акції по думці регуляміну виданого центральним бюро.
- 2) приймає звіти від повітових і парохіяльних Комітетів.
- 3) інформує центральне бюро про стан акції в єпархії.
- 4) надвижку зібраних жертв зголошує і передає до центрального бюро.

Український Комітет Допомоги безробітним і убогим **на повіт** стоїть під проводом особи (голови) покликаної Преосв. Ординаріятм. Голова запрошує собі до помочі 5—7 осіб. Цей Комітет є звязковим органом і до него належить:

- 1) перевірити чи повстали в повіті парохіяльні У. К. Д. евентуально поургувати утворення, в данім разі повідомити про перепони У. К. Д. в Перемишлі.
- 2) інтервенювати в старостві, якщо члени парох. Комітету стрічалиби перепони в своїй праці.
- 3) здавати звіт У. К. Д. в Перемишлі про стан акції в повіті.
- 4) мати місце на склад жертв в натурі.

Український Комітет Допомоги безробітним і убогим **в парохії** стоїть під проводом місцевого о. душпастиря (згл. о. сотрудника), який покликуює собі до помочи потрібне число осіб, мущин і жінок, що мають зайнятися акцією в громаді. В дочерних мають повстати дочерні У. К. Д. До парохіяльного Комітету належить:

- 1) приймати жертви в грошах і в натурі, як також переводити в громаді збірку жертв в натурі і готівці.
- 2) рішати під проводом голови комітету про висоту запомоги місцевим безробітним і потребуючим помочі.

3) надвижку відставляти до повітового У. К. Д.

4) вести точний виказ зібраних жертв і уділених допомог, який підписаний всіма членами Комітету, має бути перехований в парохіяльних актах. Відпис такого виказу пересилають до У. К. Д. в Перемишлі.

Еп. Ординаріят поручає отсим Всч. Духовенству оснoвувати парохіяльні Комітети У. К. Д. та вести по парохіях акцію поручену спільним пастирським листом нашого Епископату який залучається. — З Еп. Ординаріату.

Деякі інструкції Центрального бюро що до акції Комітетів.

I. Що до організації:

По відчитанні пастирського листу або по виголошенні відповідної проповіді про христ. милосердя та любов ближнього скличе о. душпастир ширші сходи́ни для оснування парохіяльного Комітету Допомоги. В сходи́нах повинні взяти участь члени церковних бра́цтв, відпоручники місцевих товариств і інші діяльні особи. Сходи́ни вибирають членів парох. Комітету Допомоги і намічують плян пра́ці:

1) першим обовязком парох. Комітету Допомоги є виготовлення списка укр. безробітних і убогих в громаді, це є таких, які не мають ніякого майна і ніяких засобів до життя.

2) Комітети обовязані перевести по селах збірку жертв і розділ жертв найдалше до кінця січня, а також відставити надвижку до повітового У. К. Д. Також по містах треба перевести негайно збірку жертв і в міру впливів доконувати розділу підмог. З кінцем кожного місяця повинні комітети по містах передати надвижку до повітового комітету а викази до Епархіального Комітету.

Голови повітових Комітетів по уконституованню Комітету повідомлять про склад дотичне староство. Зазначається туг, що Централя зголосила оснування „Укр. Комітету Допомоги“ воевідствам у Львові, Станиславові і Тернополі.

II. Кого обіймає допомогова акція?

Комітети Допомоги безробітним і убогим мають на меті нести в міру засобів матеріяльну і моральну поміч:

а) безробітним по містах і селах, не тільки тим, що втратили пра́цю але і тим, що не можуть найти пра́ці, але

тільки тоді, коли безробітні не мають можливости прожитку;
 б) голодуючим убогим, потребуєчим помочі дітям, молоді, вдовам, старцям і калікам.

III. Форма допомоги:

Парохіяльні Комітети повинні приміювати спосіб допомоги до місцевих умовин при перестерігуванні таких загальних засад:

- 1) нікому не помагати гріцми, тільки відповідно до потреб і можливости рільними продуктами, харчами, топливом, біллям, одягом, обувою і т. п.;
- 2) допомогу давати тільки по попередньому провіренню;
- 3) в першу чергу слід помагати тим родинам безробітних і вбогих, які мають дрібні діти;
- 4) в міру потреби zorganizувати при школах акцію доживлювання вбогої і недостатчно відживлюваної шкільної молоді;
- 5) в міру потреби і можливости zorganizувати по містах безплатні кухні, в яких безробітні і убогі моглиби одержати бодай раз денно теплу і поживну страву.

IV. Обовязки громадян:

Всі громадяни мають моральний обовязок по своїм силам помагати безробітним і вбогим. Жертви на ту ціль обіймають: готівку і дорогоцінні предмети, рільні продукти, харчі, топливо, одяг і обуву. Хто має можність жертвувати такі предмети, винен передати їх чимскорше до парох. Комітету.

Для готівкових жертв обовязують такі норми:

- а) від постійних приходів стала жертва в висоті $\frac{1}{2}\%$ місячно;
- б) від господарських, торговельних і фінансових установ жертва від обороту 1% , а від інших доходів (відсотки) 2% ;
- в) як найдалше йдучі обмеження у всім, що не є доконечне, а зокрема треба обмежити, чи навіть зовсім залишити видавати на забави, пиття алькоголів, курення і всякий інший люксус, а заощаджений в той спосіб гріш передати на ціли Комітету;
- г) якщо відбувалибися які імпрези, то треба бодай частину чистого доходу передавати в користь Комітетів Допомоги;
- д) по змозі піст першої пятниці кожного місяця, а кошти удержання того дня передавати на ціли Комітету.

Ч. 7458. — Січень „місяць доброї преси“.

»Центральний Комітет доброї преси« у Львові, складений з відпоручників католицьких видавництв нашої церковної провінції проголосив місяць січень „місяцем доброї преси«. Вже третій рік відноситься він з просьбою до католицьких установ, організацій та свідомих приватних осіб, з окремаж до духовенства розвинути в означенім часі, се є від початку січня до половини лютого, по змозі якнайінтензивнішу пропагандову акцію в хосен нашої католицької преси. Короткий досвід трох останніх років доказав, що того рода пропагандова акція приносить чималі успіхи, бо збільшує число передплатників і читачів здорового писаного слова, ширить серед байдужого дотепер загалу свідомість ваги і потреби католицької преси та приспорує трохи гроша на цілі убогих катол. видавництв. Та чи не найбільша користь пливе при нагоді цієї благородної акції з релігійних актів »місяця« як молитов в наміренні розвою доброї преси, проповіді і т. п.

Про потребу католицької преси у нас в теперішньому часі писалося вже чимало в наших »Епарх. Відомостях« при всіляких нагодах, на цю тему пишуть багато і часто наші католицькі часописи, так що зайва річ те саме повторяти. Хто як хто а священики найбільше відчують її, бо безпосередно найбільше мають нагоди обсервувати руйнуючий вплив ворожих катол. Церкві часописів. Без такого помічного засобу як катол. газета і книжка сьогодні вже ніяк не може обходитися ніякий священик у своїй душпастирській праці, хочби приходилося йому працювати серед найбільш відсталого елемента. Поширюючи здорову катол. пресу священик тимсамим виконує важну частину проповідничого уряду і виконує його поступки з більшим успіхом, як живим словом проповіді. Тому само собою ясне, що передовсім священики повинні піти на зустріч благородному починови »Центрального Комітету доброї преси« в місяці січні та доложити всіх зусиль, щоби католицька пресова акція в обсягу їх впливів принесла можливо найбільші успіхи.

Вправді наш народ переживає під теперішню пору дуже тяжку матеріальну кризу. Журба про найбільш необхідні засоби до життя не дозволяє йому звертати належну увагу на інші річи і не дає змоги матеріально причини-

тися до скріплення своєї преси — всеж таки і в тих тяжких часах не обходиться він без часопису. Саме тепер, коли внаслідок загальної нужди і недостатків зневіра вкрадається до многих сердець і коли даром насилана лиха газета може зробити найбільше спустошення, якраз тепер треба дати вірним до рук католицьку газету. Є люди, які можуть заплатити собі часопис самі, інших треба заохотити, щоби зробили це спільно — в ніякому разі не можна лишати парохії без здорового друкованого слова.

В цілі якнайуспішнішого переведення пресової акції на терені нашої Епархії, заряджується слідуєче:

1) При найближшій нагоді після одержання цього числа «Епарх. Відомостей» Всеч. Отці Душпастирі (парохи, завідателі і самост. сотрудики) заповідать в церкві в часі богослуження, що січень (до 15 лютого) є «місяцем доброї преси» та пояснять вірним в приступний спосіб до чого він призначений.

2) Кождої неділі січня до 15. лютого належить відспівати з вірними по скінченій Службі Божій згл. Вечірні «За всіх молишися Благая...» в наміренню поширення католицької преси.

3) Остання неділя місяця січня с. р. се є «Неділя по Просвіщенню» дня 24 січня 1932 р. призначається в цілости пресовій акції. Того дня виголосять Всеч. Отці Душпастирі в часі Служби Божої проповідь про шкідливий вплив злої і потребу доброї преси (зразок такої проповіді є напечатаний в II. часті нинішних „Епарх. Відомостей“), заохотять вірних до передплати католицьких видавництв в першу чергу «Бескида» та до складання датків на ціль катол. преси. Збірку треба заповісти заздалегідь, а призирані на ту ціль гроші окремо в матерних, а окремо в найблизшу неділю в дочерних церквах належить як кожного року, переслати до Еп. Консисторії з допискою «на катол. пресу».

4) До кінця місяця лютого пересилають Всеч. ОО. Душпастирі подібно як в році 1929 Еп. Консисторії писемні звіти про те, як перевели пресову акцію та ев. які доразові успіхи замітили, разом зі зібраними грошми на цілі катол. преси.

Поза названими в горі актами належало б відбутися спеціальні, цій справі присвячені, сходи церковного брацтва, заохотити членів до передплати нашого часопису „Бескид“ та до активної пропаганди на цілий час тривання пресової

акції з окрема до здобування передплатників і читачів для „Бескида“, „Місіонара“ та інших кат. часописів, до кольпортажі і т. п. Де місцеві обставини на це зізволяють, повинні ОО. Душпастирі подбати о уладження відповідного реферату на тему кат. преси в читальні й кооперативи. Загалом акція священика повинна зміряти до того, щоби серед якнайширших кругів вірних розбудити свідомість потреби католицької преси, насторожити їхню увагу на небезпеку з боку ворожого часопису та впоіти в них почуття обовязку, що випливає зі шестої заповіді церковної.

Еп. Ординаріят пригадує Всч. Отцям те, що вже нераз підносив, що правильний хід праць Кат. Акції, за яку саме беремося, без власної преси неможливий, бо катол. преса становить перший її етап і один з найбільше успішних засобів до цілі. —

Ч. 7589. — Конкурс на опорожнені парохії.

З речинцем до 16. лютого 1932 виставляються на конкурс слідуючі опорожнені парохії під умовами як Еп. Від. Ч. 5039/VIII з 1931 р. стор. 105: Зиндранова дек. Дуклянський, Пили дек. Жовківський, Радохонці дек. Нижанківський, Ріпник дек. Короснянський, Ольхівці дек. Сяніцький, Торки дек. Медицький, Яжів новий дек. Яворівський.

ХРОНІКА.

Іменовання.

Просинодальними іспитовниками іменовані:

Ч.186/орд. Впр. о. о.: Василь Левицький, о. Михайло Мриц, о. Василь Пинило, о. Володимир Гмитрасевич, о. Роман Решетило, о. Василь Гриник, о. Лев Історевич, о. Николай Грицеляк, о. Іван Зятюк.

Померли:

о. Володимир Ринявець емер. парох в Белзі 19/12 1931.
Душу його поручається молитвам Всч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 2. січня 1932.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Еп.

II. ЧАСТЬ.

Проповідь за добру й злу пресу.

ЗМІСТ:

Вступ : Оповідання про заразливу хмару.

I. ЩО Є ЗЛА Й ДОБРА ПРЕСА.

- 1) *Зла преса* — то дүхова зараза, що приносять хворобу, терпіння — і смерть... і цю дүховою заразою вже заражена наша країна.
- 2) *Добра преса* — то ясне й тепле соняшне проміння, що несе здоровля й життя... — і цим промінням мусимо себе й ближніх ратувати.

II. ЩО НАМ ТРЕБА РОБИТИ,

- 1) *Не читай* і не спомагай злої преси.
- 2) *Читай* для себе і других лише добру пресу.
- 3) *Передплатуй* сам, або на спілку добрі газети.

А також:

— молися в січні за поширення доброї преси — приеднуй нових передплатників.

Закінчення : Вимагає того Христос — Його Заступник св. Отець — наші Владики — наша доля — доля наших ближніх і цілого народа.

Вступ.

В однім селі нашої країни старі люди оповідали*) за таку подію. Був гарний літний день. Сонце спускало багато свого золотого й теплого проміння — і від тепла того животворного проміння скоро дозрівало збіжжа на ланах. Аж тут, около полудня приплила звідкись на голубе небо невелика сіра хмарка. Зависла хмарка над селом і поволи зачала розпливатися в діл на ціле село.

І від того дня, як ся хмарка над селом розплилася, зачалось нещастя й горе в селі. Що друга хата, то хтось захорував. Заболіла голова, обняла горячка, невдовзі зявилися в пахвинах болючі чираки й рани — і врешті по кількох тижнях муки, а часом то й по кількох днях наступала смерть. І много плачу було в тім нещаснім селі. День за днем несли небіжчиків на вічний супочинок. Заплакала бідна мати над малою домовиною своєї одиначки; заридала дитина над свіжою могилою свого батька й неньки. А на сільськім цвинтарі, то вже й місця для небіжчиків не ставало. Майже всіх, хто тільки захорів, косила невмолима смерть. Мало хто виратувався зі страшної за-

*) Справді чув автор таке оповідання.

разливої недуги. Бо, бачите, Дорогі — ся хвороба, то була „морова зараза“ — і від хорих, то заражувалися й здорові й мусіли терпіти й умирати.

Так минав тиждень за тижнем і місяць за місяцем. Злощасні жителі того села не знали ратунку. Не помагали на хворобу ні лікарі, ні знахорі, до котрих декотрі темні люди заходили. Аж прийшла весна. Сонце знова зачало більше посилати свого ясного і теплого проміння на бідне село. Та ще зайшов в село чужий подорожний з далеких сторін, чоловік розумний і статочний. І коли йому прохожі розповіли що над цим селом, то смерть заволоділа від грізної зарази, — то він, розвідавшись про всьо, так сказав: „Люди добрі, ратуйтеся від страшної хвороби й смерти. Не смієте так чекати, аж вас усіх смерть скосить. Як лише хто захорує, то не кладіть його в хаті, а виносіть на сонце. Най яспе й тепле проміння світить над ним, — а прийде до нього здоровля. А хто ще здоровий, то най ціліський день перебуває на сонці. А минеться у вас ця страшна хвороба. Бо ясність сонця і тепло сонця цю заразу переможе“.

Послухали люди доброї ради того чужинця. Всіх хорих виносили з хат на полвіря на цілий день на сонце. А й здорові, то лише на ніч заходили під дах на супочинок. І показалося, що ця рада чужинця була добра. Що раз, то менше людей западало в хворобу. А хто хорий, то скоро приходив до здоровля. Через кілька тижнів, то й уся зараза пропала, відступила зі села. Позістали лише численні недавні могили й хрести на сільським цвинтарі.

Так то оповідали старі люди ще перед виною.

(І. Часть: Чим є зла й добра преса).

1. Зла преса. А чи знаєте, мої Дорогі, на що я вам нині цю історію переповідаю? Оповідаю вам ддятого, бо тепер — ще гірша, ще страшнійша, ще грізнійша заразлива хмара зависла над нами. Зависла ця смертельна хмара не лише над нашим тихим селом, але й над усіми нашими повітами і над цілим нашим гарним краєм. І не лише над нашим краєм, але й над усіми краями в світі.

І не лише зависла ця трійлива хмара високо над нами, але вже й розплилася по наших хатах, по наших селах, по нашій рідні землиці. І вже не сотки, а тисячі людей ця

страшна зараза заразила. І вже тисячі й тисячі наших людей, наших рідних братів і сестер найшлися в обіймах страшної смерті.

Запитаєте мене: що то за хмара заразлива нас навістила? — Відповідаю на ваше питання: тою смертельною хмарою, що нас навістила, то **зла преса**, а преса то значить, злі книжки, а особливо **злі газети**, що то приходять що місяця, або що тижня, або й що дня. Ті всі газети — то коротким словом називаються на цілім світі: **преса**. І ця зла, брехлива, грійлива, смертельна пресова, друкована зараза дійсно запанувала вже на нашій землі, заливає нас усіх, затроює наші душі, приносить тяжку душевну хворобу — і приносить для душі **смерть**.

Беріть лише, мої Дорогі під розвагу, подумайте, розберіть своїм розумом. Кожного місяця, через цілий Божий рік, розливається наче та зловіща, «морова» хмара по всіх наших селах много-много всяких злих газет. А знаєте, кілька їх приходить під наші тихі сільські стріхи? в нашім краю? Приходить тих затроєних газет на місяць около 500,000 (пятьсот тисяч) примірників! 500,000, то $\frac{1}{2}$ міліона — а пів міліона, то так много, що треба цілими днями рахувати і ще не дорахувавбися і не скінчив!

$\frac{1}{2}$ міліона на місяць, — а кілька на рік? На цілий рік то буде разом 6,000,000 (шість міліонів) примірників! А такого числа, то й за тиждень недорахувавбися. То страшна, зловіща, смертоносна хмара для наших душ! І що криється в тій друкованій хмарі брехливих, злих газет? Криється в них їд, отруязараза, хвороба і душевна смерть. А щоби тих газет посилають міліони примірників, то дійшли вони вже **всюди** — і вже заражені наші гарні села, наші гірські полонини, наші малі і великі міста. Ми маємо очі і не бачимо; — маємо вуха, і не чуємо; — маємо в грудях християнське серце — і нас серце не болить на гірку недолю, що залягла над нами вже від кільканайцятьох літ. Чимже не так? Чи не **заражені вже душі** наших многих людей цею друкованою заразою? Хто то згасив в їхніх серцях пам'ять на Бога, боязнь Божу й любов до Бога так, що й молитися не хотять? — То зробила друкована зараза! — Хто навчив їх сміятися з наших найбільших святощів, з нашої, Христом з неба принесеної релігії? — То знова зробила друкована зараза! Хто засіяв в сер-

нях невдоволення, злість, ворожнечу, а навіть боротьбу проти святої, католицької Церкви? То знова зробила друкована зараза. — Хто вирвав з коренем побожність, пошану для старших, для родичів, — хто заціпив в молодих ще серцях безбожність, розпусту, гидкі розмови й усяку душевну гніль й багно? То також зробила і робить що дня друкована зараза; лихі газети і лихі книжки! — А хто то поширив по нашій країні всяких баптистів, байбелників, православних та й інших іновірців і відірвав і відчужив дігий святої, Христової Церкви від тої доброї Матери? І це також зробила друкована зараза, — друкована за чужі за американські й жидівські гроші, на погибіль душ християнських, що їх Ісус відкупив Своєю найсвятішою Кровю.

І якщо так дальше буде, як дальше будемо впускати в наші пороги, в наші вуха, в наші серця цю друковану заразу злих газет, нехристиянських, а ще може й за них платити — то всі а всі позаражуємося. Від заражених на душі і вже хорих — заразяться ті, що ще здорові — і тоді грізна смерть запанує вже зовсім неподільно на нашій країні: смерть тим страшніша, що то не смерть тіла, а смерть душі. Згасне в серцях наших свігло віри, уступить розрада й втіха надії, вигасне тепло любови. Виженемо **Бога** з наших душ, а впровадимо до них діавола! Пропаде »мир Христовий« — супокій і радість серця, а перейме це бідне серце смуток, непевність і горе. Бо там, де Христос у серцю, там лише мир і радість — а в кого в серцю Христа не має, там темрява і смерть панує.

Ось таку то недолю приносить усім лиха, друкована зараза. Требаби нам плакати й ридати більше, як плакали й заводили в тім зараженім селі. Бо там умирало тіло від тілесної зарази, а тут душевна зараза — душі наші смертельно наліщує й убиває.

Ще раз вас прошу, Дорогі Браття й Сестри. Отворіть свої духові очі, дивіться, що *смерть* нас навістила — і одних захопила в свої страшні кікті, а до здорових уже приходить. Не обманюйте себе і не кажіть: »я не піддам себе заразі — не дам заразитися. Я зрештою, злих газет не читаю. А що мене обходить, що там хтось другий читає й гине«.

Ні, не так то є, як ти говориш. Як у тім навіщенім селі ніхто не міг втікти і виратуватися від тілесної зарази,

коли вона вже раз загостила в село, так і в нас. Ніхто не вратується й не втіче, коли душевна зараза в краю й у селі. Не одного дня всі там захорували — так і ти може ще не заразився. Але, чим дальше, тим більше було небіжчиків у тамтїм селі — і якби не добра рада й ратунк від сонця — так за рік, чи два булоби ціле село, мов одно велике цвинтарище.

Так і в нас. Якщо не будемо ратуватися, то всі погинемо. І ті, що вже на душі заражені — і також ті, що здорові. Ще раз кажу, що не можна втікти. Хочби ти сам не читав лихих, заразливих газет, то тобі не допоможе — коли інші твої сусіди їх читають. Бо неодно заражене слово почуєш раз, почуєш другий, і десятий і сотний. І то заразливе слово, не одно, то друге, або десяте, або сотне ввійде в твою душу і там позістане — і зараза готова. Бо — в тебе нема і не буде *відпорности й сили* проти зарази.

2. Добра преса. А як себе ратувати, як набути для себе відпорности проти зарази? Так — як себе ратували селяни з того нещасного села. Вони послухали доброї ради: і ми доброї ради послухаймо. А хто нам дає ту добру раду? Ту добру раду, дає Святїйший Отець, Христовий Намісник на землі, ту раду дають нам усі наші Преосвящені Владики. Вони всі взивають нас і благають: «читайте, передплачуйте і поширюйте добру, христїянську пресу, христїянські газети. Тї христїянські газети несуть вам світло, несуть правду, несуть силу для душі й душевну відпорність проти зарази й смерти. Найте ясне і тепле сонїшне проміння, проміння доброго, христїянського друковаого слова засвітить над вами, над вашими родинами, над цілою нашою країною». — Таку батьківську, щирю, приятельську раду дають нам наші Преосвящені.

А щоби ми мали час і змогу й нагоду надуматися і з тої ради для свого добра скористати, то наші Преосвящені назначують на це в цілім краю „місяць доброї преси“ — це є, місяць для поширення христїянського друкованого слова, христїянських газет. І цей місяць ми як раз розпочинаємо для нашого ратунку і для ратунку наших ближніх.

(II. Часть: Що нам робити).

І щож ми, Дорогі Браття й Сестри маємо робити в сім місяці?

1) Найперше, то **стеречися друкованої зарази**. Не дозволь, щоби до твоєї хати, до твоїх рук дійшла зла, нехристиянська газета, або зла книжка. Віджени грізну заразу, що зближається до тебе і до твоєї родини. А як уже є в тебе, в хаті зла газета, то перестань її приймати від цього місяця: ані не плати більше, ані не приймай задармо. А як ти замовив, то відмов і напиши, щоби не посиляли. А зате придивися *добрій* газеті. Можеш її дістати і задармо *на показ*. — Читати, а ще й платити за злі газети, то **гріх** перед Богом.

А як дальше ратувати себе і свою родину і наше село і наш край від тої заразливої друкованої хвороби?..

2) Пригадайте собі, як ратувалися нещасливі люди в зараженім селі. Вони *виставляли хорих*, а ті, що здорові, *виставляли себе на сонце*. Ясне проміння й сонічне тепло лічило смертельну недугу й хоронило здорових від зараження.

Дивіться: таке ясне проміння, таке цілюще тепло — то йде від добрих, правдивих, *християнських* католицьких газет і від добрих книжок. І є вже трохи наших правдиво християнських газет; — і є вже, Богу дякувати, такі видавництва, що друкують самі добрі книжки, з котрих то книжок можна зачерпнути *світло* правди. Беріть, мої Дорогі, ті християнські газети і ті добрі книжки в руки. Вони своїм промінням можутьвилічити хорих — і вони єдині можуть захоронити тебе від душевної зарази. Беріть ті християнські газети і християнські книжки в свої руки: **читайте, роздумуйте і другим позичайте**. У Ваші душі зачне поволи входити нова сила, нова радість, нова охота. Ясне світло правди осяє вас і принесе поволи нове життя: — і вам — і вашій рідні — і цілому селу — й усій нашій рідній країні. Тож цініть і шануйте добру, християнську, католицьку газету і добру книжку, як дорогоцінне, цілюще лікарство.

А дальше, що нам робити, запитаєте.

По 3-тє: пішли **скоро передплату** на дві, або хоч на одну християнську газету. Не кажи: що тепер нужда, що я не маю на сіль, на нафту й на інші конечні річи. Так, нужда велика панує. Але, не забувай, що „не самим хлібом жие чоловік“, — як сказав Ісус — але й словом правди. Як твоє тіло потребує хліба, так і твоя душа дуже потребує поживитися *правдою*. Потребує душа не тільки поживитися, але й скріпитися, набрати здоровля й набрати сили. А ця

пожива, це лікарство; що несе здоровля й силу, то слово правди. А сю правду несуть тобі добрі, католицькі газети і добрі книжки.

А ці добрі газети, то ще й дуже *тані*. За марний лист мусиш заплатити аж 35 грошів — а ще й за листовий папір і обгортку, то разом 40 грошів. І щож? Чи так много в тім листі напишеш на двох картках? — А тут, при наших християнських газетах, то за 20, або 25 грошів, то маеш задрукованих добрим, щирим, цікавим і здоровим словом — аж 16 сторін. Подивіться. (Показати „Місіонар“, і котрий катол. тижневик). — Тут 16 сторін, а тут 4 великі сторони що також дає 16 сторін. Якби то хотіти переписати рукою на листовім папері, то требаби записати що найменше 32 листові папері і то цілком записати, щоби ні трощки місця не позістало. А за таких 32 листи, то мусівби — по 40 грошів — заплатити 12 золотих і 80 грошів на один місяць. А якби так хотів кожного місяця написати по 32 листи, то річно коштувало би аж 150 золотих з надвишкою.

А тут, дивіться: місячно за „Місіонар“ виходить не 12 золотих, а лише 20 грошів. А річно не 150 золотих, а лише всього разом 2 золоті. Чиж то не тано?

Але ті наші християнські газети виходять так дешево лише для передплатників. Бо ті, що видають і друкують газети, то мусять місяць за місяцем платити за папір, за друк, за фарбу, за поchtу: і то не по 2 чи по кілька золотих, але по кілька тисяч. І їм ніхто не чекає. Не платиш, то не друкуй. Нема ради.

І тому то всі а всі добрі газети і просять о передплату і впоминаються, як хто завинив — бо як не дістануть передплати, то мусять ті добрі газети вмерти, то значить: не можуть дальше виходити і нести людям свого світла і здоровля.

А тоді знова обгорнуть душі заразливі хмари злих газет за юдині гроші. Хто тому буде винен? Ми самі, що маємо очі і не бачимо, маємо розум і не розуміємо — і що наше серце закамяніле на власну нашу долю і на долю наших ближніх.

І тому го кожний щирий, розумний християнин-католик памятає на свою християнську газету і на час посилає **передплату**, щоби ся газета не пропала.

А як уже ніяк не можеш сам заплатити газети для себе і своєї родини, то умовся з другими 2-ма, чи кількома

і можете або разом читати, або один по другім. А так само і з християнською тижневою газетою. На спілку дуже мало коштує і 52 рази в рік прийде такий великий лист — з потіхою і наукою у Вашу хату. Але найкрасше булоби в нашім краю, якби так кожда родина мала в хаті для себе християнську газету. Ой тоді не загрожувалаби нам затроєна хмара — тоді булоби ясно в наших душах і більше радости і більше охоти булоби в наших серцях і гарнійше й легше жилобся всім людям в нашій країні. А так, якщо пропаде наша католицька преса, так за нею і ми пропадемо, пропаде й наш нарід.

Ось і сказав я вам, що ви повинні робити — і що повинен робити кождий добрий і правдивий християнин для свого *ратунку* і для ратунку других — і для свого власного душевного здоровля і щастя і для щастя других.

— Не читай, злої газети, не купуй і не спомагай — бо спомагаєш заразу і купуєш смерть для душі.

— Читайте, передплачуй і спомагай лише добру, католицьку газету, котра несе тобі світло, правду, здоровля і силу.

— Плати скоро передплату, не спізнюйся. Плати сам, або на спілку з кількома. Будеш дякувати Богу, що ти послушав цієї доброї ради.

3. Закінчення.

А тепер ще на кінець подам вам дві ради на цей «місяць доброї преси».

Одна рада, то така: *Моліться* всі а всі, щоби нас Бог захоронив від отруї злих газет — і щоби поширилася між нашим народом як найбільше *добра преса*: добрі газети й добрі книжки. Будемо також усі разом молитися у стіп Ісуса в кивоті утаєного, але ви всі моліться також в дома при щоденній молитві через цей місяць.

А друга рада: *Приєднуйте* всі хто може нових передплатників. Порадь другому, покажи добру газету, позич до прочтання, або сам прочитай другому що цікавого. Як так приєднуєш нових передплатників, то ти є апостолом доброго друкованого слова, *«апостолом католицької преси»*. Ісус того апостольства хоче — Намісник Ісуса, св. Отець до того взиває. Взивають і заохочують нас наші Преосвященні Владики. Взиває наша власна душевна доля і наше щастя. Будьте всі апостолами доброї преси. Амінь.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

ЕНЦІКЛІКА

ЙОГО СВЯТОСТІ ПАПИ ПІЯ ХІ

до Всеч. Братів Патріархів, Примасів, Архієпископів, Епископів і інших місцевих Ординаріїв, що в мирі і злуці з Апостольською Столицею

про ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР ЕФЕСЬКИЙ, що відбувся перед п'ятнадцяти віками.

Всечесним Браттям поздоровлення і Апостольське благословення

Історія, це світло правди і очевидець часів, при докладнім вгляненні та пильнім досліді поучає, що ця Божя обітниця дана нам Ісусом Христом: «а ось я з вами по всі дні, до кінця світа»¹⁾ не завела і не завде ніколи в будучности Його Обручній Церкві. А навпаки, чим нагальніші філи кидають Петровою лодкою на протязі віків, тим блищій і сильнішою дізнає помічної Божої ласки. Бувало це особливо в першім віці існування Церкви, не тільки тоді, як християнське ймення вважалося окаянним злочином, що заслуговував на кару смерті, але також тоді, коли правдива Христова віра нарешена віроломністю еретиків, що

¹⁾ Мат. 28, 20.

поширювалися перш за все у східних сторонах, знайшла-ся в великій небезпеці. Бо як гонителі католицького ймення непочесно миналися оден за другим і впало навіть цісарство Римлян, так і всі еретики мов всихаючі вітки, відірвані від Божої виноградини,¹⁾ не могли черпати животворних соків, ні видавати плодів.

А Церква Господа посеред стільких бур та наворотних переворотів довіряла тільки Богу і поступала вперед певною і повною ходюю та не перестала зберігати скарбу євангельської правди, що Ї його повірив сам Ї Творець.

Такі думки насуваються Нам, Всечесні Браття, коли зачинаємо промовляти до Вас цим листом про справді радісну подію, а саме про Вселенський Собор, що відбувся перед п'ятнайцяти віками в Ефезі. На нім відкрито справді хитрий підступ поблуджених, а також заблестіла за помічу з неба вельми кріпка віра Церкви.

Знаємо, що за Нашою захоотою повстали дві Ради²⁾ з наміром, щоби ця вікова памятка обходила дуже врочно не тільки в Римі, в столиці католицького світа, але всюди по всьому світі. Знаємо теж, що ті, котрим Ми доручили це незвичайне завдання, не щадили ні заходів ні труду, щоби цей спасенний почин повести, кожний відповідно до своїх сил. Тож сердечне дякуємо за цю ревність, на яку радо відповіли гідною подиву однодушністю Владики і найкращі мужі з поміж вірних, бо сподіємося з неї тепер колись чи в будучности не малого хісна для католицької справи.

А в бачливому розважанні над цим вислідом та звязаними з ним справами і обставинами вважаємо згідним з Апостольським урядом, що його справуємо з Божого зарядження, заговорити до Вас в тій Енцикліці під самий кінець обходу і в часі святої памятки Різдва Христового з Пречистої Диви Марії в справді дуже важній справі. Бо надіємося непохитно, що Наші слова будуть милі і хосенні не тільки Вам і Вашим вірним, але і всі найдорощі нам браття і сини, що розлучені з Апостольською Столицею, як тільки розберуть наново і розважать порушені бажанням правди, не зможуть устоятися, мов стрепенуться перед історією, учителькою життя, та відчують бодай тугу за

¹⁾ Йоан 15, 6. ²⁾ Див. Лист до Ем. Кард. Б. Поммілья і А. Сінчера з 25. грудня 1930 (Acta Ap. Sed. т. XXIII, стр. 10-12).

одною вівчарнею і одним Пастирем та за любовою спільної віри, що переховується з найбільшим говінням все безпечна і ціла в Римській Церкві. Бо в боротьбі з несторянською ересю, що її вели Вітці Собору, яка спричинила і цілий Ефеський Собор, заяснили своїм блеском перед очима всіх перш за все три догми католицької релігії, про котрі маємо тут головно говорити: а саме, що є одна особа Ісуса Христа, та що вона є Божою особою; що Пр. Діву Марію треба всім узнавати і почитати подійсно і правливо Богородицею; що Римський Папа має з Божого зарядження найвищу, найбільшу нікому непідлеглу над всіми і поодинокими християнами владу, якщо річ про віру і обичаї.

I.

Тож представмо справу по порядку і наведем на початок слова і націмнення Апостола народів висказані до Ефесян: „Аж всі дійдемо до єдності віри і пізнання Божого Сина до звершенного мужа, до міри зросту Христового сповнення. Щоби ми не були вже дітьми, що хвилюються і уносяться від всякого вітру науки в людським лукавстві в зручній хитрості омани. А щоби ми ходили по правді в любові і зростали у всім, в Того, що є головою, в Христі, з котрого все тіло зложене і споєне всякими кріпкими ставами, по дійству, в мірі кожної часті, одержує приріст на збудовання самого себе в любові“¹⁾.

Як Вітці Ефеського Собору в предивній духовій злуці пішли за цею апостольською заохотою; так бажалиби ми, щоби всі без ніякої ріжниці, відкинули упередження, прийняли її мов дану для них самих і щасливо її вихіснували.

Творцем цілого спору був, як всім відомо, Несторій. Він не створив своїм умом і трудом нової науки, бо взяв її радше від мопсвестенського Єпископа, Теодора, а тільки розвинув її ширше, надав їй новий вигляд, та почав великим засобом слів і думок, як передовий бесідник, її голосити і всяким змаганням її поширювати. Він уродився в сирійським місті Германіції, а в молодім віці удався до Антіохії, щоби там образуватися в святих та світських науках. В тім то на той час славнім городі, вступив він спершу в монаше життя, а потім задля свого змінчивого успо-

¹⁾ Ефес. 4, 13—16.

соблення, відступив від первісної постанови, став священиком і віддався пілий проповідничому урядови, жадібний більше людської похвали чим Божої слави. А слава його вимови так зростала загально і так розходилася далеко й широко, що покликаний до Царгороду, осиротілого в тім часі по Пастиреві, досягнув з немалим очікуванням всіх єпископську гідність. На тій справді преславній столиці, не тільки не заперестав голосити своїх блудних наук, але з більшою ще повагою і чванливістю научав їх і розповсюджував.

Для доброго зрозуміння справи, буде хосенним натякнути тут дещо на важніші глави несторіянської ереси. Цей дуже гордовитий муж, вважаючи, що дві цілі іпостаси, а саме людська Ісуса і Божя Слова зійшлися в одній спільній »прозопон« (як її називав), заперечив ту дивну істотну (субстанціяльну) злуку двох природ, яку називаємо іпостатичною і тому научав, що Єдинородне Слово Боже не стало чоловіком, а тільки перебувало в людським тілі через замешкання, замишування і силу ділання. Тому треба називати Христа »Теофорос« себто носителем Бога, а не Богом, в майже подібнім значінню, в яким пророків і других святих людей задля наділеної їм ласки можна назвати носіями Бога.

З цих злорадних вимислів Несторія слідувало, що узнає в Христі дві особи, одну Божу а другу людську, а також з цього виходило конечно, що Пр. Діва Марія не є правдивою Богородицею себто Теотокос, а є радше матір'ю Христа чоловіка, тобто Христотокос, або що найбільше Теодокос, це є Богоприємницею¹⁾.

Такі безбожні догми голошені вже не тихцем і не скрито приватним чоловіком, але явно і отверто самим Єпископом царгородської столиці, викликали заворушення умів особиво у східній Церкві. А між противниками несторіянської ереси, яких не бракувало навіть в самій столиці східного цїсарства, займає без сумніву чоловіче місце, цей вельми святий муж і оборонець католицької ненарушности, александрийський патріарх Кирило. Бо ледве лізнався цей ревнитель не тільки між своїми синами але і між зблудженими братами, про безбожну науку царгородського Єпископа, боронив витревало правдивої віри між своїми

¹⁾ Поп. Mansi, Conciliorum Amplissima Collectio, IV, c. 1007; Schwartz, Acta Conciliorum Oecumenicorum, I, 5. p. 408.

і виданим листом до Несторія старався по братньому повернути його до католицької правди.

Та коли завзята впертість Несторія ударемнила це велике змагання любови, Кирило перекований глибоко про авторитет Римської Церкви, як вельми рішучий його прихильник, не хотів сам справи даліше вести та видавати осуду в справі справді дуже важній без попереднього запиту та вирішення Апостольської Столиці. Тому написав до «блаженнішого і Богом возлюбленого Вітця Келестина» повне пошани письмо, в котрім зі сивівською підданістю так між іншим пише: „Стародавний звичай Церков радить, заподати справу такої ваги Твоїй Святості“¹⁾. »Бо не зірвемо скоріше явно і отверто лучности з ним (з Несторієм), аж донесемо про це Твоїй Святості. Зволь тому висказати свою гадку, щоби ми знали ясно, чи можемо з ним зноситися, чи маємо йому свobodно сповістити, що ніхто не буде в лучности з ним, що визнає і голосить таку блудну науку. Надто гадку Твоєї ненарушности і суд в тій справі треба вияснити наглядно письмом боговійним та віданим Богу Єпископам Македові і цілого Сходу“²⁾.

Та і Несторій знав добре про найвищу владу Римського Єпископа в цілій Церкві. Тому не раз старався доказувати спрямованими письмами до Келестина стійність своєї науки і упередити та приєднати собі Святійшого Вітця. Але без успіху. Бо неупорядковані слова ересиярха містили в собі немалі блуди, які спостеріг докладно Владика Апостольської Столиці, котрий негайно осудив їх торжественно по розсліди синодальним судом та приказав всім відкинути їх, запобігаючи цілючими засобами, щоби еретична пошесть не стала небезпечнішою через проволоку.

А бажаємо ту звернути Вашу увагу, Всечесніші Браття на те, як дуже різниться в тій справі спосіб поступовання Римського Архієрея від способу Александрійського Єпископа. Бо цей, хоч займав столицю, що вважалася першою в східній Церкві, не хотів одначе, як це ми сказали, сам вирішувати так вельми важливого спору про католицьку віру перед докладним пізнанням рішення Апостольської Столиці. А Келестин скликав в Римі синод, перевірив зріло справу, і своєю найвищою і необмеженою властю над цілим стадом Божим рішив і торжественно постановив

¹⁾ Мансі, я. в. IV, 1011. ²⁾ Мансі, я. в. IV, 1015.

про царгородського Єпископа і його науку ось що: »Отже знай — так пише Несторієви — що наше вирішення є таке, що коли не будеш голосити про Христа Господа нашого цього, чого придержуєся, Римська, Александрійська і ціла католицька Церква, та чого придержувалася як найкраще і свята Церква города Царгорода аж до тебе, і якщо не осудиш цієї переверотної новості, що стремить розділити це що злучує св. Письмо, явним на письмі визнанням на протязі десяти днів, числячи першим днем день запізнення з цим рішенням, будеш вилучений з єдності соборної Церкви католицької. Цю основу нашого осуду спрямовали ми через згаданого нашого сина діякона Поссидонія зі всіма письмами до нашого священноерея Владики згаданого города Александрії, котрий доніс нам обширно про все те, щоби в нашім заступстві постарався повідомити тебе і всіх братів про нашу постанову. Бо всі мають знати що дієся, якщо річ про справу, що торкається всіх«¹⁾

Виконання цього осуду доручив Римський Архієрей Александрійському Патріярхові цими важливими словами: »В признанні отже поваги нашої Столиці в нашім заступстві, виконаєш цей вирок в дорозі примусу, щоби, або осудив письменним визнанням свої безбожні науки на протязі десяти днів числячи від дня цього вирішення і запевнив, що про народження Христа Господа нашого визнає ту віру, якої держиться Римська Церква, Церква Твоєї святости і всі вірні, або, Твоя святість подбає про обсаду цієї Церкви і відлучить його від нашого тіла всіми способами, якщо не вчинивби того«²⁾.

Та деякі давніші і новіші писателі змагають мовби покрити собі з поваги цих так вельми ясних документів, що ми їх навели і проголосили в тій загальній справі осуд не без гордовитої згідливости. Нехай там і буде — так нерозважно виговорюють — що Римський Єпископ видав рішаючий та невідкличний осуд, який спричинив Александрійський Єпископ задля неприязни до Несторія, що його радо собі присвоїв, одначе скликаний опісля Ефеський Собор поновно і в цілости осудив суджену вже і вповні осуджену справу Апостольською Столицею, та найвищою своєю повагою постановив, як треба всім думати про ту

¹⁾ Мансі, я. в. IV, 1034. ²⁾ Migne, P. a., 463; cfr. Мансі, я. в., IV 1019.

справу. З цього виходить по їхній думці, що Вселенський Собор має в повні вищі та сильніші права чим Римський Єпископ.

Однаке кожний, хто в почуванні історичної правди та свobodно від упереджень вгляне пильно в події та письменні документи, побачить, що вони поступають непоправді і представляють неправдиві речі під позором правди. Бо треба передусім завважити, що коли цісар Теодозій в імени теж співдержавця Валентиніана скликав вселенський Собор, ще не надійшов був осуд Келестина до Царгороду і тому там зовсім не знали про него. Надто, коли Келестин довідався про заповіджений цісарями Ефеський Синод, ніяк не противився цьому заміреві, противно виданими письмами до Теодозія¹⁾ і до александрійського Владика²⁾ похвалив цей почин, вибрав і проголосив своїх легатів, котрі проводилиби на Соборі, а саме Патріярха Кирила, Єпископів Аркадія і Проекта і пресвітера Филипа. Цим способом ділання Римський Архієрей не лишив доси ще невирішеної справи до розсуду Соборові, але задержуючи дійсно в силі «що передше сам вирішив»³⁾, доручив Вітцям Собору так виконати виданий ним осуд, щоби, по спільних нарадах і занесених молитвах до Бога, старалися що змозі привернути до єдності віри поблудженого Єпископа царгородської столиці. Бо Кирилові, що запитував Папу, як має поступити в тій справі, себто, чи св. Синод має приймати чоловіка, що осуджує те, що голосив, чи задля впливу роземного часу давно виданий осуд требає дальше, Келестин відписав: »Є завданням Твоєї святости враз з честидостойним Собором Братів, придавити цей счинений пошум в Церкві, щоби ми довідалися про закінчення при Божій помочі справи бажаною поправою. Не кажемо, що не беремо участи в Соборі, бо не можемо відділятися від тих, з якими лучить нас прецінь одна віра, денебудь булиби вони. Ми є там, бо думаємо про те, що ділаєся там для всіх, чинимо це духом, чого не робимо видимо тілом. Стараюся про католицький мир, стараюся про спасення загибаючого, та чи схоче він визнати свою неміч? А говоримо це тому, щоби не здавалося часом, що ми не змогли, цему, що бажає поправитися... Хай переконаєся,

¹⁾ Мансі я. в., IV, 1291. ²⁾ Мансі я. в., IV, 1292. ³⁾ Мансі я. в., IV, 1287.

що не маємо скорих ніг до проливання крові, коли довідається, що йому жертвовано навіть лікарство»¹⁾.

Хоча ті слова Келестина доказують його батьківського духа і дуже свігло засвідчують, що він перш за все був перенятий тим, щоби світло правдивої віри просвітило уми засліплених, та щоби Церква раділа радістю з навернення заблуканих, то однак, те що сам приписав своїм посланцям, що вибралися до Єфезу є справді таке, що відкриває журу та старання Папи зберегти ціло і ненарушно одержані від Бога права Римської Столиці. Між іншим знаходиться ось що: »Доручаємо беречи повагу Апостольської Столиці, бо і дані вам наставлення висказують це, що ви маєте брати участь на зборі, а як возьмуть розбирати справу, маєте судити їх гадки і не лишати розправи«²⁾.

І не інакше заховувалися легати при слухнім притакненню Вітців св. Синода. Бо пішли вони постійно і вірно по безумовним приказам Папи, а прибувши до Єфезу вже по першм засіданні, зажадали собі всіх ухвал з попереднього засідання, щоби іменем Апостольської Столиці їх затвердили і прийняли: »Жадаємо, щоби ви поручили заподати нам те, що на тім св. Синоді зроблено перед нашим приходом, щоби по рішенням блаженного Папи нашого і теперішнього цього св. збору також і ми затвердили вирішення«³⁾.

І пресвітер Филип виголосив перед вселенським Собором цю преславу річ про примат Римської Церкви, яку наводить навіть сама догматична Конституція Ватиканського Собору: »Вічний Пастир«⁴⁾. А саме: »Нема в нікого сумніву, противно знають це всі віки, що святий і блаженніший Петро, князь і голова Апостолів, стовп віри і підвалина католицької Церкви, одержав від Господа нашого Ісуса Христа, Спаса і Відкупителя людського рода, ключі царства і що дістав власть розв'язувати і задержувати гріхи. Він і до цього часу все жіє в своїх наслідниках і виконує суд«⁵⁾.

Щож більше? Чиж Вітці вселенського Собору спротивилися цьому способові поступування Келестина і його легатів, чи ставили в який спосіб опір? Зовсім ні. Що більше, заховалися письменні документи, що доказують

¹⁾ Мансі я. в., IV, 1292. ²⁾ Мансі я. в., IV, 556. ³⁾ Мансі я. в., IV, 1290. ⁴⁾ Собор. Ват. сес. IV, гл. 2. ⁵⁾ Мансі, я. в., IV, 1295.

дуже вимовно їх честь і пошану. Бо коли на другім засіданні св. Синоду читали папські легати письмо Келистина та висказали між іншим таке: »вислали Ми в нашій журбі наших святіших братів і священоереїв, однодушних з нами та дуже досвідчених мужів Єпископів Аркадія і Проекта і нашого пресвітера Филиппа, щоби брали участь в нарадах і виконали те, що Ми передше постановили й немаємо сумніву, що ваша святість повинна їм дати свою згоду«¹⁾, Вітці Собора не тільки не перечили цьому рішенню, як рішенню найвищого судді, але ралше вихвалювали його одногосно, а Римського Архієрея поздоровляли дуже почесними окликами: »О це справедливий осуд! Новому Павлові Келистинові, новому Павлові Кирилові, Келистинові сторожеві віри, Келистинові згідному зі Синодом, Келистинові дякує цілий Синод, один Келистин, один Кирило, одна віра Синода, одна віра в світі«²⁾.

А коли дійшло до осуду і відкинення Несторія, ті самі синодальні Вітці вважають, що не вільно їм наново судити справи, але визнають отверто, що вирішення Римського Архієрея їх випередило і »звязало«: Розпізнавши, що... він (Несторій) визнає і проповідує безбожно, приступаємо з конечности приневолені св. канонами і письмом святішого Вітця нашого і співсвятителя Келистина, Єпископа Римської Церкви, заляті сльозами, до цього жалісного проти нього осуду. Тож Господь наш Ісус Христос дігкнений його безбожними словами, постановив через цей св. Синод позбавити тогож Несторія єпископської гідности і вилучити зі всеї спільности і збору священників«³⁾.

Вповні те саме висказав Єпископ Цезареї Фірмії на другім засіданні Собора отцими явними словами: »Свята Столиця Апостольська письмом святішого Єпископа Келистина висланим до всечесніших Єпископів..., приписала вже наперед вирішення і правило в тій справі, до чого ми застосувалися... а що візваний нами Несторій не явився, поручили ми виконати цю форму, та видали на него канонічний і апостольський осуд«⁴⁾.

Справді всі ті наведені доси Нами документи доказують так виразно і вимовно, що вже тоді була в цілій

¹⁾ Мансі, я. в., IV, 1287. ²⁾ Мансі, я. в., IV 1287. ³⁾ Мансі, я. в., IV 1294. ⁴⁾ Мансі, я. в. IV, 1287.

Церкві спільна віра про нікому не підлеглу і непомильну власть Римського Архієрея над цілим Христовим стадом, що пригадують Нам цю ясну і світляну думку Августина висказану кілька літ передше про суд Папи Созима в Відкритім Листі проти Пелягійан: »В тих словах Апостольської Столиці є така старинна і така обоснована, така певна і ясна католицька віра, що не вільно християнинові сумніватися про неї»¹⁾).

Якби так цей дуже святий гіппонський Єпископ був міг бути на Ефеськім Соборі! Якто бувби він об'яснив догми католицької правди та боронив їх силою свого духа, спостерігши предивною бистротою свого ума небезпеку спору. Та коли цісарські легати що мали вручити запрошення дійшди до Гіппони, могли вже тільки оплакувати це погасле ясне світло християнської мудрости та його знищену Вандалами столицю.

Нам відомо, Всечесні Браття, що деякі дослідники передусім з наших часів, докладають великих старань, щоби не тільки очистити Несторія з його еретичного упадку, але обвинувачують теж цього святого Александрійського Єпископа Кирила о злу ворожнечу, будьтоби він очернив зненавидженого Несторія і стремів всіми прямо засобами спричинити його осудження за це, чого не учив. Цей справді дуже важкий закид не вагаються ті самі оборонці Царгородського єпископа звалити теж і на Нашого попередника Келистина, що його недосвід будьтоби надужив Кирило, та й на самий св. Ефеський Синод.

Та це нікчемне і нерозсудне змагання збиває і відкидає ціла Церква, що вважала завсігди правним і слушним осуд Несторія, що узнавала науку Кирила правовірною, та що і Ефеський Собор між вселенськими Соборами з натхнення св. Духа вважала заєдно вселенським і честидостойним.

Полишаємо багато дуже вимовних письменних документів, бо всі досконало знають, що багато приклонників Несторія — котрі виділи своїми очима цілий перебіг справи, та яких нічо не вязало з Кирилом — хоч задля приязни з Несторієм, задля великої притягаючої сили його писем, задля його горячого запалу в суперечках склонювалися

¹⁾ Лист. 190; *Corpus Scriptorum ecclesiasticorum latinorum*, 57, p. 159.

в противну сторону, по Ефеським Соборі наче вражені світлом правди, опустили з часом еретичного Царгородського Єпископа, що його малося уникати згідно з церковним законом. Деякі з них ще певно жили, як Наш попередник бл. п. Лев Великий писав до лібетонського Єпископа Пасхазина, свого легата на Халкедонський Собор: »Знай, що ціла царгородська Церква зі всіма монастирями і з багатьома Єпископами згодилася і своїми підписами виключила з Церкви Несторія і Евтихія wraz з їхніми приклонниками«¹⁾ А в догматичнім листі до цисаря Льва без ніякого спротиву нап'ятував він як найвимовніше Несторія, як еретика і учителя ереси. Ось як він каже: »Виключоуєся з Церкви Несторій, котрий вірив, що Пресвята Діва Марія, не породила Бога, а тільки чоловіка, щоби відріжнити тілесну особу від Божої Особи і не узнати одного Христа в Божім Слові і в тілі, але голосити відрубно і віддільно одного Божим Сином, а другого чоловіком«²⁾.

Знане є теж загально, що Халкедонський Собор торжественно затвердив поновно засуд Несторія та похвальну науку Кирила. А святіший Наш попередник Григорій Великий ледви щойно вступив на катедру блаженного Петра, висказує в своїм синодальнім листі до східних Церков, згадуючи про чотири Вселенські Собори, а саме про Нікейський, Царгородський, Ефеський, та Халкедонський. ось ту переважну про них гадку: » На них мов на тесанім камені здіймається будова святої віри та основується всяке життя і діяльність, а хто не має лучности з ними, лежить поза будовою, хоча уважавсяб каменем«³⁾. Отже хай всі певно знають, що Несторій голосив справді еретичні вигадки, що александрійський Патріярх був мужним оборонцем католицької віри, а Папа Келестин wraz з Ефеським Собором оборонив і діличну науку і найвищу повагу Апостольської Столиці.

II.

А тепер, Всечесні Браття, перейдім до глибшого посліду цієї подрібної науки, яку вселенський Собор Ефеський через осуд Несторія визнав явно та затвердив своєю пова-

¹⁾ Мансі, я. в. VI, 124. ²⁾ Мансі, я. в. VI, 351-354. ³⁾ Migne, P. a., 77 478; Мансі, я. в. IX, 1048.

гою. Крім осуду пелягянської ереси та її прихильників між котрими був безсумнівно і Несторій, найважливішою справою, затвердженою торжественно Вітцями майже однодушно, було саме те, що поглял цього ересиярха є вповні безбожним і противним святому письму, а зате є правдою якраз те, що він перечив, а саме, що в Христі є тільки одна особа, а то Божа особа. Бо коли Несторій, як це ми сказали, упірливо боронив, будьтоби Боже Слово не злучилося з людською природою в Христі істотно (субстанційально) і в одній особі (гіпостатично), але якимсь прибутним (accidentali) і моральним узлом, Ефеські Вітці осудили царгородського Єпископа і визнали явно правдиву науку про Воплочення, якої всі мають держатися непохитно. Тай Кирило боронив чудно і згідно з Римською Церквою в спрямованих вже передше до Несторія листах і розвідках а залучених до актів цього Вселенського Синоду, ось тими вимовними, кількарязовими словами: »Не ялося ніякою мірою розділювати одного нашого Гопода Ісуса Христа на двох синів.... Бо св. Письмо не говорить, що Слово прибрало собі людську особу, але що сталося тілом. А вислів: Слово сталося тілом, не значить нічого іншого, як це, що злучилося подібно як ми з тілом і кровю, тож присвоїло собі наше тіло, зродилося як чоловік з невісти без позбавлення свого Божества та народився з Вітця. По воплощенні, лишилося, чим було.«¹⁾

Бо св. Письмо і передання поучають нас, що Слово Бога Вітця не злучилося з якимсь вже існуючим чоловіком, але що один і той сам Христос є Божим Словом, що існувало від віків в лоні Вітця, а в часі стало чоловіком. Так Божество і людство лучаться в Ісусі Христі, Спасителі людського роду, отсею чудною злукою, що зовеся вповні слушно гіпостатичною. Виходить це дуже ясно з цього, що в св. Письмі один і той сам Христос не тільки називається Богом і чоловіком, але також ділає як Бог і теж як чоловік, а вкінці умирає як чоловік, а як Бог воскресає з мертвих. Це є, початий від св. Духа в лоні Пресв. Діви родиться, лежить в яслах, зовеся чоловічим сином, терпить, вмирає прибитий до хреста, є дійсно тим самим, котрого Предвічний Отець називає чудесним і вчистим способом своїм

¹⁾ Мансі, я. в, IV, 891

»возлюбленим Сином⁽¹⁾, тим самим, що відпускає гріхи Божою властю²⁾, що уздоровляє власною силою хорих³⁾, що воскрешає померших до життя⁴⁾. Все те так доказує світло дві природи в Христі, що видавали зі себе людські і Божі діла, як і не менше світло засвідчають, що є один Христос, Бог і zarazом чоловік званий задля цієї одности Божої Особи, Богочоловіком (Теантропос).

Цю науку доказує і потверджує надто невпинно голошена Церквою догма про Відкуплення, що кожному є наглядне. Бо як можна називати Христа »первородним між багатьома братами⁽⁵⁾, як міг терпіти рани »за беззаконня наші⁽⁶⁾, як викупити нас з неволі гріха, якщо не мавби людської природи, як ми? А далі, як і він вповні переблагати нарушену людським родом справедливість Небесного Вітця, якщо не булоби в Нім безмірної і нескінченної гідности задля Божої Особи?

Не можна теж заперечувати цієї основної правди католицької задля цього, що нашому Спасителеві бракує людська особа і тому Його людській природі має недоставати якоїсь досконалости і з цієї причини Він як чоловік є меншим від нас. Бо глибоко і мудро говорить Тома з Аквіну: »Особовість належить остільки до стійности і досконалости якоїсь річи, оскільки до стійности і досконалости цієї річи належить те, що існує самостійно, а це являється під поняттям особи; стійнішим є існувати в чимсь вищій, чим існувати самостійно. І тому саме людська природа має вищу гідність в Христі, чим в нас, бо в нас існуючи наче самостійно має власну особу, а в Христі існує в Особі Слова. Так теж і доповнювання існування належить до стійности форми. Та змислове в людини задля злуки з вищою формою доповнюючою є вищим чим у звірини, в якій є доповненою формою⁽⁷⁾.

Надто буде хосенно завважити тут, що так як Арій, цей дуже хитрий руйник католицької єдности, що побоював Божу природу Слова співістотну з Предвічним Вітцем так і Несторій йдучи виправді іншою дорогою відмовив якраз гіпостатичної єдности Спасителеві, та заперечив хоч

¹⁾ Мат. 3, 17; 17, 5; 2 Петр. 1, 17. ²⁾ Мат. 9, 2—6; Лук. 5, 20—24; 7, 48 і ін. ³⁾ Мат. 8, 3; Марк. 1, 41; Лук. 5, 13; Йоан 9 і ін. ⁴⁾ Йоан 11, 43; Лук. 7, 14 і ін. ⁵⁾ Рим. 8, 29. ⁶⁾ Ісая, 53, 5; Мат. 8, 17. ⁷⁾ Сумма, III, II, 2.

не в Слові а в Христі повне і ненарушене божество. Якщо по блудним небелицям Бога природа лучиласяби з людською в Христі тільки моральним узлом, так як це ми сказали про пророків та інших витязів християнської святости, що осягнули це задля своєї злуки з Богом, то Спаситель людського роду мало чим ріжнисяби або й зовсім нічим від тих, що їх відкупив своєю ласкою і своєю кровю. Тож по запереченні науки про гіпостатичну злуку, на якій опираються і стоять догми Воплочення і Відкуплення людства, паде і ломиться ціла підвалина католицької релігії.

Тому не дивно нам, що з вибухом грози несторіянської ереси затремтів увесь католицький світ, не дивно нам, що Єфеський Собор різко спротивився царгородському Єпископові, що перечив необачно і вельми коварно одідичену віру, виконав осуд Римського Папи і наложив на него жахливу клятву.

А ми у відповідь згідно зі всіма в'ками християнської доби почитаємо Спасителя людського роду не як »Ілю... або одного з пророків«, в котрих замешкує небесний Бог своєю ласкою, але поспіль з Князем Апостолів, що з Божого натхніння зазнакомився з цією таємницею, визнаємо одним висловом: »Ти еси Христос, Син Бога живого«¹⁾

По усталенні правдивости цієї догми можна легко виснувати, що все сотворіння на світі, люди й річи, осягнули через тайну Воплочення таку гідність, що більшої не можна собі справді уявити, поправді величнішу від гідности вивищення через діло сотворення. Таким чином між нащадками Адама знаходиться один Христос, що наповні досягнув вічне і нескінчене божество і з ним лучиться як найтісніше таємним способом. Христа називаємо нашим братом, що має людську природу, але також нашим Богом або Емануїлом, що своєю ласкою і своїми заслугами веде всіх до Творця і привертає до цієї небесної щасливости, яку марне стратилими через первородний гріх. Тому будьмо Йому вдячні, захуваймо Його заповіді і наслідуймо Його приклади. Бо тим способом станемо учасниками божества Того, »що зволив стати учасником нашої людськості«²⁾.

Хоча, як сказали Ми, правдива Церква Христова переховувала все дуже цбайливо на протязі століть первісну

¹⁾ Мат. 16, 14—16. ²⁾ Чин Літург.

і незіпсуту науку про особову злуку і божество свого Основника, не є так на жаль у тих, що блукають так бездомно поза однісінькою вівчарнею Христа. Бо скільки разів хтось вперто відривається від непомильної учительської влади Церкви, повільно завмирає в нім на наш смуток непохитна і правдива наука про Ісуса Христа. І справді, якщо спиталиби ми стільки всіляких релігійних громад, що повстали особливо від 16 і 17. століть і красуються досі християнським йменням, які в хвилі свого відлучення визнавали непохитно Христа Богом і чоловіком, що тепер думають про Него, то дісталибими справді неподібні і незгідні відповіді. Бо мало котрі з них заховали добру науку про нашого Спасителя і повну віру, а знов інші, хоч і твердять подекуди щось подібне, мов видають тільки вивірений запах позбавлений свого змісту. Бо добачують в Христі тільки людину наділену дарами Божими, злучену з божеством якимсь таємним способом більше чим хтонебудь й дуже близьку з Богом, а не узнають цілої і чистої католицької віри. В кінці інші не признають нічогосінько Божого в Христі, вважають його звичайною людиною обдарованою вправді нечуваними дарами душі і тіла, але теж і підлеглому похибкам і людській уломністи. З того виходить ясно, що всі вони рівно з Несторієм хочуть необачним замахом «розв'язати Христа» і тому по свідоцтву Апостола Івана вони не є від Бога¹⁾.

Тож з висоти теї Апостольської Столиці напамінаємо по батьківськи всіх тих, що з цихою зовуться Христовими учениками і тих, що сподіються в Нім спасіння одиниць і всього людства, щоби щодня сильніше і тісніше зближалися до Римської Церкви, бо в ній одній є ціла і повна віра в Христа, ніжне звеличення і почитання і невинна полумінь горячої любови до Него. Хай згадають особливо пастирі розлученого з Нами стада на віру, яку їх предки врочисто визнавали в Ефезі, на віру, яку незмінно заховує і витревало боронить та найвища Столиця від минулих віків аж до сьогодні. Хай згадають, що єдність теї первісної віри опираєся і спочиває тільки на одній скалі, яку положив Христос, і що її можна заховати в ненарушеній цілості тільки найвищим авторитетом наслідників св. Петра.

Про ту єдність католицької релігії заговорили Ми об-

¹⁾ Йоан. 4, 3.

ширніше в Енцикліці „Mortalium animos“. Одначе не від річи буде пригадати коротко ту справу, бо іпостатична злука затверджена торжественно на Ефеськiм Соборі е образом теї злуки, якою наш Спаситель схотів прикрасити своє містичне тіло, тобто Церкву »одно тіло«¹⁾ »зложене і споене«²⁾. Бо якщо особова єдність Христа творить таємний взір, по якому сам хотів устроїти християнську суспільність, то вона очевидно не може повстати з якоїс примарної єдности богатьох між собою незгідних членів, але тільки з одностайної ерархії, з одного найвищого учительського уряду, з одного правила віри і з одної віри християн, що бачить кожний тямучий. Ту єдність Церкви, що основується на лучности з Апостольською Столицею, прегарно засвідчив на Ефеськiм Синолі легат Римського Епископа, Филип, котрий звертаючися до Вітців Собора, що оплескували однодушно письмо Келистина, висказав такі памятні слова: »Дякуємо святому і честидостойному Соборові за те, що по перечитанні Вам письма святішого і блаженішого нашого Папи, Ви святі члени, Вашими святыми голосами і Вашими святыми окликами злучилися Ви зі святою головою. Бо Ваша блаженність знає, що блаженний апостол Петро є головою цілої віри і теж всіх апостолів«³⁾.

Як що коли, то перш за все тепер Всечесні браття повинні всі добрізв'язатися тим самим щирим визнанням одної віри в Ісуса Христа і в Його містичну Обручницю Церкву, тепер, як всюда так богато людей змагає скинути лагідне ярмо Христа, як погорджують світлом Його науки, відкидають струї ласки і не признають вкінци Божої поваги Того, що по словам евангелі став »знаменем спротиву«⁴⁾. З того оплаканого відступства від Христа, виходять безчисленні, що дня збільшуючі втрати, тому нехай всі шукають цілючих засобів у Того, що сам один »під небом даний людям, щоби Ним спастися нам«⁵⁾.

Бо тільки тоді, як людські уми оживить св. Серце Ісуса, можуть настати щасливіші часи для одиниць, і всьої суспільности, які тепер так дуже забурені.

¹⁾ 1 Кор. 12, 12. ²⁾ Ефес. 4, 16. ³⁾ Мансі, я. в., IV, 1290. ⁴⁾ Лук. 2, 34.
⁵⁾ Діян. 4, 12.

III.

З порушеної досі глави католицької науки слідує, конечно голошена нами догма материнства Пресв. Діви Марії: не тому — як наповідає св. Кирило — «будьтоби природа Слова і Його божество взяли свій початок з Пресв. Діви, але тому, що взяло з Неї це святе тіло звершене розумною душею, з котрим і Боже Слово злучене гіпостатично народилося — як кажемо задля тіла»¹⁾

Бо якщо Син Пресв. Діви Марії є Богом, то тій, що Його зродила належиться ймення Матери Бога. Якщо в Ісусі Христі є одна особа і то Божа, то без сумніву всі мусять називати Марію не тільки родителькою Христа чоловіка, але Богородицею, тобто Теотокос. Тому почитаймо ту, що її родичка св. Єлесавета привитала як «матір Господа мого»²⁾, про котру мученик Ігнатій говорить, що породила Бога³⁾, а Тертуліян голосить, що з Неї народився Бог⁴⁾, всі як Богородицю-Питательницю, яку Предвічний Бог наділив повнотою ласк і обдарував такою гідністю.

Цей правди переданої від першого заранку Церкви не можна відкидувати задля того, що Пресв. Діва Марія дала вправді Ісусові Христі тіло, але не породила Слова Небесного Вітця. На це відповів вже в своїм часі Кирило доладно і ясно:⁵⁾ як всі інші невісти, що в їх лоні створюється наша земська поява, а не людська душа, зовуться і є справді матерями, так само і Вона доступила Божого материнства задля одної особи Ії Сина.

Тому слушно Ефеський Собор торжественно відкинув поновно безбожну науку Несторія, яку вже попередного року осудив під впливом св. Духа Римський Єпископ.

А населення Ефезу захопилося такою великою побожністю до Богородиці і загоріло такою любовою, що дізнавшись про осуд Вітців Собору зі стихійною радістю їх скликало і в улаштованім поході при горючих смолоскипах спровадило їх аж до дому. А сама могутча Богородиця певно споглядала ласкаво з небес на це чудове видовище, обняла своєю материнською чутливістю і могутчим покровом своїх синів в Ефезі і всіх вірних католицького світа, занепокоєних засідками несторіянської ереси.

¹⁾ Мансі, я. в. IV, 891 ²⁾ Лук. 1, 43. ³⁾ Ефес. VII, 18—20. ⁴⁾ De carne Chr. 17, P. a., II, 781. ⁵⁾ Мансі, я. в. IV, 599.

З догми Божого материнства виплила мов з живого, таємного жерела надзвичайна ласка Марії і Ї найвиша по Бозі гідність. Що більше, Аквінський Тома пише: »Пресвята Діва задля того що є Матір'ю Бога, має якусь нескінчену гідність, що походить з нескінченного добра, яким є Бог.«¹⁾ Це розвиває і вияснює докладніше Корнелій а Ляпідє такими словами: »Пресвята Діва є Матір'ю Бога, тому є вона далеко вищою від всіх ангелів, навіть від серафимів і херувимів. Є матір'ю Бога, тому є найчистіша і найсвятіша, так що по Бозі не можна зобразити собі більшої святости. Є Матір'ю Бога, тому якінебудь привілеї одержав хто зі святих (в області освячуючої ласки), Вона одержує їх перш за всіх«.²⁾

Чому-ж нововірці і багато акатоликів виступають так різко проти нашого почитання Діви Богородиці, мовби ми віддавали честь належну самому Богові?

Чиж не знають цього і чи не застановляються вважливо над тим, що для Ісуса Христа, що свою Матір любив такою горячою любов'ю, не може бути нічо милійше, як заслужене Ї почитання, глибока наша любов, та наші старання придбати собі Ї могуче заступництво через наслідування Ї найсвятіших прикладів?

Але не хочемо поминути мовчанкою цієї справи, що наповняє нас немалою втіхою, а саме, що в теперішніх наших часах декотрі нововірці більше признають гідність Діви Богородиці і склонюються ревно до Ї почитання. Як-що чинять це задля глибокого і щирого свого переконання а не з якогось скритого заміру приєднати собі католиків, як денедє лучаєся, то можемо вповні надіятися, що за молитвами і добрими ділами всіх добрих людей і за вставленням Пресв. Діви, що опікуєся заблудшими по материнськи, повернуть колись до одної вівчарні Ісуса Христа тай до нас, що хоч незаслужено, ведемо Його заступство на землі і держимо Його владу.

Всечесні Браття! Вважаємо, що не можна нам забути і на те, що в материнстві Марії є миле і розкішне. Бо задля того, що породила Спасителя для людського рода є Вона теж в певний спосіб найласкавішою матір'ю всіх, що Іх Христос бажав мати своїми братами³⁾.

¹⁾ Сумма, III. а. 6. ²⁾ До Мат. 1, 6. ³⁾ Рим. 8, 29.

„Такою то матір'ю — каже Наш попередник бл. п. Лев XIII — обдарив нас Господь, якій задля Її вибору на матір свого Однородного, ввляв материнські почування, що дихнуть тільки любов'ю і прощенням. Такою вчив нас своїм поступованням Ісус Христос, коли власновільно був Марії підданим і послушним як син матері. Такою голосив Її з хреста, коли в своїм ученику Івані віддав під Її прихильну опіку цілий людський рід. Такою оказалась сама, коли негайно обняла полишену умираючим Сином, спадщину безмежного труду і великодушно почала сповняти супроти всіх материнські обов'язки¹⁾).

Тому то несе нас до Неї, якась могутня сила і тому з довірям повірюємо Її все: свої радості, як радіємо, журби як сумуємо, надії, як сподіваємося чогось кращого. Тому то прибігаємо до Неї з благанням небесної помочі, коли віра слабне і любов завмирає, коли обичаї в приватнім і прилюднім житті занепадають, коли Церкві і суспільності грозить якась небезпека. Тому то в кінці і в годині смерті, коли нема нізвідки ні надії ні помочі, підносимо до Неї заплакані очі і тремтячі руки та благаємо через Неї прощення у Її Сина та вічного щастя в небі.

Тому нехай всі звернуться до Неї горячіше і ревніше в теперішніх наших потребах і благають Її невпинним моленням »щоби випросила в Сина поворот заблуджених народів до християнських обичаїв і заповідий, на котрих спочиває сила прилюдного добра і буйний розквіт бажаного мира і правдивого щастя. Нехай витреваліше стараються в Неї, о те чого всі добрі найбільше бажать, щоби Церква-Мати відзискала свободу і вживала її спокійно, бо не ужиє Її до нічого іншого як для найвищого добра людей, з неї не вийшла ніколи ніяка шкода ні для одиниць ні для суспільностей, але навпаки все багаті і великі користи²⁾).

Висказуємо бажання, вимолити за вставленням небесної Цариці передусім особлившої а дуже важної ласки. А саме, щоби та, яку так горячо люблять і почитають розлучені народи сходу не допустила, щоби відступали нещасно і віддалювалися ще більше від єдності Церкви, а тим самим і від Її Сина, якого заступаємо на землі. Хай повернуть до спільного Вітця, якого вирішення всі Вітці

¹⁾ Енци. „*Octobri mense adventante*“, з 22 вересня 1891. ²⁾ Енци. я. в.

Ефеського Собору прийняли з найбільшою пошаною та якого повитали однозгідним оплеском як „сторожа віри“. Хай повернуть до Нас, що маємо справдішну батьківську любов до них, та радо присвоюємо собі ті повні любови слова Кирила, що ними взивав ревно Несторія, щоби заховати мир в Церкві і лишити нерозірваний узол любови і згоди між священниками Божими«¹⁾).

Кобито чимскорше засвітав цей вельми радісний день в котрім Богородиця Діва, так майстерно зображена в мозаїці в базиліці Ліберія Нашим попередником Сикстом III — який то твір з Нашої волі привернено до первісної краси — вгледіла поворот всіх синів, що відпали від Нас, і їх почитання Ї одним серцем і одною вірою з Нами. Це буде для Нас справді найбільша радість.

Надто вважаємо великим щастям, що за Нас випали тисяч п'ятьсотні роковини Собора, в часах, коли Ми взяли в оборону гідність і святість чистого подружжя перед напором всякого рода оман²⁾ і виступили вродисто в обороні непорушних прав католицької Церкви що до виховання молоді, висказали і виложили якими способами їх перевести та по яким правилам їх узгіднити.³⁾ Бо висказані засади в обох тих справах, мають незрівняний взір в гідности Божого материнства і в тій ролині з Назарета, який треба всім наслідувати. Наш попередник бл. п. Лев XIII так висказується: »Батьки родин мають в Йосифі прегарний приклад батьківської чуйности і опіки; матери мають в Пресвятій Діві Богородиці величний взір любови, скромности, послуху і звершеної віри; діти мають в Ісусі, що був їм послушний, Божий взір послуху який мають подивляти, почитати і наслідувати«⁴⁾).

А особливо потреба, щоби якраз теперішні матери, знеохочені до потомства чи до подружжого звязку, що покинули і подоптали прийнятий на себе обовязок, звернулися побожно до Марії, яка винесла цей вельми важкий материнський обовязок до так великої гідности. Бо тільки тоді буде надія, що за помічю небесної Цариці переконаються зі встидом, що завдали великій тайні подружжя несправед-

¹⁾ Мансі я. в. IV, 1891. ²⁾ Енци. „casti connubii“ з дня 21. грудня 1930. ³⁾ Енци. „Divini illius Magistri“ з дня 21. грудня 1930. ⁴⁾ Лист Паст. „Neminem fugit“ з 14. січня 1892.

ливо пятно неслави і заохотяться до спасенного прямування до Ї чудних чеснот.

Якщо все те сповниться по бажанні а саме, як що родина, жерело і підстава всего людського суспільства, верне до найдостойнішого правила цієї святости, то безсумнівно зможемо вкінці спинити і вилічити цю грізну небезпеку зіссуття, що налягає на нас.

Тоді теж і „мир Божий, що вище всякого розуму“ захоронить серця і мисли¹⁾ всіх і утвердить щасливо спільними силами так дуже бажане Царство Христа на цілїм світі.

Вкінці бажаємо перел закінченням Енцикліки сказати Вам Всечесні Браття справді милу всім річ. А саме бажаємо, щоби теж і в Літургії лишилася памятка цих роковин, що причиниласяби до більшого почитання Богородиці серед духовенства і вірних. Тому поручили Ми настоятелям св. обрядів видання чину і літургії про Боже Материнство для цілої Церкви.

А покищо як заповідь небесних дарів і доказ Наших батьківських почувань, уділяємо милостиво кожному з Вас і всім, Всечесні браття, духовенству і Вашим вірним Апостольське Благословення в Господі.

Дано в Римі в св. Петра дня 25. грудня в Празник Різдва Господа нашого Ісуса Христа в 1931 році, в десятім Нашого Понтифікату.

ПІЙ П. П. ХІ.

Всеч. Духовенству поручаємо записатися докладніше з вище заподаною Енциклікою св. Вітця і використати Ї в науках для вірних.

ЕП. ОРДИНАРІЯТ.

¹⁾ Фил. 4, 7.

Ч. 373. — В справі святкування десятої річниці коронації Святійшого Отця Пія XI.

В цілі достойного звеличення десятилітньої річниці Коронації Святійшого Отця на Папу Римського заряджуємо ось що:

В дни 12. лютого с. р. евент. в найблизшу неділю відправлять Всч. ОО. Душпастирі торжественну Службу Божу в наміренню Святійшого Отця Папи Пія XI, при чім до звичайної служби долучать ще службу благодарення.

По Євангелії належить виголосити проповідь о сім, яке се щасте для чоловіка належати до католицької Церкви, по заамвонній молитві відспівати при виставлених Найсв. Тайнах благодарну пісню »Тебе Бога хвалим«, а по Службі Божій внести многолітство Святійшому Вітцеві.

Де би се було можливе, вказаним би було в згаданий день устроїти відповідні академії.

Ч. 7197. — Вказівки для Вс. Духовенства в справі відбування нарад і зборів з рефератами на тему Католицької Акції.

Епп. Ординаріят підносить це з правдивим вдоволенням, що Католицька Акція, про яку так багато говориться в цілім католицькім світі, визвала живе заінтересовання серед нашого духовенства. Поодинокі деканати уладжують при нагоді своїх зборів спеціальні відчити на тему К. А. з дискусією, інші відносяться до Еп. Ординаряту з проханням відбувати частіші наради духовенства в повисій справі.

Витаючи радо цей благородний почин декотрих Отців Деканів, Еп. Ординаріят уважає вказаним звернути рівночасно увагу на слідуочі моменти:

Виходячи зі заложення, що Католицька Акція зможе у нас принести реальні успіхи щойно тоді, коли загал духовенства щиро заінтересується цю переважною справою та відчує конечну потребу реалізувати її в границях можливости, Епп. Ординаріят радить Всеч. Отцям перше всього засвоїти собі ясний погляд на суть, завдання, організацію Католицької Акції та методи її праці. На цю тему повинен кождий священик прочитувати пильно літературу про К. Акцію та бодай запізнатися основно з тим, що на цю тему

було печатане в другий части наших „Епарх. Відомостей“.

Реферати та дискусія на тему Кат. Акції повинні роз'явнювати слухачам справу так, аби у всіх був одинаковий погляд. Всеч. оо. Декани зволють завчасу повідомити Еп. Ординаріят про намірені збори духовенства в справі К. А. та по змозі прислати реферат, який має бути відчитаний на даних дек. зборах, а який по перегляді і поробленні ев. потрібних заміток буде вчас відосланий. В поодиноких випадках Еп. Ординаріят буде старатись вислати на збори свойого референта.

При цій нагоді подається до відома, що в цілі підготовки ґрунту для плянової праці К. Акції на терені нашої епархії буде на протязі 1932 р. уладжений спеціальний душпастирський курс в Перемишлі, в яким візьме участь кождий деканат через своїх делегатів. Цих делегатів числом найменше двох належить вибрати заздалегідь на деканальних зборах. Реченець курсу і порядок праць буде в свойому часі поданий до відома Всеч. Отців.

Пригадується, що в працях Кат. Акції велику ролю відіграє преса та що без католицького часопису плянова робота прямо виключена. Наше То-во «Епархіяльна Поміч» ідучи в цім напрямі, дало почин до створення тижневника «Бескид» в Перемишлі. Доказом належного розуміння духа Католицької Акції у даного священика буде щире заінтересовання справою цього часопису, моральна і матеріальна поміч для нього, пропаганда в крузі своїх впливів і т. п.

Всеч. ОО. Декани та референти при нагоді дек. зборів повинні звертати пильну увагу, щоби священики дискутуючи над високими проблемами, не забували на те, що лежить у границях їх спроможности; щоби не плянували введення річий тящих, коли в парохіях і те що легке а актуальне ще не виконано; щоби не переймалися тим що лучше, висше й найвисше, коли навіть це що підставове й необхідне ще не зроблено а щоби всіми силами — повторяємо це ще раз, старалися і собі присвоїти і дати другим те розуміння, що першою конечною умовиною до введення в парохії Кат. Акції є матеріальна й моральна піддержка католицької преси, що при крихітці доброї волі можна легко досягнути. — Від Еписк. Ординаріату.

Ч. 374. — В справі передплати за Епархіяльні Відомости на рік 1932.

Передплата за Епархіяльні Відомости на рік 1932 вносить 8 зл. Квоту сю дозволяється побрати з церковної скарбони, а канцелярія Еп. Консисторії відтягне її з платні за март.

Всеч. ОО., які не побирають платні, як також Всеч. ОО. Катехити, обов'язані повисшу належитість надіслати до канцелярії Еп. Консисторії.

Ч. 5774/31. — Збірка на „Петрів Гріш“.

Баличі 6'10, Белзець 2'50, Биличі 9, Білина велика 5, Бібрка 7, Боберка 4, Ванів 10, Висоцко 5, Висоцко нижне 14, Вислок долішний 10, Воля нижна 14, Вірко 6'50, Гільче 5'30, Головсько 7'50, Горохівці 5, Гошани 15, Грушів 5, Даниська 8'38, Дорожів 6, Журавиця 11'50, Завишень 4'05, Загіре 5, Карликів 14, Квасинина 7'10, Корчмин 4, Ліщини 4'50, Лопівка 5'50, Лубна 10, Любачів 12'50, Мавів 9'50, Мисцова 5, Млини 3, Мокряни 6, Нагірці 9, Негрибка 15, Ниновичі 4, Нисмичі 5, Олешичі 10, Пяткова 5, Полкині 2'50, Реклинєць 5, Ричигів 6, Солонсько 5, Стронятин 9, Східниця 5, Тарнава 10, Таргаків 12, Тенетиска 5, Тирява вол. 7, Трійця 10'20, Тудорковичі 10, Ульвівок 5, Хотинєць 10, Ясениця сільна 5.

ХРОНІКА.

Сотрудництва одержали:

Ч. 227. о. Др. Мельник Михайло — Комарники.

Померли:

о. Володимир Кречковський, парох в Куличкові 19/І 1932.

Душу єго поручається молитвам Всч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 1. лютого 1932.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ГРИГОРІЙ
Еп. Пом.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСЬКИЙ

БОЖОЮ МИЛОСТЮ І БЛАГОСЛОВЕННЯМ СВ. АПОСТОЛЬСЬКОГО ПРЕСТОЛА

ЕПИСКОП

ПЕРЕМИСЬКИЙ, СЯМБІРСЬКИЙ І СЯНІЦЬКИЙ
ВСЕЧЕСНОМУ ДУХОВЕНСТВУ І ВІРНИМ ЕПАРХІЇ
МИР В ГОСПОДІ І АРХІЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ!

Нема нічого кращого і хосеннішого для проповідника Божого слова в св. великім пості як голосити попри розважування про Христові страсти науку про велике діло Божого милосердя, св. Тайну покаяння. Тому і я як Епископ-душпастир відзиваючися до своїх вірних в надходячім великім пості, в св. часі покути, не маю іншого слова сказати, як слово про св. Тайну покаяння, це жерело обнови і освячення кожної одиниці, наших родин, наших громад і всеї нашої суспільности.

Св. Тайна покаяння, св. сповідь це не людське а Боже діло. На це треба нам памятати в нинішних часах, в яких поборюється щораз завзятіше Христову Церкву і Її установи а перш за все св. сповідь. А ледви чи котру св. установу більше поборюєся та насміваєся в теперішних часах чим св. тайну покаяння. Безбожні і недовірки відказують її Божого походження, евангельської основи і звать

її людським винаходом, людською установою. Не вагуються твердити, що сповідь заведено в Церкві щойно в 13. віці, що вона передше небула знана в Христовій Церкві.

Але легкодушне і безбожне це говорення. Св. сповідь не заведено щойно в 13 віці, але Христова Церква все її мала, вона все була жерелом і засобом освячення і спасення людських душ.

Не щойно в 13 в. заведено в Церкві сповідь, але вона має свій початок в заснованню Церкви і тому в Христовій, католицькій Церкві сповідь була все св. Тайною, жерелом освячення і обнови людських душ, по всі віки без виїмку. Це можна ствердити історичними доказами головно письмами св. Вітців та церковних писателів почавши від апостольських часів, від св. Климентія з 1. віка аж до св. Анзельма в 12 в.

Але не йде нам тут про довгі наукові докази, їх нам тут непотрібно. Ми маємо слова самого Христа Спасителя, Основателя св. Церкви і св. Тайн, які висказав до Апостолів: „Амінь ко глаголю вамъ, елика ѣще свѣжете на землі, вѣдѣтъ скъзана на небесѣхъ, и елика ѣще разрѣшите на землі, вѣдѣтъ разрѣшена на небесѣхъ — Амінь говорю вам, що ви звяжете на землі, то буде звязане на небі, а що розвяжете на землі, то буде розв'язане на небі» (Мат. 18, 18). З цієї обітницї Христа Господа даної апостолам видно ясно, що тут йде про наділення апостолів владою в Христовім царстві, яким є св. Церква. А до цієї влади належить перш за все виконуюча влада відносно Христових законів і їх заховування тобто власть судити членів св. Церкви і розрішати їх від гріхів.

Торжественна передача цієї влади відбулася по Христовім воскресенню в місті Єрусалимі на горі Сіон. Зібраним в кімнаті апостолам явився Христос і сказав їм: „Мир вам, як післав мене Отець і я посилаю вас«. Почім дунув на них і висказав до них слова: „Прїймїте Дѣхъ скатъ, иже ѡпѣстїте грѣхѣ ѡпѣстѣтъса ѡмъ, и ѡмъ держїте держѣтъса — прийміть святого Духа, кому відпустите гріхи, тому будуть відпущені, а кому задержите, тому будуть задержані.« (Йоан 20, 19-23).

Кожне слово Спасителя є тут повне незбагненого значіння і ваги. Слова »мир вам« вказують, що апостоли мають бути носіями мира, спокою в людських серцях, спокою з неба. Слова: »як післав мене Отець і я посилаю

вас» вказують, що так як Спаситель післаний Небесним Отцем задля спасення людського роду відпускав гріхи всім, що каялися, від паралітика аж до розбійника на хресті, так Христос посилав апостолів, щоби відпускали гріхи людям для спасення їх душ і тому ясно і виразно каже до них: «Кому відпустите гріхи тому відпустяться, а кому задержите задержаться». Подвійну проте власть дістали апостоли: відпускати гріхи і задержувати. А до видання справедливого осуду каянника треба знати внутрішній стан його душі, його провини і його розположення, тому то необхідною передумовиною осуду є виява внутрішнього стану душі каянником, що дієся через сповідь. Тому сповідь є природним обов'язком каянника.

Ця улілена власть апостолам мусіла перейти на їх наслідників, що було самою природною konieczністю бо всі люди по всі часи покликані до спасення і всі мають право користати з діла відкуплення Спасителя. Тому по смерті апостолів перейшла власть відпускати і задержувати гріхи на єпископів і священників. Цю правду все узнавали вірні Христової Церкви і її прекрасно засвідчили Християни в Африці вже в 5. віці. Коли улицями міста Картагіни ведено на смерть полонених священників королем Вандалів, то нарід громадно заповнив улиці і з великим жалем журливо кликав до них: „Ви йдете під мученичий вінець а на кого-ж нас полишаєте? Хтож нам уділятиме св. тайну покаяння, якщо попадемо в гріх? Таж тільки до вас сказав Господь: Все що розвяжете на землі, буде розвязане в' небі“.

Всі віки засвідчають, що сповідь гріхів перед священником це не людська справа а Боже діло, це не людський винахід а установа Христа Спасителя. Цю правду мусимо узнавати і її підчинятися, за неї мусимо перед самим Христом Господом відповідати.

А що св. сповідь є Божою установою, тож вона є невимовно великим добродійством і благословенням для поодиноких душ, для цілих родин, громад і всієї суспільности. Добра сповідь, це відродження душі. Вона дає нове життя в надприродній області а обнову, нові сили духа і спокій в природнім життю. Сповідь своїх гріхів є глибоко обоснована в наших душевних потребах і вроджених вимогах. Хто чує тягар на душі, вину в совісті то ходить обтяже-

ний і неспокійний доти, доки не вповість перед своїм приятелем всего, що має в душі. Серцевідець Христос що знає наші вроджені наклони вжив цього природного наклону висказувати свої болі і тягарі перед другим до своєї святої спасенної установи, св. Тайни покаяння.

А хто з нас не досвідчив цього небесного благословення який приносить добра св. Сповідь? Особливо тоді, коли в серці нашім небуло спокою, коли гризла нас невідступно совість, коли жили ми мов цей корабель на розбуханому морі. Бо є грижа і неспокій в серці людським, що налягає на душу свідому провини, від яких людина не може сама ніяк звільнитися. Досвідчив цього перед своїм наверненням, а вповів по своїм наверненні св. Августин. »Я носив — каже він — в собі роздрту і розшматовану душу, що бурилася проти мене і не міг знайти собі місця ні спокою. Ані в тінистих огородах, ні в забавах ні в співі, ні в розкішних кімнатах ні при суто заставлених столах, ні в змислових розкошах, ні в книжках, ні в мистецтві не знайшов я спокою. Все лякало мене і налягало на мене, навіть денне світло«.

Як багато живе таких людей, як цей Августин перед своїм наверненням. Скільки з них ненаходить для себе виходу і накладає на себе руку. Бо тільки св. сповідь є справдішним ліком на всякі болі і терпіння людської душі. Тільки щира сповідь і розрішення є ратунком для неї. А який спокій, яка радість в душі по добре відбутій сповіди, яким благословенням для неї є пророчі слова, що сповняються на ній: „*всѣ согрѣшѣніа ѣго, ѣлика сотворилъ, не поманѣтсѣ ѣмѣ* — всі прогріхи его, які заподіяв вже не згадаються йому“ (Езех. 18, 22).

Особливо часта сповідь має пречудні наслідки в освяченні душі і благословеннім житті людини. Бо чим частіше хто сповідаєся, тим більше гріхів знаходить, й тому тим менше гріхів поповняє і прямує до звершенности. Його серце горить любовою до Бога, в його душі блаженний спокій, бо для себе вимог немає, а бажає сповняти тільки волю Бога.

Такі благословенні наслідки має св. сповідь і для загалу. Перш за все спливає небесне благословення на родину. Бо деж як не в св. сповіди зберігаються і захоро-

нюються обов'язки і чесноти, послух і любов, згода і виро-
зомілість, що суть основою родинного щастя?

Це благословення св. сповіди спливає і на цілі громади,
на весь нарід, на всю суспільність. Бо де як не в св. спо-
віди зберігається і захоронується громадський, суспільний
лад, закони і приписи, підпорядкованість та авторитет. Де
більше як в св. сповіди поборується зло, пороки, незгода,
самолюбство, ненависть до ближнього, кривда, нарушуван-
ня спокійного посідання і всякі інші проступки, що на-
рушують лад і спокій?

Коли глянемо на нинішній світ то побачимо в нім
два табори. В однім з них знаходяться невіруючі, безбож-
ники окаянні грішники, непоправні налоговці, що не зва-
жають на позагробове життя а всі вони ненавидять і втіка-
ють від св. сповіди. А в другім таборі бачамо віруючих,
чесних, що ведуть життя по Божим заповідям, що двига-
ють свої хрести терпеливо, що памятають на смерть і ба-
жають чимразбільше освятити свої душі і тому узнають
і спішать часто і радо до св. сповіди.

До котрогож табору ми належимо і хочемо даліше
належати?

Не може бути й найменшого вагання, ми всі хочемо
належати до табору, що узнає св. сповідь, бо всі ми лю-
бимо Христа Господа і його св. установи і його св. Тайну
покаяння, всі хочемо сповідатися, бо легше є тут на землі
визнавати свої гріхи в сповіди, чим на другім світі терпіти
вічні муки в пеклі.

Тому приступаймо до св. сповіди часто а добре. Спо-
відаймося з добрим приготуванням, з сердечним жалем,
з рішучою постановою навернення. Приступаймо особливо
до великопосної сповіди зі скрушеним серцем з добрим
розположенням з покаянним настроєм в любові до страда-
ючого Спасителя, хай стане вона за порукою нашого віч-
ного спасення та нашого добра і щастя туземного.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа зі всіми
Вами, амінь.

Перемишль, 29. лютого 1932.

† ЙОСАФАТ
єпископ.

Поручається Всч. о. Душпастирям відчитати цей па-
стирський лист вірним в одну з найближчих неділь в часі
св. Літургії. — Еп. Орд.

**Ч. 976/141. — Зарядження на час постів в р. 1932 згл. до
Великого Посту в 1933 р.**

Що до постів поручаємо придержуватись постанов лвівського провінціального Собора з р. 1891 р. (Титул XI ст. 240. О постах).

Де би однак заходила потреба розрешення, уділяємо Всч. ОО. Душпастирам, Катехитам і Сповідникам власть, по совісім провіренню причин при узглядненню обставин розршати від посту, з виїмком п'ятниць.

Особи користаючі з розрешення відмовлять приписані Синодом молитви.

Час пасхальний треае у нашій церковній провінції від понеділка І. Седмиці Вел. Поста аж до празника Вознесення Г. Н. Іс. Христа.

Всч. ОО. Душпастирі і Катехити доложать усіх старань, щоби як найлучше приготувити вірних до достойного прийняття св. Тайн і дадуть їм нагоду, колиби цего бажали, відбути св. Сповідь перед постороннім, згл. сусідним священиком, котрого до слухання св. Сповіді упросити належить, заповівши о сім своїм вірним в попередню неділю згл. свято.

На цілий час пасхальний уділяємо всім сповідникам власть розршати від гріхів задержаних в Нашій Епархії. (Ними є: 1.) добровільне чоловікоубійство, 2.) тіл. змішання в І ст. споріднення або посвоячення, 3.) кривоприсяга в суді церковнім або світським, 4.) биття батька або матері, діда або бабки). Не відноситься се до гріхів ради клятви задержаних Ординарієви Конституцією Апост. „*Apostolicae Sedis moderationi*“ з р. 1869, а в які впадають: 1) *Clerici in sacris constituti vel Regulares aut moniales post votum sollemne castitatis matrimonium (etiam quod dicitur civile) contrahere praesumentes; nec non omnes cum aliqua ex praedictis personis matrimonium contrahere praesumentes.* 2.) *Procurantes abortum effectu secuto.* 3.) *Litteris apostolicis falsis scienter utentes, vel crimini in ea re cooperantes.*

В справі розршання від сих 3-ох гріхів задержаних з цензурою треба відноситись до Еп. Ординаріату. Але в наглих случаях, як що не можна заховати сих цензур на вні без небезпеки тяжкого згіршення або неслави, або як що каючомуся прикро би було оставати в стані тяжкого

гріха через час потрібний до сего, щоби вистаратися о розрішення у Ординарія, тоді подібно, як у всіх папських случаях — може розрішити від згаданих цензур в таїнственній сповіди кожний сповідник, але при тім має віднести до Ординарія о поручення. Пригадуємо в кінці всім ОО. Сповідникам, що мають і надаліше власть повертати каючимся утрачене право *retendi debitum conjugale* (Перем. Епарх. Відомости з р. 1930 ч. III ст. 56).

Ч. 977/186. Заміна ерекціонального згл. церковного ґрунту.

Епп. Ординаріят видиться спонуканим звернути увагу Всеч. Духовенства на розпорядок ч. 5053 в справі завідування приходським і церковним майном поміщених в Епарх. Відомостях з р. 1926 стр. 86—92 а зокрема на точку 3. і 4. уступу I., по думці котрих о. настоятелі парохій є обовязані старанно дбати о цілість майна і не вводити в ньому без позволення Епп. Ординаріату важніших змін.

Тому що до Епп. Ординаріату впливають щораз частійше прохання о позволення на заміну ерекціонального згл. церковного ґрунту за приватні ґрунта, Епп. Ординаріят в доповненню в горі зацитованого розпорядку видає в цій справі слідуючі норми поступовання:

1.) О. настоятель парохії може вносити до Епп. Ординаріату прохання о позволення на заміну лише в случаю, якщо заміна буде для приходства згл. церкви корисна. Ця користь повинна бути очевидна і більша, щоби могла покрити забіги з переведенням заміни получені. Цю користь належить в проханню точно виказати. Прохання о. настоятель парохії пересилає до декан. Уряду.

2.) О. декан справу провірить і якщо буде уважати проектовану заміну за некорисну або якщо користь не перевисшалаби трудів і коштів полученных зі заміною, не буде вдаватися в подрібні доходження і збирання потрібних матеріалів але перешле прохання до Епп. Ординаріату з належито умотивованим внеском на відмовне полагодження проханья.

3.) Якщо о. декан буде уважати проектовану заміну корисною для церковного згл. приходського майна, в такому случаю провірить справу при помочи декан. комісії на місци і в ґрунт. книгах, а саме: якість проектованих

до заміни ґрунтів, рід їх управи, положення і віддалення від церкви в громаді, в котрій ґрунта положені та від приходських будинків; чи ґрунта є обтяжені якими тягарами; чи стан в ґрунт. книгах є згідний з фактичним станом і з катастральними оператами; чи власник ґрунтів, котрі приходство згл. церков одержалиби є власновільним, чи може потребаби ще згоди на заміну від опікунчої або курательної влади і т. п.

4.) Після основного провірення справи виготовить декан. комісія совісний звіт зі своїм осудом і долучить до звіту:

а) вірну копію з найновішої мапи катастральної виготовлену евіденційним урядом згл. заприсяженим мірничим щодо всіх парцель, котрі будуть предметом заміни з точним унаглядненням границь, доїздів, заповіданням катастральних чисел граничних парцель і імен та назвиск їх посідачів, а якщо ходило би не о цілу а лише о частину якої парцелі то цю частину належить в копії точно означити;

б) витяг з найновіших оператів катастральних щодо всіх парцель проєктованих до заміни зі заповіданням катастрального їх доходу;

в) протокол переслухання достовірних осіб щодо квестії, який був стан фактичного посідання дотичних ґрунтів в останніх 30. літах: хто, в якій спосіб та на який підставі їх посідав;

г) документи (контракти, декрети дідицтва і т. п.) на підставі котрих власність ґрунтів переходила з одної особи на другу;

д) найновіші витяги гіпотечні щодо всіх парцель, котрі будуть предметом заміни;

е) деклярацію всіх власників і вірителів, якщо такі є заінтабульовані на дотичних парцелях, котрою вони дозволяють на заміну а також деклярацію і цих осіб, котрі може дотичні парцелі фізично посідають і уживають;

ж) деклярацію сторони, котра зобов'язується покрити всі зі заміною получені кошта як: стемплеві оплати, легалізацій підписів, належність від перенесення права власности і інші.

Вичислені щойно матеріяли повинен о. декан зібрати, в протоколі доходжень оцінити, суперечности вияснити та усунути і предложити справу до вирішення Епп. Ординаріятові, з висказанням своєї думки і внесення.

5.) Щойно після одержання позволення на заміну від

Епп. Ординаріату може о. настоятель парохії приступити до заключення контракту заміни, котрий предложить Епп. Ординаріатови до затвердження.

6.) А щойно після затвердження Епп. Ординаріатом формального контракту заміни може наступити фактична заміна ґрунтів.

Епп. Ординаріат поручає Всеч. Духовенству приміюватися в майбутности точно до нинішньої інструкції.

Ч. 978/8 — Речинець іспитів конкурсних о душпастирські бенефіції в р. 1932.

Іспити конкурсні о душпастирські бенефіції відбудуться цього року в днях 14 і 15 червня і 11 і 12 жовтня.

До іспиту конкурсного належить зголоситися на пів місяця перед речницем іспиту.

Священики, що перший раз здають іспит, обов'язані зазначити в поданню чи і коли зложили іспит з догматики, моральної і церковного права, а перед самим іспитом предложити письменно вироблені проповіді згл. егзорти.

Ч. 979/9 — Речинець іспитів з догматики, моральної і церковного права в р. 1932.

Іспити з догматики, моральної і церковного права відбудуться цього року в днях 10 мая і 5 жовтня.

До іспиту з догматики приступають священики висвячені в р. 1931, до іспиту з моральної священики висвячені в р. 1930, а до іспиту з церковного права священики висвячені в р. 1929. В тих самих речинцях є обов'язані приступити до іспитів зі згаданих предметів ті священики, що були до цього покликані в попередніх роках, а ще доси їх не зложили.

Вкінці пригадується що священики, які не зложили повисших іспитів, не будуть допущені до іспиту конкурсного, хіба що предложилиби умотивоване оправдання, для яких причин до згаданих іспитів не приступили.

Ч. 7186/31. — Обов'язок священика пильно прочитувати зарядження Еп. Ординаріату в „Епархіальних Відомостях“.

Пригадується Всеч. Духовенству поновно, що кождий священик Епархії без виїмку обов'язаний читати розпорядки і комунікати Духовної Влади, які поміщується в урядовім

дієцезальнім органі: »Епархіяльні Відомости«. Цей орган висилає канцелярія Еп. Консистої всім Парох. Урядам та ОО. Катехитам. В »Епарх. Відомостях« печатаються Енцикліки Св. Отця та важні зарядження і пригадки Еп. Ординаріату, які обов'язаний знати кождий священник. Парохіяльні уряди з окрема повинні їх старанно переховувати, річники опрацювати і держати в парохіяльнім архіві, а О. Декан обов'язаний підчас кождої візитації парохіяльних книг, це перевірювати.

Рівночасно примічається, що Еп. Ординаріат буде звертати пильну увагу на те, чи священники знають зміст важніших енциклік та ординаріатських розпорядків при конкурсних іспитах та всяких інших нагодах. З особливою натиском підчеркує Еп. Ординаріат, що всякі занедбанні ОО. душпастирів з титулу нечитання »Еп. Відомостей« мусить трактувати з особливою строгістю.

Рівнож заохочує Еп. Ординаріат Всеч. Духовенство до пильного прочитування другої (неофіційної) частини Еп. Відомостей, де печатаються цінні для священників поучення та реферати як прим. про Католицьку Акцію, парохіяльні бібліотеки і др.

Ч. 1021. — Конкурс на опорожнені парохії.

З речинцем до 30. квітня 1932 виставляється на конкурс слідуєчі опорожнені парохії:

Деканат Балигородський: 1. Горянка, 2. Рябе. — Белзький: 1. Куличків. — Бірчанський: 1. Грозьова. — Бориславський: 1. Рибник. — Буківський: 1. Пулави. — Горлицький: 1. Боднарка, 2. Гладішів, 3. Долини, 4. Ліщини, 5. Новиця, 6. Рихвалд, 7. Смерековець. — Грибівський: 1. Баниця, 2. Більцарева, 3. Брунари вижні, 4. Ізби, 5. Королева руська, 6. Фльоринка. — Динівський: 1. Павлокома. — Добромільський: 1. Макова, 2. Тарнава. — Дуклянський: 1. Граб, 2. Гирова, 3. Дошниця, 4. Крамна, 5. Поляви, 6. Радоцина, 7. Ростайне, 8. Святкова, 9. Тихання, 10. Чорне. — Жукотинський: 1. Гвоздець, 2. Дністрик головецький, 3. Дністрик дубовий, 4. Липе. — Короснянський: 1. Близянка, 2. Чорноріки. — Краковецький: 1. Глиниці. — Лежайський: 1. Дубрівка. — Ліський: 1. Ліщовате. — Лупківський: 1. Воля мигова, 2. Солинка, 3. Явірник. —

Любачівський: 1. Милків, 2. Синявка. — Лютовиський: 1. Береги гор., 2. Поляни, 3. Хміль. — Мушинський: 1. Матієва, 2. Явірки. — Немирівський: 1. Магерів, 2. Немирів. Нижанківський: 1. Нижанковичі. — Пільбужський: 1. Сприня вел. — Дорохницький: 1. Дубецько, 2. Крамарівка. — Равський: 1. Белзець, 2. Голе равське. — Риманівський: 1. Ясель. — Розлуцький: 1. Свидник. — Старосамбірський: 1. Лопушанка хомина. — Сяніцький: 1. Прусик. — Тіснянський: 1. Ветлина, 2. Криве, 3. Лопінка, 4. Терка, 5. Яблінки, 6. Яворець. — Чесанівський: 1. Крупець, 2. Плазів.

Прохання внесені не по формі і не заосмотрені потрібними залучниками, а особливо без свідoctва з конкурсового іспиту, як і ті, котрі вплинулиби по дни 30. квітня 1932, будуть уважані як безпредметові.

Примічається, що всі Всч. ОО. що одержать презенту на таку парохію, яка крім матерної церкви має одну або більше дочерних, зобов'язуються в кождім часі на жадання перемиського Еписк. Ординаріату згодитися на евентуальне відлучення дочерних церков разом з грунтами.

При тім Еписк. Ординаріат повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о прийяття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх будуть нормовані по гадці Конкордату.

Жертви на засянську церков.

о. Бачинський Йосиф 5 зл., Башня 4'50, Березець 5, Близянка 2, Брусно нове 3, о. Бубняк Михайло 5, Віжомля 5, Вільшани 28'96, Вовчик Микола 2, Воля мігова 10, Ганчова 30, Годині 12, Горожанка мала 5, Дністрик дубовий 7'50, Добра 14'50, Дошниця 4'20, Жерниця 6. Залісе 35, Ісаї 5, о. Кабарівський Йосафат 5, Кавсько 15, Камінка нова 7'72, Кісіловська Марія 2, Клоковичі 3, Княжпіль 10, о. Корнова Стефан 25, Кречкова 7, Липовець 5, Лівча 2'50, Лімна 3, Лінина мала 0'86, Ліщини 7, Лукове 5, Макова 34'67, Мильнів 16'21, Мостиска 8, Нагірці 3, Опака 4, Папортно 2, Поворозник 5, Полонна 10, Порохник 15, Потилич 6, Радванці 4, Радимно 15'55, Рогізно 4, Сілець белз. 4, о. Сливинський Михайло 9, Старява сян. 15, Стібно 62'87, Терло 3'70, Тяглів 10, Туринсько 32'60, Улазів 8'50 Улазів 3, Усте руське 15, Хлиплі 5, Холовичі 20, Чашин 6, Щутків 5, Явірки 4, Яворів мале передмісте 5.

ХРОНІКА.

Канонічну інституцію одержали:

- Ч. 7481. о. Куціль Іляріон — Тилява.
- Ч. 452. о. Городецький Іван — Домашів.
- Ч. 454. о. Брицький Василь — Горбачі.
- Ч. 453. о. Хархаліс Евстахій — Тісна.
- Ч. 455. о. Котис Данило — Сурохів.
- Ч. 456. о. Шерстило Ілля — Липовець.
- Ч. 451. о. Гуль Петро — Шоломиничі.
- Ч. 450. о. Наконечний Стефан — Віжомля.

Завідательства одержали:

- Ч. 6813/31. о. Ліськевич Микола — Досинця.
- Ч. 7231/31. о. Швед Маріян — доїздж. Ольхівці.
- Ч. 7481/31. о. Ядловський Стефан — Пулави.
- Ч. 320/32. о. Іванець Петро — Куличків.
- Ч. 451. о. Дримала Стефан — Дністрик дубовий.
- Ч. 450. о. Худа Михайло — Радохонці.
- Ч. 453. о. Гащак Михайло — Хміль.
- Ч. 455. о. Сивак Григорій — Глиниці.
- Ч. 456. о. Шумило Ростислав — Магерів.
- Ч. 783. о. Др. Мельник Михайло — Нижанковичі.

Сотрудництва одержали:

- Ч. 902. о. Нищий Євген ЧСВВ — Дрогобич.
- Ч. 450. о. Дигдалевич Йосиф — Цвіржа.

Померли:

о. Іван Гринь, парох в Нижанковичах 2/II 1932.
Душу его поручається молитвам Всч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії
Перемишль, дня 3. березня 1932.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ГРИГОРІЙ
Еп. Пом.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

ЙОСАФАТ ЕПИСКОП

ВСЕЧЕСНОМУ ДУХОВЕНСТВУ І ВІРНИМ ЕПАРХІЇ
МИР В ГОСПОДІ І АРХІЕРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ!

Коли беру в руку перо, щоби вам Всечесні Отці й вам дорогі в Христі Браття заслати желання з нагоди сьогорічного празника Христового Воскресення, маю в серцю одно лишень бажання: почути від всіх вас запевнення, що ви перевели побожно цілий сьогорічний Великий Піст, що відбули зі щирим жалем і постановою поправи свою великодну Сповідь та в Св. Причастю тісно злучилися з Ісусом Христом, щоби на будуче жити вже не своїм а його життям, та вкінці радби я нині почути від всіх вас, що ви в сім Великім Пості добре розважали муки Христові, щиро співчули з терплячим Ісусом Христом, котрий сам невинний і Святий Святих, приняв на себе добровільно бичовання, терням вінчання і смерть на хресті за нас на це, щоби ми Його невдячні діти могли доступити відпущення гріхів і щастя вічного в небі.

А чомужто я так бажавби це від вас почути? — Тому бо знаю, що хто в Великім Пості відбув добре великодну Сповідь, та хто підчас проповідий і богослужень велико-

постних щиро болів і терпів разом з терплячим Ісусом, той в нинішнім великім дні Пасхи, коли всі празнуємо світле Христове Воскресення, буде чути ся напевно щасливий та буде веселитися й щиро радіти.

Веселитися й радувати в празник Христового Воскресення, є прикметою доброго христіянина. Бо й якжеж можливе, щоби ми, що любимо Ісуса, могли не радіти з того коли бачимо, що Ісус Христос, котрий тільки терпів за нас, нині вже більше не терпить, але воскрес з гробу вічно щасливий, та через це своє воскресення побідив і нашу смерть та дарував і нам вічне життя, що »смертю смерть поправ... і нам даровав живот вічний«!

До цієї радости закликає нас св. Церква, коли в нинішнім дні празника каже нам співати: *сїй дєнь, єгбже сотворї Гдѣ, козрѣдѣмса ѿ козвесєлімса вх ѓнь*, — в сім дні, що його нам приготував сам Бог, ми повинні радуватися й веселитися.

Бо справді, Дорогі в Христі Браття, вже й сама згадка про Христове Воскресення, виганяє з душі праведного христіянина весь смуток, якийби він не був. Якщо він передше ображав Господа Бога гріхами й для того тепер сумує, бо боїть ся страшного суду Божого, то Воскресення Христове вчить його, що Ісус Христос своїми ранами і смертю на хресті вислужив йому прощення гріхів. А як душу христіянина гнітить якийсь инший смуток, як він в недузї, як жиє в недостатках, як кривда йому невинному дієся, то Христове воскресення й цей смуток розганяє, бо пригадає йому, що Ісус Христос безконечно більше терпів як він, та що таксамо, як терпіння Христові мали кінець, і його терпіння скінчаться скоро, а по них прийде славне воскресення й вічне щастя в небі, таке саме як щастя Христа Господа.

Тому радітимемо в нинішній день й веселитися, бо Христос, наш Спаситель, навчив нас своїм славним Воскресенням, що Він, а не хто инший, є паном нашого життя й смерти. Просвічені тою наукою ми повинні залишити вже всякий несупокій так щодо судьби нашого життя тут на землі як щодо судьби, яка нас чекає по смерті, — бо судьба нашого життя від Христа залежить. Натомість ми повинні цілу нашу увагу звернути одиноко на те, щоби Ісуса Христа цілим серцем любити і бути все готовими на

жертву для Нього. Бож і уявити собі не можна, щоби наше життя й смерть могли бути в певнійших руках, як коли вони є в руках нашого всемогучого Спасителя, котрий нас так дуже любить. На сіє во Хртѳсъ ѿ ѿмре ѿ воскресє ѿ ѿживє, да ѿ мѣртвymi ѿ живymi ѿвладдѣтъ; Христос бо на се вмер і воскрес і ожив, щоби ѿ над мертвymi ѿ над живymi панувати¹⁾.

Ісус Христос учив нас цєї важної правди віри наперед словами. Він казав: *Азъ ѣсмь воскресєнїе и живѳтъ*²⁾, казав що він є воскресення наше й життя, а на доказ цего робив чуда. Уздоровляв сліпих, прокажених, глухонімих, розслаблених жилами, а навіть воскрешав померших як доньку Яіра, сина вдови з Наїн, Лазаря, а все те робив, щоби доказати, що життя й смерть є йому послужні та що Він є їх паном. Однак цего було ще за мало Ісусови Христови. Він знав добре, що ся його наука не буде мати між людьми великих успіхів, якщо Він сам на собі не покаже приміром того, чого своїми устами учив. І длятого щоби ми не журилися занадто дочасними справами нашого життя та не боялися терпіння ні смерти, а все своє уповання на Нього складали, Ісус Христос взяв на себе наші немочі, сам терпів і помер а опісля воскрес, щоби цим воскресенням позискати нас цілковито для цєї правди, котру своїми устами голосив.

І якжеж нам не веселитися нині разом з Церквою з Христового Воскресення? Коли тепер можна найти на світі тільки людей, котрі, хоч знають про смерть Христову та Його світле Воскресення, мимо цего не вірять, що Христос є паном нашого життя й смерти та царем неба й землі, то що булови тоді, колиби Ісус Христос лишив був саму лишень науку, а не дав був цего приміру?

Тому ще раз повторяю: в сім дні, що його нам приготував сам Господь Бог, ми повинні радуватися й веселити! І цєї радости в Христі Господі воскресшім, я всім вам, Дорогі в Христі Браття, жєлаю зі щирого серця. Молю воскресшого Ісуса, нехай Він сам подасть вам сю радість, яка напевно поширить серця ваші й наповнить їх сильнішою любовю Бога. Нехай Христос поділиться з вами своєю власною радістю, якою було переповнене Його Божест-

¹⁾ Римл. 14, 9. ²⁾ Й. 11, 25.

венне Серце, коли по своїм воскресенню потішав своїх Апостолів, учеників і побожні невісти. Нехай цєю радістю наш найліпший Спаситель потішить зокрема всіх тих зпоміж вас, що мають якусь журбу, що терплять і сумують, та надією на воскресення скріпить їх до дальшого мужного несення хреста, що його Господь вложив на їх рамена.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога Отця і всі дари св. Духа, нехай спливуть на всіх вас! Амінь. Христос вескрес!

Дано в Перемишлі в шестім тижні Великого Посту 1932 р. † ЙОСАФАТ, Епп.

Поручається Всеч. ОО. Душпастирям відчитати в празник Христового Воскресення вірним повисий лист і желання як в матерних так і дочерних церквах.

Вказаним буде рівнож додати до повисшого листа деякі пояснення, щоби цей головний празник нашого Відкуплення наші вірні все лучше розуміли. — † Йосафат Епп.

Ч. 33/орд. — Подяка св. Отця за Петрів гріш 1931. р.

На адресу Преосвященого Єпископа Кир Йосафата надійшло від Апостольського Престола отсе письмо:

»Державний Секретаріат Його Святости з Ватикану 15. лютого 1932 ч. 109009.

Ваше Преосвященство, Ексцеленціє!

Вашу примірну жичливість для св. Отця, що її будете часто иншими ділами, недавно Ви виявили через зложення Йому суми 3.000 зл., пересланої через Його Ексцеленцію, Апостольського Нунція.

За цей дар, що так дуже втішив св. Вітця, висказує Вам Христовий Намісник особливу подяку і просить Бога, щоби дарив Вас Своїми щедрими небесними ласками.

А як запоруку і доказ Своєї прихильности з усею любовю уділяє Вам, всьому Вашому Духовенству і всім Вірним Апостольське Благословення.

Повідомляючи Вас про се, висказую й я чувства моєї найбільшої пошани, з якою мило мені остати

вповні відданим Вашій Ексцеленції Е. Кард. ПАЧЕЛЛІ. «

Повисше письмо подаємо до відома Всч. Духовенства

і поручаємо оголосити його народої в церкві в найблищу неділю, додаючи щирю подяку і від нас за тамтогорічну збірку.

Ч. 1965/5. — Духовні вправи для священників.

Сего року відбудуть духовні вправи всі священники, що їх з якоїнебудь причини не могли відбути в означенім речинці, відтак сі, що останній раз відбули реколекції у 1929. р., а вкінці всі безженні священники, висвячені до 1931. р. включно, без огляду на се, чи сповнили вчас сей важний свій обовязок, чи ні.

На переведенне духовних вправ визначається 3 серії, з котрих I. і II. відбудеться при кінці червня, а III. с. у другій половині липня с. р.

I. Серія духовних вправ відбудеться виключно для безженних священників в часі від 21. червня у второк вечером до суботи 25. червня рано, в якій — як висше зазначено — обовязані взяти участь всі Отці, висвячені як безженні до 1931. р. включно.

II. Серія буде від понеділка 27. червня вечером до п'ятниці 1. липня рано, в якій візьмуть участь священники отсих Деканатів: Балигородський, Белзький, Бірчанський, Бориславський, Буківський, Варяжський, Великомостенський, Височанський, Горлицький, Грибівський, Динівський, Дрогобицький, Дуклянський, Жовківський, Жукотинський, Комарнянський, Короснянський, Краковецький, Куликівський, Лежайський, Ліський, Лупківський, Лучанський, Любачівський, Лютовиський, Мединицький, Медицький, і Мостиський.

III. Серія буде від понеділка 18. липня вечером до п'ятниці 22. липня рано, в котрій візьмуть участь священники всіх прочих Деканатів.

OO. Катихити обовязані взяти участь в реколекціях разом зі священниками свого Деканату в дотичній Серії, і тому обовязані рівнож зголосити свою участь в свого о. Декана. Те саме обовязує й других священників не занятих в душпастирстві.

Для належного переведення сьогорічних реколекцій, Канцелярія Еписк. Консисторії висилає рівночасно з отсими «Епарх. Відомостями» відповідні списи священників

до деканальних Урядів, а оо. Декани зголосять всіх учасників до Еп. Консисторії найдалше до 1. червня.

За виконання цього порядку відповідають в першій мірі оо. Декани.

Отці приділені до одної серії реколекцій, не можуть бути прийняті до другої серії без окремої згоди Еписк. Ординаріату, о що обовязані постаратись оо. Декани найдалше до 1. червня.

Зголошення від поодиноких священників, прислані впрям до Еписк. Консисторії а не через дотичні деканальні Уряди, не будуть узгляднені.

Оо. Учасники духовних вправ зголосяться в будинку Духовного Семінара найпізнійше в часі від 4—6. год. ввечером перед реколекціями, а пізнійші зголошення не будуть узгляднені. Означену оплату платиться при зголошенню з гори. Також належить привезти свою постіль.

Священники, що відбули духовні вправи в однім з наших монастирів, є обовязані прислати до Еписк. Консисторії посвідчення відбутих реколекцій до дня 1. червня ц. р. через дотичні свої деканальні Уряди.

З огляду не це, що цього року число священників обовязаних до відбуття реколекцій є досить велике а чотирох серій урядити не можна, Еписк. Ординаріат просить дуже о точне заховання висше поданих приписів. — Від Еписк. Ординаріату.

Ч. 1962/2. В справі консервації церковної старовини.

По наших церквах стрічаєся часто много цінних цаяток нашого церковного й народнього мистецтва, ріжні старинні рукописи, образи, ризи, літургічні та богослужебні знаряди і інші предмети з давно минулих віків. Се достовірні свідки нашої славної бувальщини.

На жаль вони майже скрізь забуті, припали порохом, деколи серед вохкості віддані на жир молів і всяких інших шкідників, що нищать нераз дуже цінні пам'ятки нашої культури.

Звертаєтья тому на се увагу Всеч. Оо. Душпастирів і поручаєтья зберігати вчас те все, що єще можна заховати чи то у своїй парохії, чи пересилаючи що ціннійше в безпечне місце, а особливо тут, де вже є досить велика музейна збірка в нашім Духовнім Семінарі. Кошти пере-

силки будуть звернені, а деколи цінніші предмети за попередною умовою можуть бути окремо нагороджені в користь дотичної церкви.

При розпізнаванню дійсно цінних пам'яток і для їх належного зберігання можуть багато причинитись і бути помічними вказівки знатока церковної старовини п. Іляр. Свенціцкого, дир. Національного Музея, якого праці «Консервація і реставрація істор. пам'яток церк. мистецтва» в ціні 2 зл. та «Про музеї і музейництво» по 1.50 зл. можна дістати у Львові.

Рівночасно пригадується Всеч. Духовенству давніше видане тутешнє зарядження, що без окремого дозволу Еп. Консисто́рії не вільно позбуватися предметів церковної старини в користь музеїв.

Ч. 1963. — Належитість за шематизм на р. 1932.

Канцелярія Еп. Консисто́рії розіслала парохіяльним урядам і всім Отцям катехитам шематизм на рік 1932. Належитість в квоті 6 зл. поберезя з платні за травень Отцям, що її побирають. Прочі Отці надішлють сю квоту до кінця травня ц. р. до Канцелярії Еп. Консисто́рії.

Повисшу квоту дозволяється побрати з церковної скарбони.

ХРОНІКА.

Іменовання :

Ч. 1095. о. Матківський Василь, парох в Краківці завідателем деканату Краковецького.

Ч. 1683. о. Стеранка Александер, парох в Монастирці Деканом ліським.

Канонічну інституцію одержали :

Ч. 996. о. Горечко Михайло — Воля цеклинська.

Ч. 997. о. Федеркевич Ігнатій — Ліцава горішна.

Ч. 998. о. Кункевич Василь — Тарнавка.

Ч. 999. о. Микулович Володимир — Прилбичі.

Ч. 1000. о. Топорівський Николай — Острів.

Ч. 1283. о. Турчиновський Марко — Бахір.

Завідательства одержали :

Ч. 996. о. Клачинський Антін — Тарнава.

- Ч. 998. о. Новосільський Олександр — Прусик.
 Ч. 1452. о. Грицай Йоаким — Чорноріки.
 Ч. 1487. о. Рудяк Василь — Гирова.
 Ч. 1489. о. Швед Маріян — Вільхівці.
 Ч. 1491. о. Волошин Микола — Потік великий.
 Ч. 1494. о. Саламан Стефан — Висоцько вижне.
 Ч. 1501. о. Коцюмака Роман — Михалевичі.
 Ч. 1504. о. Мостюк Яків — Дубрівка.
 Ч. 1702. о. Хоростіль Василь — Млини.
 Ч. 1825. о. Кебуз Іван — Майдан сінявський.
 Ч. 1503. о. Дочило Михайло — доїздж. Милків.

Сотрудництва одержали :

- Ч. 1451. о. Матюк Мирон — Турка.
 Ч. 1453. о. Грегорович Володимир — Ярослав.
 Ч. 1454. о. Весоловський Петро — Тирява волоська.
 Ч. 1455. о. Пулик Олександр — Кобильниця руська.
 Ч. 1456. о. Дідич Микола — Комарники.
 Ч. 1457. о. Ковальчик Василь — Мацьковичі.
 Ч. 1458. о. Рожко Володимир — Підбуж.
 Ч. 1459. о. Сальо Карло — Босько.
 Ч. 1460. о. Кондро Олексій — Доброгостів.
 Ч. 1461. о. Крут Семен — Ольшаник.
 Ч. 1488. о. Середович Василь — упр. Липовець.
 Ч. 1490. о. Гарасим Ярослав — Сянік.
 Ч. 1493. о. Дутка Іван — упр. Полнятичі.
 Ч. 1502. о. Качмар Йосиф — упр. Вірхомля.
 Ч. 1503. о. Дочило Михайло — Старе село.

Померли :

- о. Ільницький Северин, парох в Потоці вел. 4/3 1932.
 о. Антонів Андрій, парох в Нагачеві 29/3 1932.
 о. Зубрицький Олександр, архідіакон Катедральної
 Капітули в Перемишлі 29/3 1932.
 о. Грабець Іван, парох в Висоцьку вижнім 10/4 1932.
 Душі їх поручається молитвам Всч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії
 Перемишль, дня 18. квітня 1932.

о. Микола Грицеляк
 канцлер.

† ЙОСАФАТ
 Епп.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

ЗАРЯДЖЕННЯ З ПРИВОДУ ЕНЦИКЛІКИ

СВЯТИШОГО ОТЦЯ ПАПИ ПІЯ ХІ.

„Caritate Christi compulsi“ про молитви і покаянні діла, що їх маємо жертвувати Пресв. Серцю Ісуса в нинішніх нещастях людського роду.

Святіший Отець, Папа Пій ХІ., у Своїй великій печаливості про добро душевне і дочасне цілого світа, часто відзивається Своїми окружними посланнями до всіх вірних.

Найновіше окружне послання з яким Св. Отець звертається до всіх людей і яким бажає причинитися до вилічення ран, що їх завдає людству нинішня матеріальна скрута і нинішнє невірство, видав Св. Отець дня 3. травня 1932. Є воно на скрізь переняте духом любови Христа.

На початку сего послання підносить Св. Отець шляхотний порив тих, що на Його зазив з дня 2. X. 1931. поспішили з помічю в тяжкій кризі. Але рівночасно з тяжким болем зазначає, що лихо не лиш не минуло, але з кожним днем змагається.

Є дуже много людей безробітних і сю обставину використовують погромники для своїх партійних цілей, в наслідок чого прилюдний порядок находиться в безнастанній небезпеці а над людською суспільністю зависла гроза

заглади. „Ледви чи по потопі“ — каже св. Отець — „переживало людство так багато і такі великі фізичні і душевні скорби, такі глибокі, такі загальні, як тепер переходить“.

Причин сего загального нещастя бачить св. Отець три.

Перша причина нинішньої господарської кризи се жажда гроша, з якої пливають взаїмна недовіра, зависть, погане самолюбство, що все бере і глядить лишень з точки особистої користи не тільки з нехтуванням, але і подоптанням чужого права; з відси цей несправедливий і нерівний поділ дібр, через що матеріяльні засоби накопичуються в руках кількох приватних одиниць, які відтак з величезною шкодою загалу нормують всесвітну торгівлю по своїй вподобі.

Друга причина нинішнього лиха це пересадний націоналізм.

Упорядкована християнська любов — як каже св. Отець — освячує і утревалює своїми приписами привязання до народу, але за те пересадна любов ловодить до ненависти, до сего, що злочин сповнений приватними людьми, який всі однодушно осуджують, коли його хто сповнить з любови до батьківщини, стається чесний та похвальний.

У прилюдному життю підкопується трівкі основи віри і справедливости, на яких опирається держава.

Трета причина нинішнього зла це зорганізоване безбожництво і ненависть до всякої релігії.

Божі вороги не без успіху стараються злучити борбу проти Бога зі старанням о хліб насущний. Всіх середників уживають, щоби здійснити свою діявольську ціль. Перед тим виступали безбожники одинцем і більше скрито, а днесь обнимають вже широкі верстви народу, втискаються з безбожністю до шкіл і театрів та уживають для своїх цілей кінематографічних фільмів, грамофону і радія. Утворили вони всякого рода вправні організації політичні, господарські, військові і невтомно змагають до своєї ціли через спритних агітаторів.

У своїй заїлости многі з них »безлично викрикають на весь світ, що доти не буде на землі ані мира ані щастя, доки не згине з неї останній слід релігії і останній слуга сеї релігії не буде витятий в пень. Начеб думали, що замість сеї пречудної симфонії, в котрій ціла вселенна »го-

досить славу Богу» (пс. 18, 2) залягне на землю гробова тишина».

Св. Отець кріпко вірить, що всі пляни ворогів Бога і Церкви по обітниці Христа зйдуть наніщо, бо вже тепер за дієм св. Духа поглиблюється у многих, а особливо у молоді, християнське життя, а світські апостоли зі всіх сил стремлять до розповсюдження християнського світогляду і намагаються уладити життя держав в християнському дусі та приміром свого власного непорочного життя своїм словам додають сили переконання.

Мимо сего уважає св. Отець за свій обов'язок піднести голос в обороні подоптаних прав Божих та святої жажди безсмертних душ, які так дуже потребують Бога. Розходиться о се, щоби людскість заховати перед Божою карою. »Тому се конечно, щоби протиставити без огляду на жертви »мур Ізраїлевого домові. (Єзекіїл 13, 5); та щоби всі злучили свої сили в оден фронт, проти тих поганих сил ворожих не лиш Богові, але і людям«. Але свідомий сего, що тут не вистарчать людські засоби, вказує св. **Отець на надприродні середники, що їх Спаситель виразив словами: „Сей рід (злий духів) не виганяється, хиба молитвою і постом“ (Мат. 17, 21).**

„Пам'ятві на безрадність нашої природи і на нашу залежність від Творця всесвіта“ — пише св. Отець — **„прибігаймо в першій мірі до молитви.** Віра учить нас про велику силу покірної, довірливої і витревалі молитви. Алеж бо з ніяким добрим ділом не звязав Всемогучий Бог так повних, так загальних і так торжественних обітниць, як з молитвою, що її до Него заносимо: »Просіть, а дасться вам; шукайте, а знайдете; стукайте, а відчиниться вам; бо кожний, хто просить, одержує; а хто шукає, знаходить і хто стукає, тому відчинять. (Мат. 7, 7—8). Істинно, істинно говорю вам: коли попросите чого Вітця, дасть вам в ім'я моє“.

(Іоа. 16, 23).

А який предмет бувби більше достойний молитви, щож більше відповідалоби достойній поклону Особі Того, що Сам оден »Посередник між Богом і людьми, чоловік Христос Ісус« (Тім. 2, 5) — як прохання, щоби віра в одного Бога живого і правдивого не загибала на землі. Така молитва почасти вже сама в собі містить сповнення сего, о що просить: бо де чоловік молиться, там лучиться з Бо-

гом і тим самим удержує живу пам'ять на Бога на землі. І поправді, хто молиться, вже своєю покірною поставою тіла явно визнає свою віру в Творця і Господа всіх річей; а коли він се робить не приватно, а спільно з другими, то сим узнає Найвисшого і Всемогучого Пана, що владає не лишень над одиницями але і над цілою людською суспільністю. »Ревна молитва усуне навіть причину нинішньої скрути, про яку ми висше згадали; а саме ненасичену жадобу до часних дібр. Бо хто молиться, підносить очі до неба, до небесних дібр, які розважає, яких бажає; ціле його ество занурюється в розважанню чудного ладу на світі, що його установив Бог, що в нім нема ніякої жадоби пустої слави, ніякого марного суперництва.... І так межі працею а відпочинком добровільно (самотужки) подекуди наступить рівновага, якої в нинішній суспільности зовсім бракує з великою шкодою для фізичного, господарського і морального життя.

Рівнож промостилабися дорога для так дуже пожаданого мира, по гадці прекрасних слів св. Апостола Павла, що, говорячи про обовязок молитви, рівночасно згадує святу тугу за миром і спасенням всіх людей: »Прошу отже передовсім відправляти благання, молитви, просьби, подяки за всіх людей, за царів і всіх, що при власти, щоби ми вели тихе і спокійне життя у всякій побожности і чистоті. Бо се добре і миле перед нашим Спасителем, Богом, котрий хоче, щоби всі люде спаслися і прийшли до пізнання правди“ (І. Тім. 2, 1—4).

Для всіх треба просити о мир, а особливо для тих, що на них впала дуже тяжка відповідальність управляти людьми, бо як зможуть дати своїм народам мир, скоро самі не мають? А саме молитва по науці Апостола має принести дар мира. Вонаж звертає до Вітця в небі, що є Вітцем всіх людей; молитва, що є виразом однодушних чувств тої великої родини, яка розтягаєся поза границі народні і географічні«.

Науку про молитву кінчить св. Отець прекрасним уступом про значіння молитви для загального мира народів. »Сі, що в кожній прилюдній потребі просять того самого Бога о мир на землі, не будуть засівати межі людьми заграви незгоди. Сі, що в молитві звертаються до Божої Величності, не поширюють у своїм народі жадоби пану-

вання ані не підсичують сеї неупорядкованої любови вітчизни, де то кожний нарід свою державу уважає за Бога; сі в кінці, що безнастанно мають перед очима »Бога любови і мира« (II. кж. 13, 11) і до Него звертаються в молитвах через Христа, що є »нашим миром« (Ефес. II. 14), не спічнуть, доки від Подателя всего добра не надійде вкінці для люлей доброї волі (Лук. II. 14), сей мир, що його світ дати не може«.

З молитвою поручає св. Отець лучити і покаяння, що ним світ гордить, що його не розуміє. Вказує св. Отець в сім згляді на історію, яка учить, що у великих нещастях вірні або самі з себе, або заохочені приміром і упімненнями святих душпастирів, завсіди дуже успішно прибїгали і до молитви і до покаяння а глибоко відчували потребу очищення душі через щирий жаль і сповідь та потребу надолуження Божій справедливости через зовнішні покаянні діла.

Є тепер многі люде, що відділяють моральність від релігії і в сей спосіб підривають основу всіх законів, чого страшні наслідки даються відчувати на кождім кроці. »На місце моральних законів, що мусять впасти враз з занепадом віри в Бога, приходить непогамована перемога, що допче права всіх.... Добру віру і чесність у взаїмних відносінах.... заступає тепер погана погоня за зиском.... І як можуть уложитися людські відносини, як можуть увійти в життя умови, якщо нема ніякого зобовязання в совісти? Який може бути примус совісти там, де нема ніякої віри в Бога, ніякого Божого страху? Бо коли усунемо сю основу (віру в Бога), упаде кожний моральний наказ, і поступенно, але неминучо упадуть народи, родини, суспільність і культура.

Покаяння се спасенний рід оружжа, якого уживають хоробрі воїни Христові, що бажають боротися в цілі оборони і привернення загального морального ладу; покаяння се рід оружжа, що стараєся витяти корінь всього зла, а саме жадобу проминаючих дїбр і понижаючих життєвих розкошів«.

Чоловік, що радо віддаєся покаянним ділам, надолужує Г. Богу не лишень за себе, але і за чужі гріхи, наслідуючи в сім згляді великі приміри Святих, котрі себе самих

віддавали на жертву відкуплення і поносили на собі кару за гріхи цілого свого віку.

Покаяння приносить і для одиниць і для суспільности внутрішній мир, якого світ дати не може.

»Одною з наймиліших і найрадісніших пісень — каже св. Отець — які колинебудь хто співав тут на землі се «пісня сонця або сотворінь» св. Франца з Асизу. А прецінь творцем сеї пісні був дуже строгий покутник, що нічого не посідав на сім світі, а на своїм голодом винищеним тілі носив дуже болючі рани Розп'ятого Христа».

До молитви і покаяння взиває Св. Отець передусім в часі зближаючогося Празника Пресв. Серця Христового, що його поручає в сім році як найторжественніше обходити, а рівночасно перепрошувати Божеств. Серце за провини і умолювати у Него потрібних дарів.

По волі Св. Вітця маємо молитися за Христову Церкву, за Христового Намісника і прочих пастирів, за християн вірних Церкві і за блудячих, а навіть за ворогів Церкви, шоби навернулися і жили.

В сім часі маємо здержатися від всяких світових радощів і видовищ, від гостин і інших приємностей, хотяйби і дозволених, а гріш в сей спосіб заощаджений віддати убогим як милостинню, а се тим більше, що щедра милостиня починаєся до відпущення провин і до убагання Божого Милосердя.

Ті що в нас убогі і знаходяться в нужді, або з причини безробіття мусять провадити прикре життя, мають в тім часі вдивлятися в Страдаючого і Розп'ятого Христа та вчитися від Него терпеливості, шоби в той спосіб випросити у Него милосердя і мир.

Сими надприродними середниками знайде св. Церков дорогу до Божого Серця і заслужить на се, що Пресв. Серце скаже вкінці до неї слова: «Велика твоя віра; нехай буде тобі, як ти хочеш». (Мат. 15, 28).

При кінці Енцикліки уділяє Св. Отець всім християнам католикам Апостольське Благословення.

Ідучи по вказівкам Св. Отця висказаним в повисшій Енцикліці поручаємо Всеч. Духовенству і заряджуємо в цілі переблагання пресв. Серця Христового за хріхи всесвіта:

1. Як найторжественніше обходити сегорічний Празник

Пресв. Серця Христового, що його належить перенести на неділю дня 10. липня.

2. В ціли належного приготування на сей Празник належить устроїти в кожній парохії девятидневне або принайменше тридневне покаянне Богослуження складаючесь з молебня до Пресв. Христового Серця, з короткої проповіді і суплікації.

3. В сам день Празника належить урядити цілодневну адорацію Найсв. Тайн, приготувати перед тим належиго нарід і подбати, щоби взяв численну участь в адорації. По вечірні в той день рівнож треба відправити молебен і суплікацію, а при кінці суплікації відчитати акт надолуження Найсв. Серцю Христовому. (Гл. Епарх. Відомости з 1928 ст. 129).

4. Як теми до проповідей в часі девятниці і в сам день Празника належить брати з гадок Ёнцикліки, а саме: належить говорити о християнським милосердю, о правдивій любови вітчизни, о великім щастю, що належимо до катол. Церкви, о потребі перепрошування пресв. Серця Христового за нанесені Йому обиди, о потребі молитви і покаяння.

5. Заохотити нарід: а) щоби численно приступав до св. Тайн;

б) щоби піст Петрівку жертвував як надолуження Христовому Серцю;

в) щоби ніс поміч убогим, хотяйби і з більшою страстю для себе;

г) наклонювати нарід, щоби при всяких весілях і хрестинах обходився без музики без танців, без напйтків.

6. Всеч. ОО. Декани пришлють до кінця липня ц. р. відповідне звідомлення до Еписк. Ординаріату, як в кожній парохії їх деканату виконано повисше зарядження.

Від Еписк. Ординаріату.

† ЙОСАФАТ Епп.

Ч. 75/орд. — Про цензуру видавництв світського змісту.

Загальне право церковне, що трактує про церковну цензуру книжок, містить крім приписів, що відносяться до всяких видавництв релігійного змісту, також приписи, що торкаються видавництв світського змісту. Не повторюючи тут приписів про цензуру згл. апробату книжок релігійного змісту, звертаємо увагу Всч. Духовенства на правні вимоги дотично книжок світського змісту видаваних духовними особами, та пригадуємо і заряджуємо, що духовні, які хочать видавати книжки та всякі інші публікації світського змісту, осібно чи в часописах, не можуть цього вчинити без відома і попередньої згоди Еп. Ординаріату.

Цього зарядження належить Всч. Духовенству на будуче стисло придержуватися.

З Еп. Ординаріату.

Перемишль, 19. червня 1932.

† ЙОСАФАТ Еп.

Ч. 3188. Речинець для вношення подань о прийяття до духовної Семинарії.

Гімназійні абітурієнти, що наміряють посвятитися духовному стану, мають внести до Еписк. Ординаріату прохання о прийяття до духовної Семинарії найдалше до 15. серпня ц. р.

До прохання належить долучити:

- 1) метрику хрещення і миропомазання;
- 2) свідоцтво іспиту зрілости в оригіналі і всі гімназійні свідоцтва;
- 3) власноручно написаний перебіг свого життя і
- 4) заяву дотично доплати за удержання в дух. Семинарії.

Опівію що до фізичної здібности кандидата до духовного стану видасть семинарійний лікар.

Кандидат, котрий покінчив науки в гімназії, яка знаходиться поза округом перемиської Епархії, має упросити свого о. катихиту, щоби надіслав звіт про його поведіння впрост до Еписк. Ординаріату.

Про день, в котрому кандидат буде обовязаний осо-

бисто явитися в Еписк. Ординаріяті, зістане кандидат окремо повідомлений.

Еписк. Ординаріят поручає Всч. о. Душпастирям повідомити о повисшій гімназійних абітурієнтів перебуваючих в окрузі їх парохій і переслати в своєму часі впрост до Еписк. Ординаріяту совісний звіт що до поведення кандидата і його родичів зі заподанням їх чеснот згл. налогових блудів.

Ч. 3189. — Обовязки оо. Душпастирів дотично кандидатів духовного стану.

Еписк. Ординаріят пригадує Всеч. о. Душпастирям розпорядок ч. 3259 поміщений в Епарх. Відомостях з р. 1920 стр. 37—38, по думці котрого кождий душпастир є обовязаний заопікуватися в особливий спосіб кандидатом духовного стану перебуваючим чи то в часі ферій чи при інших нагодах в його парохії.

Обовязком душпастиря є чувати, щоби кандидат духовного стану так під кождим зглядом поводився, як цего вимагає луховний стан, до котрого приготовляється а саме:

- 1) по можности кождого дня вислухав Служби Божої і служив до Неї;
- 2) якнайчастійше сповідався і причащався;
- 3) помагав душпастиреви в цих парохіяльних заняттях, які йому вільно виконувати;
- 4) вистерігався невідповідного товариства і приставав лише з особами, котрі визначаються релігійним життям;
- 5) не брав участі в прилюдних зборах і забавах;
- 6) о кождім виїзді з парохії і повороті до неї повідомляв місцевого душпастиря.

Щоденно відправлювана місцевим душпастирем Служба Божа в точно означеному часі, часті розмови з кандидатом духовного стану на тему душпастировання, аскези, вічливого поведення та залишення критики Духовних Властей, можуть дати кандидатам духовного стану гарний і хосенний напрям на ціле життя.

Еписк. Ординаріят поручає Всч. о. Душпастирям виконати совісно цей обовязок і предложити в своєму часі вичерпуючий звіт про поведення кандидата перебуваючого в часі ферій в дотичній парохії.

Ч. 3191. Речинець до вношення подань о прийяття до Дяківського Інституту в Перемишлі.

Кандидати, які стараються о прийяття до Дяківського Інституту в Перемишлі на шк. р. 1932/33 мають внести свої подання через власний Уряд парох. до гр. кат. Капітули найлальше до кінця вересня ц. р.

Умови прийяття слідуочі:

- 1) Добре моральне поведення кандидата ствержене власним урядом парохіяльним;
- 2) Добрий, чистий голос.

Перед прийяттям до Інституту відбудеться вступний іспит в Дяківськiм Інституті дня 7. жовтня ц. р. о годині 10 рано, на котрий всі кандидати мають явитися.

Ч. 3190. В справі стипендій на Служби Божі.

З огляду на се, що декотрі Всеч. Отці відносилися тут з проханнями шоби їх наділити стипендіями на Служби Божі, Еписк. Ординаріят повідомляє всіх Всеч. Отців, що ніякими стипендіями не розпоряджує.

Вправді Еписк. Ординаріят при уділюванню позволеня на біновання Служб Божих поручає другу Службу Божу відправляти в наміренню Ординарія, але се робить лишень тому, шоби в сей спосіб вирівнати евентуальні залеглости дотично відправи Служб Божих в Епархії.

Ч. 3192. Конкурс на опорожнені парохії.

З речинцем до 15. серпня 1932. виставляється на конкурс слідуочі опорожнені парохії:

Деканат Височанський: 1) Висоцько вижне, 2) Красне. — Дек. Горлицький: Долини. — Дек. Дрогобицький: Михалевичі. — Дек. Дуклянський: Граб. — Дек. Жовківський: Пили. — Дек. Краковецький: 1) Нагачів, 2) Млини. — Дек. Мушинський: Ростока вел. — Дек. Перемиський: Коритники. — Дек. Сінявський: Майдан сінявський. Дек. Старосамбірський: Потік вел. — Дек. Тіснянський: Лопінка. — Дек. Турчанський: Яблінка вижна.

Прошення внесенні не по формі і не заосмотрені потрібними залучниками, а особливо без свідоцтва з конкур

сового іспиту як і ті, котріб виплинули по дни 15. серпня 1932, будуть уважані яко безпредметові.

Примічається що Всч. ОО., що одержать презенту на таку парохію, котра крім матерної церкви має одну або більше дочерних, зобовязуються в кождім часі, на жадання перемиського Еписк. Ординаріату, згодитися на евентуальне відлучення дочерних церков разом з грунтами.

При тім Еписк. Ординаріат повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о приняття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх і скількість gruntів приналежних до парохії будуть, без згляду на інституцію пароха на дану парохію, нормовані по гадці Конкордату і обовязуючих в Епархії норм за відомостю Апост. Престола.

Ч. 3290.

З Львівських Архієпархіяльних Відомостей. Ч. 6364/АВ. Присуд Найвисшого Суду що до мови метрикальних витягів і статистичних виказів. Низше передруковується в оригіналі присуд Найвисшого Суду в згаданих справах, як документ частинної побіди в боротьбі нашого Духовейства за примітивні права рідної мови в церковнім урядованню.

* * *

Nr. II. 3. K. 160/ 0.

Ка. 1151/29.
14.

Оdpis.

WYROK — W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ. — Sąd Najwyższy w składzie: Przewodniczący Sędzia S. N. Dr. Wł. Sokalski, Sędziowie E. Lorenz (sprawozdawca) S. N. St. Wyrobek S. N. przy udziale Wicyprowkatora St. Błońskiego i jako protokolanta aplikanta sądowego Al. Bramsena, na rozprawle kasacyjnej 20 czerwca 1930. w sprawie ks. Iwana Fedyńskiego oskarzonego z art. 1. ust. z dnia 31 lipca 1924 Dz. U. Rz. Nr. 73 po rozpoznaniu kasacji oskarzonego od wyroku Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 27 stycznia 1930. na mocy art. 499 a) i 512 k. p. k. wyrok Sądu okręgowego we Lwowie z dnia 27 stycznia 1930. Ka. 1151/29. którym oskarzonego skazano za przestępstwo z art. 1, ustawy z dnia 31 lipca 1924. Nr. 73. poz. 724. Dz. U. Rz. P. uchyla, oskarzonego ks. Iwana Fedyńskiego uniewinnia na mocy art. 518 k. p. k., ko-

szta zaś postępowania karnego na mocy art. 561 c), k. p. k. w obydwu instancjach na rachunek Skarbu Państwa przejmuje. — Uzasadnienie. — Wyrok, którym oskarzonego skazano za przestępstwo z art. 1. ustawy z 31 lipca 1924. Dz. U. Rz. P. Nr. 73. poz. 724. zaskarżył oskarżony na zasadzie art. 494 a), k. p. k. z powodu nieprawidłowego zastosowania ustawy przy określeniu przestępstwa wywodząc, iż nie było podstawy do wydania wyroku skazującego ponieważ zarzucony mu czyn podlegający na zastosowaniu odpowiedzi w języku niepaństwowym, na wezwanie Sądu o udzielenie wyciągu metrykalnego, nie stanowi przestępstwa, jakoteż dlatego, ponieważ przepis ten nie zawiera żadnej sankcji karnej, niezastosowanie się więc do niego nie może być wogóle poczytane za przestępstwo. Celem rozstrzygnięcia kasacji oskarzonego rozważyć należy następujące momenty. Wedle ogólnej zasady wyrażonej w art. IV. patentu wprowadzającego kodeks karny z roku 1852. jako przestępstwo uznać i karać można tylko taki czyn, który w ustawie jako przestępstwo wyraźnie jest uznany (nullum crimen sine lege). — Niestosowanie się osoby prowadzącej księgi metrykalne wyznania grecko-katolickiego do wezwania władzy państwowej o przedłożenie wyciągu z księgi metrykalnej lub wykazu statystycznego w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 lutego 1927. Nr. 10. poz. 76. Dz. U. Rz. P. w języku państwowym nie może być uznane za przestępstwo z ustawy o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych z dnia 31 lipca 1924. Nr. 73. poz. 724. Dz. U. Rz. P., gdyż ustawa ta nie zawiera żadnego postanowienia, któreby jakkolwiek obrazę przepisów wymienionej ustawy uznało za przestępstwo i któreby wskazywało stosowny wymiar kary (postanowienia takiego nie zawiera również usfawa o języku urzędowania sądów, urzędów prokuratorskich i notarjatu z dnia 31 lipca 1924. Nr. 78. poz. 757. Dz. U. Rz. P.). — Nie możnaby też karalności niestosowania się do w mowie będącego nakazu władzy państwowej uzasadnić żadnym przepisem wyżej wspomnianego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o statystyce ruchu naturalnego ludności z dnia 1 lutego 1927. Nr. 10. poz. 76. Dz. U. Rz. P., albowiem rozporządzenie to nietylko nie zawiera żadnej sankcji karnej, ale przeciwnie, w razie opieszałości osób prowadzących akty stanu cywilnego lub księgi metrykalne w wykonywaniu obowiązków nałożonych na nie tem rozporządzeniem upoważnia władzę administracyjną I instancji tylko do zarządzenia wykonania czynności na koszt winnego (art. 6). — Jeżeli tedy niespełnienie polecenia wogóle (nieprzedłożenie sprawozdania, nieudzie-

lenie wyjaśnienia) nie stanowi przestępstwa, to uchybienie pod tym względem tylko formie (przepisom językowym) tem mniej mogłoby być uznane za karalne przestępstwo.—Braku sankcji karnej w wyżej wspomnianych przepisach nie można zapełnić przepisem art. 17. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o postępowaniu karno-administracyjnem z dnia 22 marca 1928. Nr. 38. poz. 365. Dz. U. Rz. P. — Przedewszystkiem dlatego, ponieważ jakby to wynikało z nagłówka III. części tego rozporządzenia, w której to części powyższy przepis jest zamieszczony, — art. 17. odnosi się do przypadków „zbiegu przestępstw i przepisów karnych w postępowaniu karno-administracyjnem“, (a także w postępowaniu sądowem, wszczętem wskutek przekazania sprawy sądowi — art. 18. cyt. rozporządzenia). — Powtórę dlatego, ponieważ art. 1. cytowanego rozporządzenia poddaje określone tam wykroczenia ukaraniu przez władze administracyjne, „jeżeli ustawa dane wykroczenie wyraźnie przekazuje orzecznictwu władz administracyjnych“, art. 17. cytowanego rozporządzenia zaś mówi tylko o wymierzeniu kary, oczywiście na podstawie pewnego przepisu określającego dany czyn jako przestępstwo karno-administracyjne a wskazującego granice wymiaru kary, bądź też nie wskazującego tych granic. — Gdyby znaczenie art. 17. cytowanego rozporządzenia miało być pojęte jako ogólna sankcja karna, zastępująca braki sankcji w innych przepisach, trzeba by stąd wysnuć niemożliwy wniosek, iż każda obraza nakazu lub zakazu władzy administracyjnej, nawet taka, która normalnie nadawałaby się tylko do traktowania na podstawie przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o postępowaniu przymusowem w administracji z dnia 22 marca 1928. Nr. 36. poz. 342. Dz. U. Rz. P. stanowi przestępstwo karane w drodze administracyjnej lub sądowej (art. 618. k. p. k.).—Wobec tego, co wyżej przedstawiono, zbędnem się okazało roztrząsanie w sprawie niniejszej pytania, czy osoba prowadząca księgi metrykalne wyznania grecko-katolickiego, wezwana przez władzę państwową o przedłożenie wyciągu z księgi metrykalnej albo wykazu statystycznego, może wezwaniu temu uczynić zadość w języku macierzystym. — Z tych zasad Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w myśl art. 499 a) i 512. p. k. p. i oskarżonego uniewinnił w myśl art. 518. p. k. k. orzekając o kosztach w myśl art. 561 c), k. p. k. — Naoryginale właściwe podpisy. Za zgodność: (L. s.) Starszy Sekretarz Sądu Najwyższego M. Korczyński w. r. — Sprawdział: (podpis nieczytelny.

(печатка)

Za zgodność:

(підпис нечиткий)

Ч. 3206/. — Вакаційний час в Єпископській Консисторії.

Повідомляється Всч. Духовенство, що вакаційний час в Єп. Консисторії і в Ординаріяті триватиме в сім році так як минувшими роками від 15. липня до 31. серпня.

Ч. 3207/. — В справі вирівнання залеглостей за часопис „Бескид“ Всеч. Парохіяльними Урядами.

Другий рік розвиває нам дієцезальний тижневик хосенну працю біля поширення католицької свідомости серед широких кругів наших вірних. З вдоволенням треба зазначити так священикам як і вірним лежить щиро на серці доля часопису і вони по силам стараються дати йому матеріальну й моральну піддержку. Та з другої сторони є ще чимало таких парохій, в котрих число передплатників і читачів є дуже скупе, хоч ці парохії є чисельні і безсумніву є там немало різних газет, часто ворожих Церкві. На священиках спочиває головний тягар обовязку, щоби в таких місцевостях »Бескид« здобув собі доступ до читальні, кооперативи та до приватних осіб. Бо, хоч тяжкі часи переживає наш народ, однак і в сих тяжких часах не може обходитися без здорового морального корму. Саме тепер більше його потребує, як колинебудь.

Обовязок цей пригадує Єпп. Ординаріят Всеч. ОО. як один з важніших і дуже актуальних.

З предложеного Єпп. Ординаріятові річного звіту адміністрації »Бескида« виходить, що деякі парохіяльні Уряди згл. Вс. Отці Душпастирі залягають дуже довго з передплатою а то й зовсім нічого на протязі року не вплатили за часопис, хоч побирають його нераз у кількох примірниках. Такий стан не лише свідчить про шкідливу байдужність до католицької справи, але спричинює клопоти адміністрації, підриває егзистенцію часопису і не дає йому спромози розвинути розпочатого діла на ширшу скалю.

Єпп. Ординаріят взиває отсим Всеч. ОО. які є довжниками адміністрації »Бескида«, щоби чимскорше вирівнали залеглості і подбали в міру можности, щоби також їхні парохіяни передплатники вчас вплачували належність за газету.

Жертви на засянську церков в Перемишлі.

Балигород 10'22 зл., Баличі 19'26, Бахір 7'40, Белз 5, Бонарівка 15, Бортятин 2, Боянець 5, Ванькова 18'50, Військо 15, Війське 5, Вірко 5, Вишатичі 19'50, Горохівці 5, Грімно 4'60, Грімно 5, Губичі 6'40, Добромиль 9'60, Дорожів 10, Залокоть 2'50, Звертів 5'25, Карликів 10, Королик волоський 8'07, Красна 8, Крукеничі 22'20, Лівча 3, Лісковате 20, Ляшки гостинцеві 10, Ляцко 9'40, Малнівська воля 3'03, Манів 9'50, Мігова 9, Молошковичі 5, Мокротин 37'40, Мшанець 4, Назаревич Микола 10, Нове Місто 3'50, Новиця 7, Опільско 11'20, Пакість 5'05, Підгайчики 13, Плоске 3'20, Прилбичі 4, Риботичі 34, Розджалів 3'08, Розсохи 11, Розбір окр. 5, Скварява нова 17'60, Скопів 10, Сприня 10'08, Стебник 10, Тарнава 12, Татари 15'76, Тулиголови 10, Устіянова 8, Холоїв 5, Чорнокінці малі 9'90, Шкло 4, Шоломиничі 3'70, Щавне 5, Яблониця польська 23'20, Яселко 4'75, 5'50.

ХРОНІКА.

Іменовання.

Ч. 2678. о. Мокрівський Матвій, парох в Яворові
П. містодеканом яворівським.

Крилошанські відзнаки одержали:

Ч. 2635. о. Козенка Олександр, парох в Подемщині.

Канонічну інституцію одержали.

Ч. 2056. о. Малецький Онуфрій — Медика.

Ч. 2057. о. Мирович Діонізій — Буців.

Ч. 2230. о. Гура Теодор — Торки.

Ч. 2495. о. Саєвич Йосиф — Бабина.

Ч. 2426. о. Рейнарович Йосиф — Лопушниця.

Ч. 2494. о. Зрада Теодор — Яжів новий.

Завідательства одержали:

Ч. 2495. о. Стахняк Йосиф — Суровиця.

Ч. 2426. о. Білевич Олекса — Коритники.

Ч. 2494. о. Бобровський Николай — Щирець.

- Ч. 2755. о. Ковальчик Василь — Лінина мала.
 Ч. 592. о. Заяць Михайло — Грозьова.

Сотрудництва одержали :

- Ч. 2230. о. Онишко Дмитро, сам. сот. — Пражківці.
 Ч. 2939. о. Білик Николай — Криниця.
 Ч. 2713. о. Костишин Володимир — Туринка.
 Ч. 3094. о. Др. Масляник Франц — Перемишль.

Померли :

- о. Сенишин Іван, парох в Волі кунинській 20/5 1932.
 о. Уруський Іван, парох в Кракові 26/6 1932.
 о. Полошинович Данило, парох в Ришковій волі 26/6 1932.

Душі їх поручається молитвам Всч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисто́рії
 Перемишль, дня 24. червня 1932.

о. Микола Грицеляк
 канцлер.

† ЙОСАФАТ
 Епп.

РІК 1932.

Ч. VII-VIII-IX.

Липень — Серпень — Вересень.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Ч. 4946/872. — В справі розрішень від перепони споріднення в першому ступні лінії бічної в злуці з другим.

Що раз частіше лучаються випадки, де оо. парохи в імені женихів вносять тут прохання о виєднання для них розрішення від перепони споріднення в першому ступні лінії бічної в злуці з другим. Тимчасом Апост. Престол в засаді тих розрішень не уділяє, — а коли часом до уділення такого розрішення дасть себе спонукати, то це діється лишень виїмково й на підставі незвичайно важних канонічних причин, як усунення великого згіршення, уложення тяжких спадкових справ, або полагода замотаних і дуже нещасливих родинних відносин.

Щоби Всч. ОО. Душпастирі знали, якою є в сім згляді гадка св. Апост. Престола та щоби знали, як в сім згляді поступати, подаємо тут в перекладі дотичну Інструкцію свяц. Конгрегації св. Тайн видану до Єпископів цілого світа дня 1 серпня 1931.

ІНСТРУКЦІЯ

**Свящ. Конгрегації св. Тайн для Преосвящених Єпископів
в справі розрешення від перепони споріднення в першій
ступні лінії бічної в злуці з другим.**

Досить часто приходять до сеї свящ. Конгрегації св. Тайн з премногих цієцезій прохання о розрешення від подружї перепони споріднення в першій ступні лінії бічної в злуці з другим.

Вже не раз, при даній нагоді, не залишала Свщ. Конгрегація в поодиноких випадках звертати уваги Преосв. Ординаріїв на сю так сумну справу; з огляду однак на щораз частіші випадки, що з кожним днем по різних місцях мов зараза поширюються, уважає за вказане поставити відповідні норми для Преосвящених Архипастирів, щоби вони у своїй душпастирській ревности, могли на них опертися в ціли успішного гамування і спинювання подібних домагань своїх підчинених, що надто часто легкодушно їх ставляють.

У здержуванню вірних від подібних домагань подадуть найлучшу й найуспішнішу поміч Всч. ОО. Парохи через належите і вчасне поучування своїх вірних, особливо при навчанню катехізму і в проповідях, коли їм ясно скажуть, що Церков саме для того установила подружї перепони, щоби ліпше зарадити правильному устроєви і урядженню родин, та родженню і вихованню потомства. В тій ціли повинні старатися повздержувати вірних від легкодушного подавання о розрешення від подружних перепон, особливо тоді, коли ходить о перепони висшого ступня, хибаби сего вимагали незвичайно важні і наглядчі причини; а коли вони є, дуже второпною річю буде, якщо їх виявиться церковній власти через родичів або пароха скорше, заки ще прийде до подружних обітниць та заки ще те все дійде до прилюдного відома.

В тій то справі Апостольський Престол завсігди, як цего потреби часу вимагали, пригадував видані в сім згляді приписи, а в першій мірі постанови Тридентійського Собору, як це мало місце в минулому віці через відручне письмо бл. п. Папи Григорія XVI, з дня 22. падолиста 1836 р., котрі то приписи дотично цієї перепони, безсумнівно досі обовязують, чи то ддятого, що кодекс каноніч-

ного права ніяк їх не змінив, чи то ддятого, що ся свящ. Конгрегація незмінно і постійно заховувача сю практику передану собі через Апостольську Датарію.

Тому напминаємо в Господі Преосвящених Архієреїв, щоби легко не принимали і не поручали прохань женихів, що стараються о цього рода розршення. В першій мірі треба мати на увазі і вистерігатися небезпек і ріжних неприємностей, на які наражені є просителі, що остають зі собою в так тісній звязи, при чім нерідко дуже між собою ріжняться віком. Бо в сих випадках дуже рідко лучаються подружа згідні і тревалі; відси йде, що родинна звязь не остає кріпкою, а надто часто приходять тяжкі шкоди навіть фізичні на дітей і внуків, що на них попри все инше, по галці учених мужів і славних фізіологів переходять дідичні вади родичів, як фізичні так і моральні, які в літях виступають часто в далеко більшій силі.

Також добре буде памятати, що руководитися при уділюванні сих розршень надмірною поблажливістю — як го слушно зазначило згадане відручне письмо Папи Григорія XVI — значить те саме, що подавати нагоду, а навіть поперати упадок поваги і чистоти обичаїв, які повинні заходити поміж особами злученими так тісним союзом крови у родинних відносинах і в так стислім приставанні. Хтож сего не бачить, як багато залежить на сім, щоби карність подружих перепон, що хоронять гідности подружої звязи, не ослабала через часті сего рода розршення, коли якраз так дуже залежить на тім, щоби заховати її ненарушеною для охорони добрих обичаїв, для піддержання мира в родинах а також і для добра справ світської суспільности.

Тому при виеднуванні згаданих розршень нехай Преосвященні Епископи лишень сі причини уважають за справедливі і відповідно тяжкі, що їх уважаєся як правні в наслідок канонічних приписів або довголітної практики, стало заховуваної через св. Апост. Престол, як прим. усунення величезного згірщення, уложення тяжких спадкових справ, або полагода замотаних і дуже нещасливих родинних відносин. І тому нехай не уважають за вистарчаючі звичайні причини, котрі подаєся навіть при перепонах низшого ступня, а саме: тіснота місця, Perezрілий вік невісти, брак посагу, і такі инші, з виїмком випадку, де вони не поодинокі, але

разом взяті, набирають такого великого значіння, що розрішення є вказане відповідно до правила закона: »Річи, що поодинокі не допоможуть, разом помочи можуть«.

Тому на будуче нехай Преосвященні Архієреї у своїх Епархіях приймають і поручають лишень сі прохання о виеднання розрішень від висше згаданої перепони, що по правді опираються на дійсно канонічних причинах в висше поясненім значінню і нехай не вважають собі це за тяжке, поручати їх власноручно через себе самих написаним письмом, о скільки се може статись без поважної трудности; при сім отже звідомленню про кожного зі своїх підчинених, має заподатися разом з їх віком, сі канонічні причини в кождім поодинокім випадку та всі прочі обставини, на підставі котрих можна буде уважати уділення ласки розрішення за хосенне. Вкінці нехай Їх Ексцеленції Епископи це добре запам'ягають, щоби завсігди, коли згаданих поручень не будуть могли самі власноручно написати, сі прохання однак завсігди принайменше власноручно підписали і в спеціальній спосіб їх поручили.

В Римі, з Палати тоїж Свщ. Конгрегації для Управи св. Тайн, дня 1. серпня 1931 р. М. КАРД. ЛЕГА, Епископ Тускулянський, Префект. Д. ЙОРІО, Секретар.

Ч. 4726/835. — Празник Господа Нашого Ісуса Христа-Царя.

Сегорічне Свято Христа-Царя припадає на 19-у неділю по Сошествію св. Духа с. е. на день 30. жовтня.

Подібно як попередних літ належить обходити се свято як найторжественніше, приготувати на него вірних і заохотити їх до достойного прийняття в сейдень св. Тайн.

У проповіді в сам день Празника належить піднести сю правду, що Христос як Богочоловік має найвисші царські права по кожного з нас, та що цілий рід людський як в приватнім, так і в прилюднім життю повинен ними руководитись (Пор. Філіп. 2, 9—11). Нехтовання сих прав Спасителя стало причиною нинішньої біди і скрути, що так дуже зтяжіла на цілій людськості і лишень підданняся Христові Цареві у нашім житті може нам принести щастя і мир.

По Службі Божій в згаданий день належить відмовити при виставлених Найсв. Тайнах акт посвяти цілого людського роду Пресв. Серцю Ісуса (гл. Епарх. Відомости Ч. IX./1928 ст. 133).

Ч. 4945/873. — В справі обходів з Нсв. Тайнами в часі празників і відпустів.

На празниках і відпустах бувають обходи навколо церкви з Нсв. Дарами. Поручається, щоби в таких обходах для достойного звеличання Евхаристійного Ісуса брали участь не лише священики, які правлять Службу Божу, але й усі інші на святі присутні священики в священничих ризах з як найбільшою почесною для Господа слави.

Ч. 4948. — Справа уконститування Служб Божих фондацийних.

З покликком на тутешній розпорядок Ч. 1153 (П. Е. В. Ч. III. з 1931 р.) поновно поручаємо Всеч. ОО. Душпастирям як найстаранніше розслідити, чи нема у котрій з парохій не уконституованих ще законно Служб Божих фондацийних. Якщо такі булиби, належить подати висоту дотичних капіталів перед девалюацією і теперішну і обовязки наложені фондаторами.

Відповіді належить пересилати на руки Всеч. ОО. Деканів найдалше до 15. падолиста 1932, а Всеч. ОО. Декани враз зі своїми заввагами налішлють їх тут найдалше до 10. грудня 1932.

З огляду на се, що розходиться о редукцію згаданих Служб Божих, в інтересі і обовязку совісти кожного душпастиря і Декана є належито припильнувати сю справу.

Ч. 4952. — Конкурс на опорожнені парохії.

З речинцем до 15. листопада 1932. виставляється на конкурс слідуючі опорожнені парохії.

Дек. Балигородський: Загочево. — Дек. Белзький: Куличків. — Дек. Горлицький: Смерековець. — Дек.

Жовківський: Кунинська воля. — Дек. Лежайський: Краків. — Дек. Ліський: Угерці мінеральні. — Дек. Немирівський: Щирець. — Дек. Нижанківський: Нижанковичі. — Дек. Риманівський: 1) Суровиця, 2) Яблониця польська. — Дек. Старосамбірський: Лінина мала. — Дек. Ярославський: 1) Ришкова воля, 2) Цетуля.

Прошення внесені не по формі і не заосмотрені потрібними залучниками, а особливо без свідоцтва конкурсового іспиту як і ті, котріб вплинули по дни 15. листопада 1932, будуть уважані яко безпредметові.

Примічається, що Всч. ОО., що одержать презенту на таку парохію, котра крім матерної церкви має одну або більше дочерних, зобовязуються в кождім часі, на жадання перемиського Еписк. Ординаріату, згодитися на евентуальне відлучення дочерних церков разом з грунтами.

При тім Еписк. Ординаріат повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о прийяття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх і скількість грунтів приналежних до парохії будуть, без згляду на інституцію пароха на дану парохію, нормовані по гадці Конкордату і обовязуючих в Епархії норм за відомостю Апост. Престола.

Ч. 3325. — В справі метрики смерти б. п. Олекси Костюка.

Суд Окружний в Коломиї є в посіданню метрики смерти якогось Олекси Костюка, жовніра 99 полку піхоти австр. угор. армії, помершого в 41 році життя в шпиталі в Москві 10. серпня 1915 р.

Подаючи се до відомости Всеч. Урядам парох. поручається розслідити чи не походив згаданий з тамошньої парохії, і евентуально поучити родину, що має звернутися по його свідоцтво смерти до Окружного Суду в Коломиї з покликком на сигнатуру акту I. 2 Nc 322/32.

Ч. 4880. — В справі горожан Лотви.

Повідомляється всі Уряди парохіяльні, що по мысли рескрипту Міністерства справ внутрішних з 18. дипня 1932 Ч. АС. 13018/2 Уряди парохіяльні обовязані донести про кождий случай уродин і смерти горожан Лотви до дотичного Староства.

Ч. 3688. — В справі запряж. знатока церк. будівництва.

Президент Апеляційного Суду у Львові декретом 21. квітня 1932 Ч. 3541/32 призначив Инж. архітекта Льва Левинського, упр. будівничого у Львові, вул. Содова Ч. 3 — судово запряженим знатоком для справ церковного будівництва.

Ч. 3829. — Молитвенник вид. „Епархіальної Помочі“.

На днях вийшов з друку «МАЛЕНЬКИЙ МОЛИТОВНИК ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ» видання То-ва «Епархіальна Поміч» в Перемишлі об'єму одного аркуша в ціні 25 сотиків за примірник. При замовленнях висще 100 прим. по 20 сот. На зміст складаються: щоденні молитви, катехизмова часть і св. Літургія.

З огляду на незвичайно низьку ціну молитовник надається до масового поширення так між старшими як голвно серед дітвори.

Цю хосенну книжочку поручається Всеч. Духовенству для поширення.

Замовляти лиш за готівку з додатком на висилку у Видавничій Секції «Еп. Помочі» Перемишль, пл. Чацького 12.

Ч. 4518. — Поручаєся проповіді Всч. О. Петра Дзедзика: По думці Христової Євангелії. І. Недільні науки.

Всч. О. Петро Дзедзик, душпастир і катехит у Львові, видав сего року I том своїх проповідей п. заг. „По думці Христової Євангелії. Львів 1932“. З огляду на се, що Всч. О. Автор порушує в згаданих проповідях багато питань нинішньої хвилі, а робить се ясно і ядерно, Еписк. Ординаріят поручає сі проповіді Всч. Духовенству Епархії.

Ціна книжки о 26-ти аркушах (415 сторін) 5'60 зл. Але при збірних замовленнях, від 10-и книжок в гору, коштуватиме книжка 5 зол. вже враз з коштами пересилки.

Можна замовляти у Всч. О. Автора, Львів, Підвале 9/1.

Ч. 4944. — Новий „Устав церковних богослужень“.

На днях появился накладом То-ва «Власна допомога» у Львові «Устав церковних богослужень на рік 1932/33, який отсим поручається Всеч. Духовенству. Ціна примірника 5 зол.

Ч. 5058/183. — Вияснення в справі молитов для шкільної дівчорн.

На численні запнті зі сторони Всеч. Отців Парохів і Катнхнтів в справі текстн молитов для шкільної дівчорн перед і по науді порученнх Кураторією Л. Ш. О., Еп. Ординаріят подає отсім до відома заінтересованнх, що згадані молитви ухвалені на частиннім зізді Польських Владик у 1919 р. не обовязують дітей греко-католицького обрядн.

Щоби оминутн зайвнх непорозумінн в цій незвичайно делікатній матерії межн ОО. Душпастирами і родичами дівчорн з одної а управами шкіл з другої сторони, Еп. Ординаріят віднісся окреим письмом до Кураторії Л. Ш. О. з проханням вияснити висше згадану обставину підвладним шкільним чинникам.

ХРОНІКА.

Іменовання.

- Ч. 4764. о. Шнх Ігнатій, парох в Бітлі, деканом Височанським.
 Ч. 4375. о. Лопачак Ілля — нотарем Еп. Консисторії.
 Ч. 4375. о. Лан Павло — нотарем церковного суду.
 Ч. 130/Орд. о. Др. Кузич Іван — Префектом студій і Віцектором в Духовній Семинарії.
 Ч. 130/Орд. о. Др. Денько Микола — II Духовником в Дух. Семинарії.
 Ч. 130/Орд. о. Др. Граб Стефан — капеляном Преосв. Ординарія.

Крилошанські відзнаки одержали:

- Ч. 3319. о. Гайднкевич Олександр, парох в Рнботичах.
 Ч. 3319. о. Заболотький Теодор, парох в Міговій.
 Ч. 3487. о. Венгринович Омелян, парох в Мохначці.

Канонічну інституцію одержали :

- Ч. 3061. о. Круцько Андрій — Добрівляни.
- Ч. 3375. о. Вахнянин Володимир — Дошно.
- Ч. 3791. о. Підгарбій Іван — Ольхівці.
- Ч. 4390. о. Артимишин Олексій — Батятичі.
- Ч. 4391. о. Мазяр Стефан — Глиниці.
- Ч. 4392. о. Чайковський Роман — Бутини.
- Ч. 4393. о. Мигаль Семен — Прусик.
- Ч. 4394. о. Ходачек Михайло — Стронятин.
- Ч. 4427. о. Пашковський Михайло — Грушатичі.
- Ч. 4564. о. Яремко Іван — Радохонці.

Завідательства одержали :

- Ч. 3061. о. Журавецький Володимир — Белзець.
- Ч. 3238. о. Хрущ Павло — Краків.
- Ч. 3395. о. Григорович Володимир — Ришкова воля.
- Ч. 3397. о. Скавінський Петро — Кунинська воля.
- Ч. 3701. о. Фуканчик Григорій — Угерці мінер.
- Ч. 3863. о. Весоловський Михайло — Ізби.
- Ч. 4192. о. Комарчевський Теодозій — Пили.
- Ч. 4391. о. Сивак Григорій — Загочева.
- Ч. 4427. о. Шевчук Василь — Смереківець.
- Ч. 4711. о. Іванчук Володимир — Явірник.

Сотрудництва одержали :

- Ч. 3102. о. Крупський Стефан — Лежайськ.
- Ч. 3296. о. Слонський Антін — сам. Ляшки яворівські.
- Ч. 3359. о. Щеснюк Олександр — упр. Нове місто.
- Ч. 3378. о. Шургот Олександр — упр. Райське.
- Ч. 3396. о. Гриневецький Стефан — Ярослав.
- Ч. 3398. о. Городиський Ілярій — упр. Середниця.
- Ч. 3491. о. Білик Микола — упр. Криниця.
- Ч. 3791. о. Швец Маріян — упр. Вірхомля.
- Ч. 3878. о. Плахта Михайло — упр. Либохора.
- Ч. 4363. о. Др. Масляник Франц — Рава руська.
- Ч. 4512. о. Сальо Карло — упр. Босько.
- Ч. 4508. о. Шиштітка Матей ЧСВВ — Кристинопіль.
- Ч. 4653. о. Стародуб Роман — Ульгівок.
- Ч. 4795. о. Бень Микола зав. в Рибнику — упр. Кропівник новий.

Померли :

- о. Макар Григорій, парох в Угерцях мін. 18/7 1932.
о. Качмар Йосиф, упр. сотрудник в Вірхомлі 18/7 1932.

Душі їх поручається молитвам Всеч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консistorії

Перемишль, дня 26. вересня 1932.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

II. ЧАСТЬ.

о. О. ОРСЬКИЙ.

Суспільно-господарська криза нинішного устрою а завдання духовенства.

(Реферат виголошений на Загальних Зборах П. Е. П. дня 26. V. 1932 р.)

Література: *Енцикліка Св. Отця Пія XI.*: „*Quadragesimo anno*“ з дн. 15. V. 1931 р; *P. Gustav Gundlach S. J.*: „*Papst Pius XI. zur heutigen Wirtschafts- und Gesellschaftsnot*“, Berlin 1932; *P. Otto Cohausz S. J.*: „*Das neue Papstwort zur gesellschaftlichen Ordnung*“, Regensburg 1932; „*Die soziale Botschaft des Papstes*“, Wien 1931 (збірна праця); *Ks. Jan Piwowarczyk*: „*Kryzys społeczno-gospodarczy w świetle katolickich zasad*“, Kraków 1932; „*Chrześcijański porządek społeczny*“ (збірна праця), Lublin 1932. *Ks. Bisk. Kubina*: „*Akcja katolicka a akcja społeczna*“, Poznań 1930.

Кожний, хто отвореними очима дивиться на події нинішного людського буття й життя, мусить добачити, що суспільно-господарський устрій, серед котрого якраз ми живемо, переходить важку кризу. Половина цілого людства вже знаходиться в розгарі революційних рухів. В Росії і на Україні 160 міл., в Хінах 400 міл., в Індіях 320 міл. людей вже станули до кровавої боротьби за новий устрій. Друга половина людства грозить страшним вибухом революції. Стара Європа хилиться до упадку, молода але передчасно зістаріла Америка дрижить в горячці вульканічних вибухів. Двацять міліонова армія безробітних, котра зі своїми родинами доходить до 70 міліонів, ясно свідчить про параліж нинішного устрою. Отже майже цілий світ підносить грізну ворохобню проти існуючого ладу.

Ціллю сего реферату є: I. розслідити нелегку загадку кризи нинішного устрою; II. подати її розв'язку у світлі католицької науки та III. начеркнути практичні завдання, котрі на духовенство ся криза накладає.

I. Суть нинішньої кризи. Щоби ми могли вглянути в суть кризи сьогоднішнього суспільно-господарського устрою, треба нам передше бодай коротко представити форму того устрою, серед котрого ся криза розгрівається.

1) По загально прийнятій думці так катол. соціологів як і марксистів, нинішньому устроєві можна надати назву „індивідуалістично-ліберального“ або „капіталістичного“ устрою. В чім полягає сей устрій, які його характеристичні знамена? Щоби на се питання дати відповідь, належить в нинішнім устрою відрізнити його а) суспільну б) господарську й в) моральну сторону.

а) Суспільно-правна сторона нин. устрою.

Нинішній суспільний устрій, себто відносини впливаючі з коначности співжиття людей між собою, є дитиною ще XVIII. ст. Повстав він тоді як реакція до феодального, „станового“ устрою середневіччя а оперся на засаді скрайного індивідуалізму, себто неограниченої свободи одиниці. Найдоскональшим виразом індивідуалізму був впливовий тоді філософ Ж. Ж. Руссо зі своїми поглядами на одиницю, суспільність і державу. По думці сего женецького філософа, чоловік приносить з собою на світ тільки добрі сторони. Він є абсолютно добрим та спосібним тільки до доброго. Зло, котре бачимо в чоловіці пізніше, се наслідок злого виховання. Щоби вроджене чоловікові добро могло без перепон розвиватися, належить дати чоловікові цілковиту свободу. Злоговою суспільністю буде отже тільки та, котра буде опиратися на правах цілковитої свободи одиниць. Держава се збірка вільних одиниць, котрі злучила суспільна згода (*contrat social*). Вона має забезпечити взаїмну свободу одиниць. Одиноким її жерелом та одинокою властю є збірна воля (*volunté générale*).

Теоретичні погляди Русса про неограничену свободу одиниці скоро примінено в практику суспільно-правного життя. Перший реальний крок під тим оглядом зробила французька революція, котра впровадила у Франції індивідуалістичний устрій. За Францією пішла Англія, за нею інші краї. З кінцем XVIII. і початком XIX. століття настає цілковита атомізація суспільности. Почалося ліквідування суспільних організацій позісталих з середневіччя. Станові організації знесено а творення нових остро забо-

ронено. Остали тільки одиниці й держави, котрої головну ролю спроваджено до оборони прав одиниці.

Колиби погляди Русса були перетревали до нинішних часів, певно не булоби нині вже й бесіди про суспільність чи про який небудь устрій. Однак перед загладою суспільности оборонив її властивий інстинкт. Одиницізближені до себе подібністю інтересів, починають лучитися в цілях самооборони в поодинокі суспільні групи. В ХІХ. стол. відживає знова організаційна ідея, найперше серед народніх мас, для котрих організація була самотнім ратунком перед загладою, а потім й серед заможних верств.

Побіч станових організацій робітників, повстають картелі, трести, комбінати підприємців.¹⁾ Інституції індивідуалізму зникають, в життя входять інституції універсалізму або солідаризму. Але, се належить підчеркнути, на дальше позістав і до нині жиє та ділає дух індивідуалізму, з тою ріжницею, що індивідуалізм одиниць перемінився в індивідуалізм поодиноких груп чи кляс. І такий суспільно-правний устрій до нині триває. Є він очевидним дивоглядом: по тілі є солідаризмом, але по духу індивідуалізмом.

Індивідуалізм негатований авторитетом держави, викликав у всіх ділянках суспільного життя цілковиту анархію. Суспільне життя розбите, місце співпраці займає боротьба кляс, місце ладу нелад.

Між поодинокими елементами, котрі як складові частини входять в один організм суспільности, нема гармонії. Суспільно-правне життя понимаєся як чистий контракт, котрий можна кождої хвилі зірвати. Ціле суспільне життя залежить виключно від доброї волі одиниць. Родину видано на добич пристрастий і неповгамованих забаганок, котрим вже і законодавство держав намагаєся надати силу права.

¹⁾ Каргель се угода між окремими, самостійними підприємствами про ціни продавання товарів. Прим. всі фабрики паперу роблять угоду, що ціна паперу буде така а така. Але підприємства остають на дальше самостійними. Висшим ступенем каргелю є т. зв. трест. Се вже повне злиття підприємств одного рода. Прим. всі броварні фабрики зливаються в одну могучу центральну організацію під одним зарядом.

Найновішою формою трестів є т. зв. комбінати. Се союзи ріжних трестів. Прим. амер. мільонер St'pnes має ланцюх найріжнорідніших підприємств почавши від нафтових жерел, електро-технічних фабрик, готелів і тд а скінчивши на видаванні газет, котрих сам має до 70.

Держави скрайно ворожо до себе настроєні. Міжнародному життю грозить безнастанно війна. Фактичний стан суспільності входить сьогодні в стадіум розстрою, дезорганізації.

б) Господарська сторона нинішнього устрою.

Ідеї Русса примінено не тільки до суспільного але й до економічного життя. В XIX. стол. повстає нова господарська система, котра прибирає назву економічного індивідуалізму або екон. лібералізму. Основою сеї системи був погляд, що тільки ніким й нічим неограничена свобода народньої господарки може причинитися до її повного розквіту. З переведенням в життя сеї основної засади наступає зміна господарського устрою так в самій його статистиці як і в кінетиці.¹⁾

В середньвічнім устрою два основні елементи господарського життя: капітал і праця були зі собою тісно получені. Устрій полягав на існуванні рукодільних варстатів, котрих властитель працював на рівні зі своїми помічниками, челядниками й учениками. Працю винагороджувано платнею, котра давала можливість набуття з часом власного варстату. Ту здорову основу господарського устрою, себто злуку капіталу й праці, нарушив екон. лібералізм. Наступив цілковитий розділ між капіталом а працею, настав поділ між людьми, котрі мають власність і на людей, котрі її не тільки не мають але й не мають надії її колинебудь набути, котрих власністю стало тільки потомство (proles), звідси й назва пролетаріяту.

Рівнож наступила зміна і в кінетиці, котра обявляється в продукції (виробництві) і поділі засобів виробництва.

Основою середньвічного устрою була засада, що виробництво має бути примінене до споживання. Належало тільки виробляти, кільки потрібно до заспокоєння потреб. Ціллю господарського життя був чоловік, а його організаційною ідеєю було заспокоєння потреб. З тою здоровою системою господарського устрою зірвав екон. лібералізм. Провідною ідеєю лібералізму став виключно зиск. Не потреби людськості, але єдино зиск рішає про напрям і

¹⁾ Наука економії розріжняє статистику, себто устрів з точки погляду на саму його будову (структуру) і кінетику, себто той сам устрій з точки погляду на працю, виробництво.

розміри виробництва, пише еп. Кубіна¹⁾). А виключне змагання до зиску, при тім законом неограничене, позбавило господарське життя його доцільности, господарське життя стало полем боротьби за зиск, попало рівнож в стан анархії.

в) Моральна сторона нинішного устрою.

Під впливом освіченого лібералізму взяв собі економ. індивідуалізм за основу заперечення Божої власти та моральних законів. Наслідком знехтування Божого авторитету був грізний упадок христ. моралі взагалі а купецької зокрема. З переведенням в життя засад лібералізму бере перевагу грубий матеріалізм. Лібералізм зідеалізував та залегалізував егоїзм. Еготичне змагання до непоміркованого заспокоєння своїх пристрастей перекрисло моральні засади, відсунуло на бік всякі моральні категорії. Дочасне щасте стає катехізмом і виключним критерієм сьогочасного чоловіка. Така діяльність, маючи єдино на цілі матеріалістичне заспокоєння своїх потреб, спроваджує найбільше відемні наслідки в моральній ділянці господарського життя. Капіталісти, не зважаючи ні на Божі ні на людські права, збільшають свої маєтки з повним визиском бідних верств. Використовуючи зріст населення, а тимсамим наплив робучих сил до фабрик, дають робітникам не вистарчаючу на життя платню, число годин праці надмірно побільшають, запрягають до роботи дешевший елемент, жінки а навіть й малолітні діти.

В такій то формі представляєся нинішній суспільно-господарський устрій. Безгранична індивідуальна свобода в суспільно-правній ділянці, цілковитий розділ між капіталом а працею та виключна погоня за зиском в господарській ділянці, знехтування Божого авторитету і моральних законів в моральній ділянці, ось се характеристичні знамена нинішного устрою.

2.) Розібравши докладніше форму нинішного устрою вже нам легше буде, дати відповідь на дуже важне питання, яке стоїть перед нами. В чім полягає суть кризи нинішного устрою, де шукати її головного жерела? Чи ті веліканські забурення, котрі обсервуємо в ділянці суспільного й господарського життя мають своє жерело в самій

¹⁾ X. Biskup Kubina: „Akacja katolicka a Akacja spoleczna“, Poznań 1930. ст. 41.

будові (структурі) устрою, чи може жерела нинішної кризи належить шукати в яких зовнішніх причинах, як прим. елементарні нещастя, світова війна і т. п., котрі що певний час, циклічно повтаряються. Іншими словами, чи нинішня криза має структуральний чи кон'юнктуральний, циклічний характер?

Очевидно, не можна заперечити, що тут ділають також зовнішні, кон'юнктуральні, циклічні причини, не залежно від самої структури устрою. Наслідки світової війни, котра впровадила Європу в стан павперизації а Америку збогатила; протекційна система, по світовій війні загально принята, котра з повстанням нових політичних і цлових границь вплинула на подорожіння товарів; утрата для Європи й Америки ринків збуту в Африці, Індіях, Хінах і Росії; фінансові маневри світових капіталістів, котрі втративши міжнародне довіря перекидають свої капітали з одного місця на друге та тим самим спричиняють пересилення в поодиноких ділянках промислу і в поодиноких краях, ті всі причини мусіли впровадити розстрій в господарським а за ним і в суспільнім життю.

Однак не вони становлять суть і головне жерело нинішної кризи. Вони її тільки збільшують та заострюють. Головне жерело сьогоднішньої кризи лежить такє в самій структурі нинішного устрою. Нинішній суспільно-господарський устрій підлягає острій критиці не тільки зі сторони давних його ворогів, марксистів, але і зі сторони катол. соціольогів а навіть і Ап. столиці. Чому? Нинішній устрій в своїй суспільно-правній ділянці є позбавлений всякої організаційної ідеї; під господарським оглядом нема серед нинішного устрою справедливого поділу матеріяльних дібр; в моральній ділянці не опираєса сьогоднішній устрій на Богові та Його законі. І в тім якраз лежить істота кризи нинішного устрою. Тому, що нинішній устрій не відповідає головним вимогам моральности, він на цілій лінії заломлюєса та доживає вже свого неминучого кінця. Зневіра в нинішній устрій збільшаєса. Він мусить уступити місце новому устроєви. Се вже загальне переконання не тільки серед марксистів але і катол. сусп. кругів. Аде якому? Найяскравшим протиставленням капіталістичного устрою є комунізм. І много людей починає вже приглядатися йому, завдаючи собі питання, чи не є се той новий устрій, котрий допровадить до направи суспільно-господарського життя. — (Дальше буде).

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСЬКИЙ

БОЖОЮ МИЛОСТЮ І БЛАГОСЛОВЕННЯМ СВ. АПОСТОЛЬСЬКОГО ПРЕСТОЛА

ЕПИСКОП

ПЕРЕМИСЬКИЙ, СЯМБІРСЬКИЙ І СЯНІЦЬКИЙ

УСІМВІРНИМ ЕПАРХІЇ МИР В ГОСПОДІ

І АРХІЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ!

В сім році обходимо тристадевяту річницю смерті святого священомученика Йосафата, того котрий в бурхливих часах братовбійчої боротьби на наших землях усе що мав, весь свій труд, а вкінці і своє життя поклав в обороні католицької віри і єдинства Христової Церкви в нашій народі. Мученича смерть того Великого Святого це жертва цілого нашого народу й усеї нашій землі, зложена Божій Справедливості і Божому Милосердю у місяці листопаді, жертва примирення за гріхи наших предків, теперішних та грядучих поколінь проти правдивої віри, жертва благальна, шоби випросити з неба ласку повороту наших незєдинених братів на лоно св. католицької Церкви та скорого і повного тріумфу Христової Правди на нашій землі.

В день нашого рідного Святого звертаюся до вас,

Дорогі Епархіяни, як ваш Єпископ з кількома словами духовної науки і просьби:

Часи св. Йосафата, хоч давно минули, однак в подіях нинішних днів на наших землях, здається, немов на ново віджили. Як тоді, так і нині, йде завзята боротьба за людські душі. Тоді боролись проти себе незєдинені або так звані православні і уняти, се є католики. Нині наступають у нас з великою завзятістю на католицьку Церкву знова штучно витворені православні, а поруч них сектанти і воюючі безбожники. Розгорілася на ново боротьба релігійна, неменче завзята і грізна, як колись в середновічу в західній Європі і як тоді в часах св. Йосафата на наших землях.

Ця боротьба ведеться сьогодні не лиш у нас але всюди, в цілому світі. Вороги Христової Церкви хотілиби в тім небезпечнім часі приспати совість католиків і намагаються всіма силами відвернути їх увагу в інший бік, на дочасні справи. Помагає їм в цім негіднім ділі само пекло з усіма темними силами і засобами, бо і криза господарська і страшна матеріальна нужда просто приковують людей до питань земного хліба і відтягають силоміць від вічності. І ось ми є свідками, як в часи загального безробіття, голоду і нужди ворог Церкви обмірковує щораз то нові способи, щоби Христовій Церкві завдати найтяжші удари та щоби якнайбільше душ вірних заманити у свої сіті і позбавити їх вічного щастя.

Чи не бачите, що довкола вас твориться? Саме в часі, коли гріш стає найбільш потрібний, щоби прийти з помічю голодним, зявляється сила людей, які цей дорогий гріш викладають на печатання сектанських часописів і книжок і розносять їх по селах зовсім даром, з поспіхом уладжують сектанські зборища і з великим завзяттям виступають проти Церкви. Рівночасно відживає штучно підкормлене православне, втискається просто на силу до наших хат і промовляє до несвідомих облесними словами під фалшивою назвою „батьківської віри“. Де не вдається йому підступом збаламутити вірних, уживає просто насилля, вдирається організовано до католицьких храмів, наїзджає католицькі цвинтарі та безчестить їх, зовсім як колись в часах нашого Великого Священомученика. А вслід за тим замасковані вороги релігії кличуть голосно: »часи середновічча

з його релігійною боротьбою давно минули. Залишіть ці безплідні релігійні спори, зверніть вашу увагу на дочасний добробут, власний і цілого загалу". А в тім самім часі тіж люди стараються позбавити Церкву її прав, де лиш вдасться, вьжуть її свободу у виконванні дорученої Христом місійної діяльності, наступають на нерозривність подружа, підкопують основи християнської родини.

Усе те разом має одну ціль: вирвати Бога зі сердець вірних і зруйнувати післанницю Христового Діла св. католицьку Церкву. Треба нам лиш трохи протерти очи, щоби розуміти дійсний змісл подій і відкрити спритний плян ворога. Чи не таксамо кусив діявол Спасителя в пустині, коли в часі сорокдневно посту радив Йому перемінити каміння у хліб? Відповідь Христа спокусникови нехай буде сьогодні для нас дороговказом поступовання: »Не самим хлібом живе чоловік, а всяким словом, що виходить з уст Божих!« Ці слова мусимо сказати собі самим і ворогам наших душ якраз сьогодні в часи голоду і нужди. Сьогодні більше як колинебудь мусимо усвідомити собі одну правду, що добро душі є цінніше від усіх скарбів світа та що воно завсіди мусить займати перше місце перед тим, що дочасне. Тому не вірте, Дорогі Епархіяни, що часи релігійної боротьби минули безповоротно! Вони не минули і не минуться ніколи до кінця світа, душа була й є найціннішим скарбом людини і боротьба за душу не устане ніколи. Тай душа справді варта того, щоби за неї боротись.

Коли ми вже усвідомили собі цю велику правду, що на світі ведеться безнастанна боротьба за людські душі, і що ота боротьба сьогодні в часах безробіття і нужди зовсім не пригасла, але ще прибрала на силі, тоді само собою насувається нам питання: Як нам в цій хвилі поступати і що робити? У відповідь на це хочу подати вам, Дорогі Епархіяни, як ваш Єпископ, кілька слів ради та заохоти:

Гуртуйтеся більше як дотепер біля ваших о.о. Душпастирів, затісніть з ними щирі звязки як вірні діги зі своїми духовними провідниками, в сумнівах звертайтеся до них з повним довірям. Через ваших духовних Отців піддержуйте тісніші звязки зі мною, вашим Єпископом і з цілою католицькою сімею, котрої головою є Святіший Отець.

Католицька Церква самим Богом поставлена на те, щоби вчила людей вічних правд та провадила їх прямою дорогою до щастя. Вона в тяжкі хвилі, як ми їх сьогодні переживаємо, часто відзивається устами Христового Намісника й Єпископів до вірних католиків в різних справах: щоби розвіяти їх сумніви, вказати джерело зла, захоронити перед блудом, дати раду та вказівки для поступовання. Цей голос чуєте нераз, Дорогі Браття, з проповідниць у церкві і вичитаєте його у католицьких часописах. Знайте ціну тих рад і вказівок, дорожть ними і навчіть ваших дітей щоби вміли їх цінити і радо сповняти в життю. Знайте, що так Папа як Єпископи нічого іншого не бажають як лиш добра і тривалого щастя для своїх вірних, таксамо як ви, християнські родичі, бажаєте зі щирого серця щастя вашим дітям і радієте, коли вони прислухуються до ваших слів.

Ваш обов'язок, Дорогі Епархіяни, не лиш словом і ділом ставати в обороні прав св. Церкви на кожний зазив духовних настоятелів, але також подбати, щоби Христова Правда щораз більше ширилася. Маєте стати апостолами нашої св. віри в нинішніх часах. Гляньте на ворогів Церкви, як запопадливо сіють вони кукіль. Нам лишається не лиш виполоти його з корінням, але сіяти здорове зерно. Не забувайте про заповіт св. Йосафата, який життя своє поклав, щоби всіх незєдинених синів нашого народу привести на лоно св. католицької Церкви. Кожний з нас, навіть найменша дитина, може тут зробити дуже багато передовсім молитвою. Навчіть ваших дітей заносити до Бога молитви не лиш о ваші і їх особисті добра, але о навернення наших незєдинених братів та тих, що відпали від віри. І ви самі, Дорогі Браття, заносьте частіше молитви в тім наміренні.

Кожний народ почитає в особливий спосіб того Святого, який вийшов з його ряців, в котрого жилах плила за життя його рідна кров, котрий в його рідній мові молився, його смутками сумував і радів його радоцями. Боже Провидіння післало нам великого Подвижника католицької віри св. Йосафата. Наш обов'язок є плекати у наших храмах і в наших родинах набоженство до Нього, знакомитися з історією Його життя і праці, одушевлятися Його ідеалами. Нехай отже не бракне нікого, хто не взявби участи

в набоженствах в річницю Його мученичої смерті, нехай наші діти читають життєпис Святого, нехай навчаться до Нього молитися, нехай з ніжною діточою побожністю переховують Його образці.

Ось моя просьба до вас, Дорогі Браття, в день Празника св. Йосафата. Нехай Господь Милосерний кріпить вашу віру в теперішні дні тяжкого допусту, і благословить ваші молитви і труди, щоби наслідство св. Йосафата щораз більше зростало на нашій землі.

Благодать Господа Бога Всемогучого, Бога Отця, Бога Сина і Бога Духа Святого, нехай буде завсігди зі всіми Вами. Амінь.

Дано в Перемишлі, в празник Христа Царя, 1932 р.
† ЙОСАФАТ Епп.

Ч. 5464. — В справі Празника св. Священомученика Йосафата.

Сегорічний Празник св. Священомученика Йосафата переноситься на неділю дня 27. падолиста ц. р.

Перед Празником належить всюди відправити триденницю, ц. є в четвер, п'ятницю і суботу, в днях 24, 25, і 26 падолиста, кожного дня відспівати молебен до св. Йосафата (де булоби більше число вірних з виставленням Найсв. Тайн), виголосити коротку проповідь і відспівати Суплікацію.

В сам день Празника це є. в неділю 27. падолиста належить відправити торжественну Службу Божу в честь св. Священомученика Йосафата, відчитати Пастирський Лист уміщений на першому місці »Епарх. Відомостий«, пояснити вірним приступним способом порушені в нім правди та піднести на примірі св. Йосафата, яке це щастя для чоловіка належати до католицької Церкви і поступати по її науці. По Службі Божій належить відспівати »Тебе Бога хвалим« і уділити благословення Найсв. Тайнами.

В неділі перед празником належить заохотити вірних, щоби численно приступали до св. Тайн.

Ч. 5459. — Наука релігії в школах дочерних сіл і справа підвод для священників.

Звідомлення Всеч. о.о. Деканів з візитації науки релігії в школах виказують численні пропущення а то й

більші занедбання науки релігії через поодиноких о. о. Душпастирів у школах дочерних сіл. Дотичні священники подають звичайно як причину цього сумного явища те, що громадада неточно посилає підвод в ціли доїзду до школи або зовсім не хоче їх посилати. Деякі Отці стараються робити натиск на громаду за посередництвом Повітових Шкільних Рад та не все з успіхом. Найчастіше, при того рода різкій поставі священника супроти своїх парохіян, повстають взаємні непорозуміння і шкідливі тертя так дуже в нинішніх часах непожадані і позбавлені найменшої користі для бажаної ціли.

Щоби на будуче недопускати до шкідливого непорозуміння між священником і парохіянами на тім тлі і що важніше, щоби не позбавляти дітвори релігійного виховання, Еп. Ординаріят поручає Всеч. Отцям трактувати справу екзеквования підвод від дочерних громад з якнайбільшим тактом і оглядністю. Якщо уряд громадський дочерного села відмовиться від обовязку посилення підвод для священника, тоді священник нехай старається увійти в безпосередній контакт з родичами шкільної дітвори і в'яснити їм їхній обовязок в цім зглязі. Справу цю можна у відповідній формі порушити в часі проповіді в церкві раз і другий і якщо частина батьків зрозуміє, що приявність у школі священника є прямо необхідною і сама добровільно згодиться привозити священника до школи, то користь з цього буде більша як з наказаної примусової їзди. Згодом також нерадиві батьки поїдуть по свого духовного отця, коли пізнають велику вагу і потребу науки релігії в школі. Зискає на тім також Церква, бо буде мати більше освідомлених вірних.

Якщо непорозуміння межі священником і вірними дочерної парохії на тлі підвод пішло так далеко, що вони ніяк не хочуть сповняти цього обовязку, тоді о. парох згл. душпастир парохії обовязаний є доїзджати на науку релігії власними кіньми або доходити пішки. Під ніякою умовою не вільно священникови залишати науки релігії в дочерній школі, а непосилання підвод не може становити ніякого оправдання. Подібного рода оправдань Еп. Ординаріят не буде приймати до відома, бо в ніякому разі не дозволить, щоби священник добро повірених собі душ узалежнював або цинив низше від особистого матеріяльного добра.

О.О. Деканам поручається припилювати, щоби повисше зарядження було точно виконане, а про ев. випадки занедбаня науки релігії в школах дочерних сіл, зволять чимскорше звідомити Еп. Ординаріят.

Ч. 5461. — Щоденні Молитви латинкою.

Видавнича Секція »Епархіяльної Помочі« має ще на складі »Щоденні Молитви—*Szczodenni Molytwy*«, брошуроване видання молитов українською азбукою і латинкою. Ціна молитовника виносить 10 сотиків. Висилає канцелярія »Еп. Помочі«.

Щоденні молитви латинкою віддадуть чималу прислугу тим О.О. Душпастирям, яких парохіяни не знають української азбуки, а вміють читати лиш латинку.

Ч. 5460. — „Життя св. Священомученика Йосафата Архієпископа Полоцького“.

Видавнича Секція Товариства »Епархіяльна Поміч« в Перемишлі випустила недавно брошуру автора о. Дороцького Михайла, п. з. »Життя св. Священомученика Йосафата, Архієпископа Полоцького«. Ціна брошури (44 сторінок) виносить 25 сотиків. Замовляти можна у Вид. Секції »Еп. Помочі« — Перемишль пл. Чацького 12. Книжочка може чимало причинитися до поглиблення католицької свідомости та поширення культу цього великого Мученика за Єдинство Церкви межи нашими вірними і як така повинна найтися в кожній парохіяльній та братській бібліотеці. Таксамо богато користи може вона принести для душ у тих парохіях, де католики зустрічаються близше зі схизматиками.

Ч. 5072. — Поручаються проповіді Всч. о. Богачевського.

Всч. о. Теодор Богачевський, парох в Голині, видав в сім році »Проповіді похоронні«.

Згадаві проповіді можна дістати по всіх українських книгарнях у Львові, Перемишлі, Станиславові і Тернополі по ціні 4 зл. за 1 примірник.

Ч. 5462. — До Всечесного Духовенства в справі вирівнювання залеглостей за „Бескид“.

З предложеного адміністрацією »Бескида« з'їту виходить, що чимало священників залягає з довгами за часопис, через що наносять вони адміністрації багато клопоту та унеможливають розбудову рідної католицької преси. Многі з Отців відносяться з дивною байдужністю до свого дієцезального тижневика, а деякі вважають його прямо накинутим з гори тягарем.

Коли зважите — Всеч. Отці, яке значіння посідає католицька преса, які услуги віддала і віддає вона католицькій Церкві, скільки доброго зробила вона за короткий час свого існування з помічю дуже скупеньких засобів у нас — коли пригадаєте собі слова Святішого Вітця про вагу й потребу католицької преси та обовязки супроти неї кожного священника, то зрозумієте і узнаєте повну слушність цього закликку Еписк. Ординаріяту до Вас.

З приємністю треба ствердити, що многі священники єпархії зрозуміли як слід свій душпастирський обовязок дотично католицької преси і з великою дбайливістю поширюють наш дієцезальний тижневик. Однак на загал нашого священства, це є замало. Таксамо многі вірні мають добре зрозуміння потреби католицького друкованого слова, інтересуються часописом і дають йому матеріяльне і моральне підпертя. Для прикладу така подія: Один незаможний селянин, постійний читач »Бескида« і точний платник, завинив довг за три останні місяці. Третього місяця пише до адміністрації таке: — Через теперішню кризу я, одноморговий господар, найшовся в такім положенні, що не можу на разі передплачувати газети, хоч як це мені прикро. Довг за три місяці вирівнаю в найкоротшому часі. —

Як тепер виглядає в порівнанні з отим селянином священник, котрий залягає з довгом за довший час, чекає на упімнення, та ще уважає »Бескид« зайвим тягарем?

Деякі священники виправдують свою байдужність для »Бескида« теперішню кризою та браком гроша. Однак таке оправдання не видержує критики. Це правда, що тепер часи дуже тяжкі, але якраз вони несуть зі собою більше небезпеки для душ і тому треба збільшеної праці, щоби протиділати цим небезпекам. Якраз час

теперішної криви промовляє за тим, щоби побільшити круг читачів католицької газети серед вірних, бо в таких часах вони потребують більше здорового корму як колиноді. Чейже читальня, кооператива, брацтво церковне, не обходиться без часописи, а їм як організації легше здобутися на оплату одного примірника навіть у теперішних тяжких часах. З окрема в брацтві церковнім священик може зарядити одностикову складку раз або два в місяць і вже має заплачених пару примірників доброї преси. А кілька інших можливостей м'гби ще використати для тої ціли? Декотрі Отці роздають часопис безплатно між своїх вірних. Пригадується, що таке поступовання приносить католицькій пресі чималу шкоду, бо приучує вірних уважати католицьку газету на рівні з ворожою Церкві, яку переважно розкидають даром по селах. Тут треба поступати дуже обережно, так аби вірні цінили свій часопис і вважали за свій обовязок платити за нього. Тим, що не є в стані платити, можна і треба визичити будь свій власний примірник, будь від церк. брацтва, яке повинно конче передплачувати бодай одно число. Завсіди треба домагатися звороту випозиченого часопису.

Необхідна річ, Всечесні Отці, збільшити дотеперішну працю біля поширення нашого дієцезального тижневика, а надівсе чимскорше вирівнати всякі залеглости в адміністрації часопису, щоби в цей спосіб дати можливість улпшувати його та влекшити йому сповнення взнеслого післанництва межи вірними нашої епархії.

Від Еписк. Ординаріяту.

**Ч. 5620. — Рішення Найвисшого Суду цивільного дотично
аренди ерекціональних ґрунтів.**

В І Д П И С.

Сąd Najwyższy Izba III. Cywilna
w W a r s z a w i e
dnia 28 września 1932.
Nr. III. 1 Rw. 1494/32/1.

O D P I S:

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ!

Сąd Najwyższy jako sąd rewizyjny pod przewodnictwem sędziego S. N. Stefki, a w obecności sędziów S. N. Dra Wawrzkowicza i Dra Łopuszańського jako sędziów w sporze grecko-kat. Probostwa w Łopusznicy w Przemyśle przeciw Djonizemu Dubowi w Łopusznicy pozwanemu, działającemu przez adwokata Stefana Antoniewicza w Dobromilu o oddanie w posiadanie ґрунтів ерекціональних w Łopusznicy wskutek rewizji pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego we Lwowie, jako Sądu odwoławczego z dnia 23 marca 1932 Lcz. II. Bc. 171/32/3, którym ten Сąd wskutek odwołania затwierdził wyrok Sądu Okręgowego w Przemyśle z dnia 6 września 1931 r. Lcz. I. Cg. Ja 430/30/33, — po wysłuchaniu wniosku Prokuratora S. N. Staszewskiego na posiedzeniu niejawnem postanowił:

Rewizji nie uwzględnić i nałożyć na pozwanego obowiązek zapłacenia stronie powodowej kosztów przewodu rewizyjnego w kwocie 43 zł. 50 gr. w dniach 14 pod rygorem egzekucji.

U z a s a d n i e n i e:

Podniesiony przez pozwanego w rewizji zarzut mylnej oceny sprawy pod względem faktycznym nie stanowi żadnej z przyczyn zaskarżenia wyroku Sądu odwoławczego, ustawowo dopuszczalnych, a w § 503 p. c. wyczerpująco wyliczonych, wobec czego Сąd Najwyższy zarzut ten pomija, dalsze zaś w rewizji przytoczone przyczyny zaskarżenia z § 503 L. 2 i 4 p. c. uznaje za nieuzasadnione. Twierdzenie rewizji, jakoby Sądy niższych inst. nie rozpatrzyły

zarzutu pozwanego, że ks. Aleksander Bilewicz nie jest upoważniony do zastępowania grecko-kat. Probostwa w Łopusznicy, jest wręcz swawolne i niezgodne z aktami, gdyż zarówno wyrok I. i II. Instancji omawia sprawę pozbawienia przez grecko-kat. Ordynarjat Biskupi w Przemyślu umysłowo chorego ks. Józefa Duba prawa zawiadywania majątkiem cerkiewnym i parafjalnym parafji Łopuszna i poruczenia zarządu tym majątkiem ks. Aleksandrowi Bilewiczowi. — Czy przy pozbawieniu ks. Józefa Duba prawa zawiadywania tym majątkiem pominięto odnoszące się do takich wypadków przepisy prawa kanonicznego, tego Sądy niższych instancji badać nie mogły, bo wobec przepisu art. XVI. konkordatu ze Stolicą Apostolską z dnia 19 lutego 1925 nie służy im prawo badania legalności zarządzeń władz kościelnych w tej mierze wydanych. Nie ma też prawnego znaczenia omawiane obszernie w rewizji pytanie, czy umysłowo chory ks. Józef Dub był zdolny zrozumieć zakomunikowanie mu treści odnośnego zarządzenia co do pozbawienia go zarządu majątkiem kościelnym i erekcyjnym lub nie, bo od tego skuteczność tego zarządzenia nie była zależną, inaczej bowiem doszłoby się do absurdalnego rezultatu, że proboszcza dotkniętego tak ciężką chorobą umysłową, iż wszelkie nawet chwilowe stany przytomności umysłu było by wobec jej nasilenia wykluczone“, nie możnaby pozbawić zarządu majątkiem kościelnym. Chybione są również wywody rewizji, dotyczące ważności umowy o dzierżawę spornych gruntów, zawartej rzekomo przez pozwanego z ks. Józefem Dubem, a to wobec ustalenia zawartego w wyroku pierwszej instancji, iż według przepisów kościelnych wydzierżawienie gruntów beneficjalnych choćby tylko na przeciąg jednego roku wymaga zezwolenia właściwego dziekana i spisania umowy na piśmie, a wszystkie rzekome umowy dzierżawne zawarte przez pozwanego były pozbawione obu tych przesłanek. O ile wreszcie rewizja pozwanego zwraca się także przeciwko orzeczeniu o kosztach sporu to w tym kierunku jest ona w myśl §. 528 p. c. niedopuszczalna. Chybionej rewizji pozwanego nie mógł Sąd Najwyższy uwzględnić. Stronie powodowej należy się zwrot kosztów przewodu rewizyjnego w myśl §§ 41 i 50 p. c. Dr. Sieradzki wkr. L. S,

Sąd Okręgowy w Przemyślu Wydz. I, dnia 20 października 1932. I. Cg. Ja. 430/30/48.

O powyższej uchwale Sądu Najwyższego zawiadamia się pełnomocników stron.

ХРОНІКА.

Завідательства одержали :

Ч. 5367. о. Худа Михайло — Сприня.

Сотрудництва одержали :

Ч. 3878. о. Плахта Михайло — упр. Либохора.

Ч. 5242. о. Новосільський Олександр — самот. Тинів.

З гр. кат. Еп. Консисторії

Перемишль, дня 2. листопада 1932.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

II. ЧАСТЬ.

о. о. ОРСЬКИЙ.

Суспільно-господарська криза нинішного устрою а завдання духовенства.

(Реферат виголошений на Загальних Зборах П. Е. П. дня 26. V. 1932 р.)

(Дальше)

В соціалістичнім колективізмi криєся однак много елементів противних вже самій людській природі. Тому сей устрій не може бути тим, котрого належалоби бажати, а то тим більше, що сей устрій вже переведений в життя в східній Европі допровадив людство до ще більшої анархії як капіталістичний устрій. І тепер людська думка губиться вже цілковито в дослілжуванню будучности. Серед зневіри бере перевагу песимістичний есхатологізм, цілком як перед кінцем світа. Oswald Spengler в своїому голосному творі „Untergang des Abendlandes“ оглядає вже руїни збуреного Заходу. Архиеписк. Кордач говорить про море червоного огня, котрий вневдовзі захопить цілий світ.

II. Розвязка кризи нинішного устрою у світлі кат. науки.

1) Серед великого замішання умів та загальної зневіри являєся немов ясне сонце на захмареному небі Христова Церква. Вона устами своїх намісників вказує людям ясну та просту дорогу, котра змоглаби випровадити людство з тої катастрофи, в якій тепер воно находиться. Науці капіталізму і соціалізму протиставить катол. Церква свою власну науку, котра негайно переведена в життя зможе одінока єще вратувати людство. А синтезу кат. науки під тим оглядом подали два великі Христові намісники: Лев XIII. і Пій XI. Суспільна Енцикліка Льва XIII. R. n. »про робітниче питання« котрої ювілей 40 літньої появи весь кат. світ так торжественно обходив минувшого року, та Енцикл. теперішного великого папи Пія XI. Q. a.

»про віднову суспільного ладу й приноровлення його до євангельського закону«, становлять основи, на котрих має dokonатися зміна й цілковита перебудова нинішнього устрою.

Много Енциклік проголосив Лев XIII. але жадна з них не придбала Його Понтифікатові такої чести й слави, як власне Енцикл. R. n. Її слушно названо найважлишою подією XIX. ст. В тій Енцикліці станув Лев XIII. перший у правдивій обороні неслухно покривджених бідних верств суспільности; нею порушив він совість цілої суспільности та побудив її до активної оборони економічно залежних мас. А в першій мірі спонукав держави до правної опіки над робітниками дорогою т. зв. соціальної політики. В ній вказав Лев XIII. перший на правдиву розв'язку суспільного питання. Вона наступить тільки з цілковитою реформою душі цілої суспільности. Основну причину суспільної нужди добачував слушно Лев XIII. в тім, що одиниці, суспільність й держави покинули головне жерело свого правдивого добробуту, себто погордили засадами св. Євангелія. Моральне відродження людства в Христі, поворот його до засад св. Євангелія, це необхідна умова до обнови людства.

2) В 40-літню річницю появи Енцикл. R. n. даєся чути знова новий й сильний голос з високої вартівні Апост. Столиці у суспільних справах. Підносить його теперішній св. Отець Пій XI. в своїй Енцикл. Q. a. Ся Енцикл. перевисшає своїм далекосяглим в наслідках змістом всі дотепер проголошені Енцикл. Пія XI. і її належить також уважати найважлишою подією нинішнього часу.

Пій XI. часто покликуєся на Енцикл. R. n., але він своїм бистрим оком глядить ще дальше. Серед нових обставин, котрі повстали після появи R. n. бачить Пій XI. нові завдання. Відношенне Енцикл. Q. a. до Енцикл. R. n. дуже влучно зхарактеризував один австрійський Єпископ Dr. Weitz, уживаючи до помочі такого внеслого порівняння. Між R. n. а Q. a. заходить в ділянці суспільних питань такий зв'язок, який заходить між Старим а Новим Завітом. Як Новий завіт є дальшим розвоєм Старого, так і Енцикл. Q. a. є дальшим послідовним розвитком Енцикл. R. n. До сего порівняння послужив згаданому Єпископові одинокий в своїм роді образний спосіб представлення пророків й євангелістів, котрий з подивом можна нині оглядати в Ка-

тедр. церкві одного французького міста. Кожний з 4-ох великих пророків держить на своїх раменах одного з 4-ох євангелистів. Пророк Даниїл тримає на своїх раменах св. Іоана. Величні річи оглядав пророк Даниїл, але далеко величніші голосить Євангелист Іоан. Оком орла оглядав він великі таїнства будучих віків. Даниїл се образ Льва XIII., св. Іоан, се образ Пія XI. Лев XIII. двигає на своїх раменах Пія XI. Підчас коли Лев XIII. головну увагу звернув на поправу робітничого стану, від котрої слушно сподівався поправи цілого суспільного устрою, Пій XI., узглядаючи нові обставини, котрі зайшли після появи Р. п. подає конкретні вказівки до цілковитої перебудови цілого сусп.-господарського устрою. Сьогодні цілий устрій потребує основної перебудови.

а). Зміни потребує суспільно-правна сторона нинішнього устрою. Роздроблення, атомізацію ниніш. суспільности належить заступити відновою організацій «станів», котрих головною ціллю булоби прилюдне добро. Як сама природа спонукує сусідів лучитися в громади, так члени одного заняття чи одної професії прим. господарства, штуки, науки і т. п., повинні лучитися в автономічні союзи чи корпорації. Згідна співпраця цих корпорацій з певністю усунулаби поділ людства на дві ворожі класи а з ним й ту ненависть, котра між ними панує. В той спосіб і держава обладована непотрібно množеством завдань, котрих очевидно не всілі виконати, буде відтяжена та буде в можности сповнити лучше свою задачу дбайливости про дочасне добро загалу.

б). Що до господарської сторони нинішнього устрою жадає Пій XI., йдучи слідом свого великого попередника, злуки капіталу й праці, підчеркуючи основний принцип Льва XIII.: «Не може існувати капітал без праці, ані праця без капіталу». І тут остро осуджує Пій XI. капіталістичну і соціалістичну систему. «Проти суспільної справедливости, говорить дослівно Пій XI., грішить в рівній мірі і сита буржуазія, яка в своїй безглузности й добробуті вважає такий порядок річей за справедливий, який їй дає все а робітникові нічого, і грішить покривджений і тому дуже огірчений пролетаріят, що в своєму правному почуттю і в доходженню свого одинокого права надто далеко посувається й жадає для себе всього, начеби

все було витворене працею його рук, і тому всяка безріжниць власність, всякі доходи й зиски не здобуті працею рук поборює й бажає знести». ¹⁾ Особлившу увагу звертає Пій XI. на відпролетаризування бідних мас. Нужду пролетарів треба побороти таким способом, щоби пролетарі здобули власне майно.

в). А вже найбільшу вагу кладе св. Отець на моральну сторону нинішнього устрою. Моральне відродження суспільности уважає св. Отець за конечну умовину а рівночасно й середник перепровадження тривалої реформи нинішнього зляцизованого устрою. Легковаженне моральних засад се головна причина нинішнього зла, котре викликало сумне спустошення людських душ. «Соромному самолюбству, котре є плямою й великим гріхом наших часів, належить протиставити вельми лагідний а однак дуже сильний закон християнського помірковання, котре наказує чоловікові шукати передовсім Божого царства й його справедливости, в тому переконанню, що дочасні добра будуть йому додані, відповідно до виразної обітниці Божої щедрости». ²⁾ Без морального відродження цілої сусп. в душі Христової доктрини всякі зусилля будуть даремними.

(Кінець буде).

¹⁾ Гл. Енцикл. Q. а. стор. 17.

²⁾ Гл. Енцикл. Q. а. стор. 39.

ПЕРЕМИСЬКІ

ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТІ

Ч. 5333. — В справі Енцикліки: „ACERVA ANIMI ANXITUDO“ що нею св. Отець Папа Пій XI. поновно протестує проти переслідувань Церкви в Мексику.

Ще в р. 1926 на зазив Св. Отця Папи Пія XI, поручили Ми і Всеч. Духовенству і вірним заносити до Бога благальні молитви о відвернення страшних переслідувань католиків у Мексику, за те, що не хотіли піддатися зарядженням вельми ворожої для католицької Церкви Мексиканської Конституції з р. 1917. І наші молитви, як і молитви всіх вірних Церкви не були даремні. Бо католики Мексику, хоч не осягнули свободи віри, своєю витривалою мужністю і її найкрасшим вицвітом, святим мучеництвом, доказали перед цілим світом, як дорогою є для них католицька віра, що її висше ставлять чим якінебудь добра на світі, а навіть і само життя.

Постава католиків була така відважна, що безбожні правителі Мексика настрашилися і в р. 1929 дали до пізнання Представникам Церкви, що хотілиби погодитися з Нею і заключити мир в цілі співжиття.

Іх поведення однак було лукаве; ледви відтяжились через заключення цього способу співжиття з Церквою, а вже розпочали дальші переслідування, що тривають до тепер, ба навіть чимраз більше змагаються.

Цей віроломний поступок Мексиканського правительства приневолив Св. Отця до поновного торжественного протесту проти нечуваних насильств згаданого правительства. Цей протест закладає Св. Отець в Енцикліці „*Acerba animi anxitudo*“, що її оголосив дня 29. вересня 1932.

Підносячи в ній свій голос в обороні подоптаних прав Церкви, подає Св. Отець в I. її часті історію Мексиканських переслідувань Церкви, пригадуючи при тім всі інтервенції Апост. Престола і геройський опір так духовних як і світських католиків; в II часті подає норми, що їх мають держатись священники і вірні з огляду на несправедливі закони гонителів.

I.

Історія переслідувань, геройське поведення священства і вірних, заходи Св. Ап. Престола.

Зараз на початку I. часті Енцикліки зазначає св. Отець, що обнимаючи всіх вірних батьківською печаливістю в нинішних тяжких часах, в першій мірі має на оці переслідуваних синів Мексиканського народу, а головно Епископів, що так довго і страшно мучаться.

Ідучи слідами свого Попередника вже від початку свого Вселенського Архієрейства ужив св. Отець усіх способів, щоби погубні т. зв. Конституціональні приписи з р. 1917 у відношенню до Церкви в Мексику не ввійшли в життя. І тому при кожній нагоді осуджував сі приписи, так як вони нарушують первісні і незмінні права Церкви. З цієї самої причини бажав св. Отець завсіди мати в Мексику свого Легата. Підчас коли інші держави намагаються навязати зносини з Апост. Престолом і заключають Конкордати, то Мексиканський уряд замикає всяку дорогу до взаємного порозуміння, а крім сего понад усяке сподівання ломить приречення не так давно дане, раз по раз видаляючи Папських Легатів, а навіть переводячи в життя 130 драконську главу т. зв. Конституції, проти якої Св. Отець виступив з осудом вже 18. листопада 1926 своєю Енциклікою „*Iniquis afflictisque*“.

Дуже тяжкі кари наложило Мексиканське правительство на тих, що посмілиби нарушити згадану главу, що нею обмежено число священників до смішно малої кількості і взагалі постановлено до нащадку знищити католицьку Церков.

У виду сего рода ворожих для Мексиканської Церкви заряджень правительства, що ними віддано Церков самоволі світських властей, постановили Епископи в р. 1926 заперестати виконання прилюдного Божого культу по церквах, а всіх вірних заохотити, щоби зиждали знесення таких нечуваних законів. Але за їх апостольську відвагу і постійність майже всіх Епископів видалено з вітчизни; і там з заточення з далека поглядали вони на святі борби свого духовенства і свого стада і на їх мучеництво та подивляли тоєж. А ті Епископи, що могли укритися в своїх дієцезіях — а мало таких було — через примір своєї постійности подали не малу розраду і заохоту Християнському народові.

На сю геройську поставу Духовенства і вірних звертав св. Отець увагу у своїх промовах, а особливо у висше названій Енпикліці „*Iniquis afflictisque*“, де хвалив священників, що з нараженням свого життя уділяли вірним св. Тайн, хвалив вірних за їх подиву гідні героїства, з якими вони серед найбільших прикростей, серед найтяжших страт помагали своїм священникам.

Св. Отець заохочував священників і вірних, щоби по силам опиралися безбожним законам, поручав молитви в ціли упрощення Бога, щоби відвернув лихо, завізвав всіх вірних цілої землі до молитов і милостинь для угнетених католиків Мексика, а начальників держав просив, щоби взяли під розвагу тяжке положення так многих християн Мексика.

І положення Християн Мексика на якийсь час дійсно поліпшилося. Бо коли Мексиканське правительство не було в силі опанувати положення, що витворилося через відважний і геройський спротив многих мучених горожан, щоби якось вийти з сего прикрого стану, в р. 1929 дало до пізнання і прилюдно заявило, що хоче через взаїмні переговори полагодити цілу справу з Церквою, та що не має наміру переводити в життя вище згаданих законів і нищити Церков та упосліджувати церковну Єрархію.

„І тому, хоч ми добре знали“ — каже св. Отець — „що на жаль сего рода обітницям правительства небезпечно вірити, все таки уважали за вказане застановитися над сим, чи не добре було би привернути прилюдний культ; бо хотяй перерва культу була дуже успішним протестом

проти самоволі правительства, мимо сего дальше продовжування сеї перерви в богослуженнях моглоби принести шкоду державі і релігії. — І справді не малу шкоду принесла ся перерва, бо нарід відчужувався від католицьких священиків і в той спосіб відривався від надприродних добродійств, що їх приносить священство. Крім сего відсутність Єпископів не могла не причинитись до нарушення і ослаблення церковної карности; а головно відчував і нарід і священики відсутність тих, що їх »Дух Св. постановив Єпископами, щоби пасти Церков Божу«. (Діян. Ап. 20, 28) тоді, коли найбільше потребував їх проводу і вказівок».

Тому Св. Отець маючи на оці одиноко спасення душ, уважав за вказане не поминати нагоди, щоби яко тако відновити єрархічне достоїнство. Але через це не мав Він наміру узнавати Мексиканських законів що гнетуть релігію, ані відкликувати протестів проти них.

»Розходилося лишень о се« — каже св. Отець — »що коли правительство дало до пізнання, що змінило свої наміри, річ вимагала, щоби дальше залишити ці способи спротиву, котріби могли нанести ще більшу шкоду, а взятися за догідніші способи. Але всім відомо, що так довго вижиданий мир і угода не відповіли Нашому бажанню бо правительство явно нарушило договір і дальше лютувало проти Єпископів, священиків і вірних, накладаючи на них кари і увязнюючи їх. Не лишень не відкликано всіх Єпископів з вигнання, але противно ще декотрих з тих, що лишилися в краю, з него видалено; по многих дієцезіях не віддано до властивого ужитку церков, семинарів, Єпископських мешкань і иньших святих будинків; вкінці по зломанні очевидної обітниці дозволено переслідувати мнєгих священиків і вірних, що хоробро боронили праїдну віру.

Що більше. Ледве привернено прилюдний Божий культ, а вже змоглася по часописах явна боротьба проти Церкви, проти Бога. ІШкільними законами наказано вчити дітей засад св. віри а безбожні учителі вживали навіть злочинних способів, щоби вже завчасу зіпсути серця молоді так, що немалі труднощі мають родичі, що хочуть забезпечити невинність своїх дітей.»

Вискажуючи щирі побажання родичам і учителям, що пильно їм помагають у релігійно-моральнім вихованню дітей,

рівночасно звертається Св. Отець з горячим зазивом до Єпископів, до клиру і до всіх вірних християн, щоби доложили усіх старань і по силам забезпечили діти своїми апостольськими трудами, щоби вони не підпали під вплив наук безвірків, масонів і комуністів. „Знайте це — пише Св. Отець — що без сумніву ваша батьківщина буде в майбутности такою, якою її приготуйте через відповідне навчання молоді“.

Дальше виказує св. Отець суперечність помежи поодинокими точками т. зв. Конституції, а також межі Конституцією, а практичним її приміненням.

І так Конституція на одному місці висказує, що горожане мають повну свободу почувань і віри, а на другому явно собі противиться приказуючи, щоби поодинокі держави републики настановили і назначили певне число священиків, котрим булоби вільно не лишень по святинях, але і дома відправляти Службу Божу і подавати св. Тайни. В наслідок цього в державі Міхоакана має право існувати лишень оден священик на 33 тисячі вірних; в державі Хішагуанна оден на 45 тисячів; у державі Хіяпасенській оден на 60 тисячів, вкінці у державі «Вере Кручіс» оден на 100 тисяч. — «Кождий наглядно бачить, що при такому обмеженні числа священиків не може бути і мови про це, щоби вони могли відповісти своїому завданню. Але на сім переслідування не кінчиться. Раз у раз приходять нові обмеження зі сторони правительства. Позамикано велике число семинарів, поконфісковано парохіяльні доми; в многих місцях визначено церкви, що лишень в них і то лишень уповажненим до сего цивільною властю священикам можна відправляти священодійства.

Та що декотрі управителі держав висказались до прилюдних урядів, щоби не звертали уваги на Єрархію, коли будуть видавати дотичні дозволення, а противно, щоби заборонили Єпископам виконувати сю власть, хотяйби се були Апостольські Делегати, з чого наглядно видно, що вони хочуть знищити та стерти з лица землі католицьку Церкву».

В тім останнім згляді іде Мексиканське правительство поза Конституцію, як се виразно ствердив і пригадав договір з р. 1929 через т. зв.: „*modum vivendi*“.

Св. Отець підчеркнув дальше і переражаючу анальо-

гію цього переслідування з переслідуванням Церкви в со-
ветській Росії, — і підносить проти цього поступовання
протест в лиці цілого світа та пригадує культурним дер-
жавам, що сі релігійні переслідування і закріпощення
Церкви наносять тяжку кривду Богові, в нечуваний спосіб
кривдять вірних, бо ранять їх віру і релігійні почування,
нарушують суспільний лад та можуть спричинити небез-
печний переворот.

II.

Яких норм по волі св. Отця мають придержуватись Католики Мексика.

Полрїбних приписів Св. Отець не подає. Се й немож-
ливе, бо ж неоднакові є методи правительства в приміню-
ванні нещасної мексиканської Конституції. За те поручає
священикам і вірним придержуватися норм даних Собою
через Апост. Леґата, що їх мають пояснювати Єпископи
відповідно до обставин.

Рівнож взиває до вношення протестів проти безбож-
них заряджень. Ось слова Св. Отця: «А що всяке обме-
ження числа священиків є тяжким нарушенням Божих
прав, тож заходить конечна потреба, щоби Єпископи, клир
і вірні у всякий законний спосіб протестували проти такої
кривди, цілим серцем їй противилися і її осуджували. Бо
припустім навіть, що такий протест проти правительства
не віднесе успіху, то за се переконає вірних, особливо
невчених, що цивільні влади своїм поступованням допчуть
церковну свободу, якої без сумніву Ми віяк не можемо
зріктися, хотяй і як гнетуть нас гонителі».

Св. Отець заявляє дальше, що з полекшою для свого
серця перечитав протести, що їх внесли Мексиканські
Єпископи і священики проти безбожних законів і сам
долучує свій протест перед цілим світом, а особливо пе-
ред володарями держав що їх взиває, щоби взяли під роз-
вагу страшні муки Мексиканського народу.

Загальну підставу наказану Мексиканському Духовен-
ству насупроти антирелігійних устав ясно зазначає Св.
Отець слїдуючими словами Єнцїклїки:

»Щоби могли прийти з поміччю сим сумним обстави-
нам та по силам їм зарядити, повинні ми послугуватись
способами, що ще остають до нашої розпорядимости, щоби

всюди заховуючи виконання Божого культу, о скільки се може мати місце, не допустити до сего, щоби загасло в народі світло віри і огонь християнської любови.

Мексиканські устава є безсумніву несправедливі і безбожні, бо противляться найсвятішим правам Божим і Церкві і тому осуджені Божим законом. Але з другої сторони без причини боявбися цей, що гадавби, що неначе співділає з властями у злому ділі, коли переслідуваний ними просивби їх о дозвіл на свобідне виконання священодійств, і задля того уважавби за свій обовязок здержатися від такого прохання. Таке хибне переконання, таке поступовання, що дає причину до цілковитого завішення культу на-неслоби дуже велику шкоду всему християнському стаду.

Хотяй апробата сих несправедливих і кривдячих законів і добровільна з ними співпраця в безсумніву недо-зволена і зовсім грішна, то однак чимсь зовсім иньшим буде, коли хтось піддався сим негідним розпорядкам по-неволі і зі спротивом; в сей спосіб він причиняється на-віть до зменшення смертного ділання тих постанов.

Священик, що приневолений просить уряд о дозвіл відправляти священодійства, вибирає лишень менше зло і він поступає тоді лишень як той, що втративши свої добра, просить несправедливого рабівника о дозвіл, щоби міг принайменше уживати сих забраних своїх дібр.

Крім цього всяке підозріння т. зв. формальної кооперації і апробати (безбожного) закона усунули не лишень протести внесені зі сторони Апост. Престола, але і зі сторони Єпископів і вірних Мексика».

Дальше пояснює Св. Отець, що колиб навіть парох по канонічній інституції серед тих обставин віднісся до правительства о дозвіл на сповнювання священодійств, то се буде лишень «матеріальне» співділаиня, яке св. Церков вже в перших часах християнства уважала за дозволене, а се задля висшої цілі, якою є добро душ.

Рівнож **взиває** Св. Отець вірних Мексика до солідарности і одности з Церквою і її Єрархією, до послуху своїм духовним, до приримання св. Тайн колинебудь будуть мати до сего нагоду, до пильного вивчення релігійних правд, до молитов за вітчину, до терпеливості і жертви і до помочи священикам через працю в Католицькій Акції, яку дуже поручає в тій свідомості, що се діло, хоч у

початках і серед таких умовин, які в тепер у Мексику найтяжше, та що не зараз принесе бажані овочі, але за те в кінцеве і найуспішнійше з усіх інших засобів, як се виказав досвід у тих народів, що вже видобулися з подібних переслідувань.

При кінці благословить Св. Отець Мексиканську Церкву, заявляючи свою щирю і тісну з нею лучність, тим більше, чим більше Вона терпить.

* * *

Ось це зміст Енцикліки: „*Acerba animi anxitudo*“.

Хоч вона не відноситься впрост до нас, але є звернена до Мексиканських Єпископів, священників і вірних, все таки і для нас є дуже поучаючою. Вона вказує нам, що кождий католик, де небудь він не бувби, має в Римі печаливого Вітця і поборника правди і справедливости, права і Христової свободи. Кождий священник може навчитися зі слів Св. Отця душпастирської второпности, яка добре розважає обставини і в своїй терпеливості нічим не зражуєся, щоби лишень ратувати се, що ще дасться, котра заки рішить справу, добре радиться розумних людей, яка у всім шукає Божої слави і спасення вірних, а не себе і свого я.

Вчімся з повисших слів Св. Отця так дуже тепер потрібної нам священничої надзвичайної ревности. Як часто забирає Св. Отець голос у всіх актуальних справах Церкви, а крім сего ще кожного дня приймає у Себе путників і голосить їм Боже Слово. До душпастирства уживає св. Отець всіх способів, які подає до розпорядимости новітня культура. Не зражуєся ніякими неповодженнями, але все з новим жаром підходить до розпочатої але в наслідок трудностей ще не доведеної до кінця справи.

Широке поле до виявлення своєї душпастирської ревности має й кождий наш священник. Кілько то в нас біди і нужди як духовної так і матеріальної.

У останнім пастирським листі до вірних Нашої Епархії коротко начеркнули Ми нинішнє грізне положення під релігійно-моральним зглядом і заохотили вірних, щоби гуртувалися біля нас, своїх ОО. Душпастирів, щоби радо йшли за вказівками св. Церкви та ставали в обороні її науки.

Та наші слова не принесуть успіху, якщо Всеч. ОО. Душпастирі не обіймуть свого народу люблячим батьків-

ським серцем, не обіймуть його своїми люблячими батьківськими руками у тому глибокому розумінні, що доля його є й нашою долею, та що праця наша над спасенням його душі є у першій мірі працею над спасенням наших власних душ.

Наші проповіді хай стоять в звязи з духовним життям наших парохіян, а при сім плывуть з люблячого священничого серця. Проповідник приготовляючись до проповіді має мати на увазі, які питання ворущать уми і серця слухачів і на сі питання давати просту і ясну відповідь. Що варта і найкрасша проповідь, яка не відповідає бажанням, журбам і надіям слухачів? Зі серця має плисти наша проповідь тому, бо — як слушно каже св. Григорій Великий — хто не горить, не запалить.

При науці релігії в школі повинен душпастир стисло держатися приписів катехитики та уважати на се, що його обовязком є не лишень подати шкільній молоді потрібні релігійні відомости, але ще в більшій мірі вести молодь до релігійно-морального життя і привязати її до св. католицької Церкви. В слід за сим його обовязком є при науці релігії класти головну вагу на виховання характерів, на розбудження в їх совісти обовязку слухання в неділі і свята Служби Божої, на вчасне і часте припинання св. Тайни Покаяння та Пресв. Евхаристії. Із вдоволенням мусимо признати, що многі ОО. Душпастирі не жалують трудів в сім згляді і дуже совісно працюють в школі; але на жаль є і такі, що для якої небудь трудности занедбують науку релігії в школі або уділяють її без приготування і недбало. Забувають такі священники, що в сей спосіб підготовляють страшні часи невірства, а в слід за тим і часи великої недолі для нашого народу.

Нехай би такі нерадиві душпастирі добре запам'ятали висше наведені слова Вселенського Архієрея, висказані до Духовенства і вірних в Мексику: „Знайте це, що без сумніву ваша батьківщина буде в майбутности такою, якою її приготувите через відповідне навчання молоді“.

З тої самої причини добрий душпастир як зіниці ока пильнує також і доростаючу молодіж і в сій цілі дає їй в руки добрі книжки, добрі часописи, а стереже від злих, захоочує до частого і достойного припинання св. Тайн, закладає для неї осібні брацтва і товариства, стараєся за-

няти її якоюсь пожиточною працею, дає їй нагоду до невинної розривки, щоби в сей спосіб відтягнути її від злого товариства, від небезпечних знакомств і удержати її в чистоті, невинности і св. вірі.

Якщо душпастир не може заложити для молоді осібного брацтва згл. товариства, нехай принайменше згуртує її в Апостольстві Молитви разом зі старшими, але нехай бодай кілька разів в році відбуде з ними сходини, осібно з хлопцями а осібно з дівчатами. Вже нераз дуже поручали Ми Всеч. ОО. Душпастирям, щоби закладали товариство «Апостольство Молитви» у своїх парохіях та на жаль не всюди зрозуміли священники, як дуже причиняєся добре ведене Апостольство Молитви до релігійно-морального піднесення народу.

Стараймося також поширювати Католицьку Акцію, яку так дуже і так часто поручав Св. Отець і в наведеній Енцикліці поновно поручає. В тій цілі вишколюймо відповідних людей на апостолів, щоби через них понести світло правди і межі тих, що до церкви не ходять, а також щоби могли успішно давати нам поміч в священничім апостольстві, особливо колиб недай Боже і для нас настали такі страчні часи, які є тепер в Мексику.

Не забуваймо вкінці зайнятися і матеріяльним та громадським положенням наших вірних, бо в сей спосіб причинимося не лишень до матеріяльного, але і духового їх піднесення.

Де священник здержуєся від розумної громадської праці, там закрадаються до вірних чужі агенти, які без труду поширювати там будуть схизму, секту, безвіре та комунізм. Закладаймо для народу церковні читальні, просвічуймо нарід, як має собі помагати в нинішній матеріяльній скруті і самі ділим з ним біду і недолю, а тоді збільшиться наша повага, нарід цюлюбить нас як батьків і отворить нам свої серця для всего що добре, для віри, для Церкви, для Бога.

Зміст Енцикліки належить добре собі присвоїти і взяти за предмет проповідей, а поодинокі точки навязаних до неї Наших слів взяти за предмет найблизших деканальних зборів.

Рівночасно поручаємо Всеч. Духовенству і в Службах Божих і в інших молитвах благати Бога о відвернення переслідувань в Мексику і в большевицькій Росії і вірних заохочувати до таких молитов. — † ЙОСАФАТ, Епп.

ч. 5962. — В справі сегорічного Празника Непорочного Зачаття Божої Матери.

Як що року так і сего належить як найторжественнійше обходити Празник Непорочного Зачаття Божої Матери.

В сій цілі поручаємо всім Всч. ОО. Душпастирям, щоби:

1. заохотили всіх вірних до прийняття св. Тайн в день празника.

2. приготувати вірних на се торжество девятидневним або принайменше тридневним богослуженням в честь Непорочної Богоматери;

3. в сам день Празника торжественно посвятили Пренепорочній свої парохії, по низше заподаному взорі. Всч. оо. Катехити заохотять до участі в сих торжествах шкільну молодь.

АКТ посвяти Непорочному Зачаттю Божої Матери.

»Я хоч недостойний називатися Твоїм слугою, бажаючи однак по можности віддати Тобі, Пресвята, Пренепорочно Зачата Діво, як найбільшу честь і славу, вибираю тебе за особливішу Покровительку парохії (епархії) мені повіреної, і всіх моїх вірних. В присутности Твого Обручника святого Йосифа і Ангелів хоронителів сеї парохії (епархії), (посвячую Тобі всі міста і села нашого краю і всіх людей, що в них живуть), посвячую Тобі всі родини, їх хати і доміства з добутком і майном, і через Найсв. Кров Твого Сина, котру за нас проляв, благаю Тебе Пресвята, приймай нас за Твої діти, будь нам Матірью, Заступницею, Покровителькою, Владичицею, і упроси Всемилоствива, всім нам ласку у Бога, щоби ми в ділах, словах і гадках стереглися всього, що може не подобатися Богу і Тобі, наша Мати; благослови наш нарід, введнай йому у Твого Сина, щоби завсіди кріпко держався св. католицької віри, заховував Божий Закон та вірно і витривало величав Твое Пренепорочне Зачаття. Амінь.

За всіх молиш ся Предобра, що прибігають з вірою під могучий Твій покров; бо ми грішні не маємо перед Богом иншого спасення в бідах і безнастаннім горю. Тяжке носимо бремя гріхів, Мати Вишнього Бога, тому до Тебе припадаємо, спасай від всякого нещастя Твоїх слуг.

Не маємо иншої помочи, не маємо иншої надії крім Тебе, Пречиста Діво! Ти нам поможи, на Тебе надіємося і Тобою хвалимося, бо ми Твої слуги, не відкидай нас! Амінь«.

Ч. 6332. — В справі опіки потребуєчих.

Беручи під розвагу теперішні тяжкі обставини життєві, тяжку зимову пору та матеріальну нужду серед наших вірних Еп. Ординаріят просить і взиває Всч. ОО. Душпастирів, щоби руководячися християнським милосердям заопікувалися щиро в своїх парохіях всіми, що терплять недостатки і злидні та по своїм силам йшли їм з моральною та матеріальною помічю заохочуючи своїх парохіян до милосерних діл так в науках духовних як і своїм словом і ділом при кожній нагоді. Є це обовязок ОО. Душпастирів, що випливає з любови ближнього та уряду душпастиря, які повинні бути для своїх духовних дітей правдивими духовними вітцями, що працюють над добром повірених душ не забуваючи також і за потреби їх дочасного життя.

Нехай кожний з Всч. ОО. Душпастирів розвине харитативну акцію в своїм душпастирським крузі ділання, по своїйому найкращому розумінню і совісти відпогідно до місцевих обставин.

Х Р О Н І К А.**Канонічну інституцію одержали :**

- Ч. 5883. о. Дримала Степан — Дністрик дубовий.
 Ч. 5927. о. Погорецький Антін — Брунари вижні.
 Ч. 6132. о. Зелений Теодор — Коритники.

Завідательства одержали :

- Ч. 5927. о. Хробак Василь — Фльоринка.
 Ч. 6132. о. Білевич Олекса — Дубецько.

З гр. кат. Еп. Консистоїї

Перемишль, дня 27. листопада 1932.

о. Микола Грицяляк
 канцлер.

† ЙОСАФАТ
 Епп.

II. ЧАСТЬ.

о. о. ОРСЬКИЙ.

Суспільно-господарська криза нинішного устрою а завдання духовенства.

(Реферат виголошений на Загальних Зборах П. Е. П. дня 26. V. 1932 р.)

(Докінчення.)

III. Завдання духовенства.

З обговоренням моральної сторони, як конечної умовини до розвязки кризи нинішного устрою, переходимо до останньої й найважливішої частини реферату, себто до начерку практичних завдань, котрі на духовенство криза сьогднішного устрою накладає.

В своїй суспільній Енцикл. Q. а. звертаєся Пій XI. з особним та горячим кличем до Єпископату й духовенства та накладає на них немалий труд, поручаючи усильно акцію суспільного освідомлення й виховання.

Цілий світ, говорить Пій XI., у великій часті попав в поганство. Щоби ті цілі верстви населення привести знов до Христа, котрого вони відреклися, треба серед них самих вибрати й виховати собі лицарських помічників Церкви, котрі з особливим запалом мають посвятитися праці над відродженням суспільности в християнським дусі. В тім труннім ділі очідає Пій XI. найбільшої помочі від духовенства. Завданням його є «вишукувати старанно серед світських людей апостолів, оглядно їх дібрати, відповідно приготувити й вишколити.»

1) Вибір й вихованне світських апостолів вимагає очевидно від самих священників відповідного приготування. Приготування до суспільної праці повинно початися вже в Семинарі. Се виразна воля теперішного св. Отця, котрий дослівно говорить, що «будучі священники повинні до суспільної праці належно приготувлятися поважною студією суспільного питання». Пекуча справа приготування будучих священників до сеї актуальної праці дізнає сьогдні цілковитого зрозуміння та попертя не тільки в Богословських

Заведеннях на Заході але і в нашій дієцезії. Правда, перед належитим й правильним перепровадженням сеї справи в житте стоять великі труднощі й перепони, як брак фахових професорських сил, фінансові труднощі, короткий час богословських студій, брак відповідних підручників, аде добро церкви й людських душ з певністю і ті перепони усуне.

Своє суспільне освідомленне має священик дальше поза Семинарем продовжати. Нагоду до того дають деканальні конференції та душпастирські курси. В них то повинно й суспільне, сьгодні так актуальне питання, а в першу чергу докладне обговорення найновішої Енцикл. Пія XI. Q. а. найти своє належне місце.

2). Саму суспільну діяльність серед повірених своїй опіці душ, має проявляти душпастир в першій мірі своїм власним життем. Тут мають священики уникати хочби й найменшого позору, що вони більше дбають про дочасні річі чим спасення душі своєї і своїх вірних. Бо слухними є слова одного великого церковного достойника, котрий недавно (1930 р.) в півурядовім органі Ап. Столиці „Osservatore Romano“ сказав такі болючі але правдиві слова: „Осоружна се річ, говорити бідним й терплячим: Блаженні, котрі плачуть, коли самому живесе в достатках. Се іривія, котра кличе до неба о пімсту, се збезчещенне нагорної проповіді Іс. Христа“.

Освідомлення вірних має обіймати, так сказатиби, дві сторони: негативну й позитивну.

а). В часах, коли вже і по наших містах й селах знаходять широкий відгомін й послух большевицькі кличі, належить збивати неслухні закиди наших ворогів, начеби кат. Церква не займалася покривдженими й терплячими.

Організація большевицьких безбожників видала та поширила серед несвідомих мас один плякат, що заслугує на нашу особлившу увагу. На ньому представлено самого Іс. Христа, як Він перед масами винужденілого пролетаріяту закриває ситого й брилянтами обложеного буржуя. А сей буржуй дусить робітника накинутим йому на шию посторонком. Сей плякат дуже много говорить. Гадка його ясна. Се злобний закид, що кат. Церква про маси працюючого люду не то не дбає, але стає ще в обороні страшних злочинів несправедливого капіталізму. Але сего рода

плякати находять віру серед неосвідомлених мас. Тож важкий се обов'язок душпастиря, сі злобні й неслухні закиди збивати. Се негативна ділянка суспільної праці священика.

б). Позитивну суспільну працю серед вірних має починати душпастир таки від чисто церковної. Св. Сповідь, культ Пресв. Евхаристії, почитанне М. Божої та Серця Христового, се Божі середники, при помочі котрих душпастир може в серцях вірних заціплювати суспільні чесноти любови й справедливости, котрі є основними умовами ладу.

До могучих середників виховання, котрі так горячо поручає св. Отець в Енцикл. Q. a., належить зачислити реколекції згл. місії. Каже Пій XI.: «В тій духовній школі виробляється не тільки взірцеві християни, але також справжні апостоли, приноровлені до всіх життєвих умовин і сповнені огнем Христового серця. З тєї школи вийдуть як колись Апостоли з Горниці в Єрусалимі, мужі непохитні у вірі, неугнуті і витревалі серед переслідувань, палаючі ревним бажанням ширити всюди Христове царство.»

Додавши під кінець еще таку освідомлюючу а рівночасно й виховуючу силу, якою є католицька книжка й преса, будемо мати начерк тих взнеслих та великих завдань, які стоять перед кождим душпастирем.

в). А щоби в тій вельми тяжкій і трудній праці, серед котрої на кожнім кроці стрічається великі перепони, можна було сподіватися успіху, до того конче потрібна для духовенства єдність. Тут знов наведу слова самого Пія XI. з Енцикл. Q. a. Много праці вкладали й вкладають католицькі діячі в усіх ділянках людського життя, але та предивна й мозольна діяльність не рідко ізза надмірного розпорошення сил дає тільки малі висліди. Єдності треба нам учитися від наших ворогів. Коли вони тільки нагальніше задумують ударити в Христову Церкву, відкладають внутрішні спори і в повній згоді стають до одного ряду та злученими силами стремлять до спільної ціли. Нехай злучаться всі люди доброї волі, що під проводом пастирів Церкви бажать боротися доброю і мирною боротьбою, нехай всі під кермою Церкви і в світлі її наук причиняються якимнебудь способом до християнського відродження суспільности.

Взнесли завдання, котрі на нас починають, повинні додати нам в нинішній добі великих досвідів і потрясень підйому духа й ревности в нащій мозольній душпастирській праці. Будьмо того пересвітлення, що нашою скромною тихою, але апостольською працею сповняємо роль будівничого, котрий прикладає свою руку до захитаної будівлі суспільного устрою. В наших руках найлучший плян, бо Божий плян будови і тому ніколи не сміємо ми душпастирі під тягаром злоби дня упадати в зневіру.

В Кольонії, перед церквою „Менших Братів“ стоїть одна своїм виглядом скромна але за се своїм змістом велична статуя. На постументі стоїть католицький душпастир, о. Кольпінг, до котрого підходить робітник. Священик простягає свою руку. Долоня священика спочиває в долоні працюючого чоловіка. Яка глибока ідея. Се представлений звязок, який повинен заходити між Церквою і працюючим людом. Днесь, коли старий світ розпадається а з хаосу виринає новий, віра й праця, церква і працюючий люд, мають спільно получитися. Душпастир і робітник мають разом співділати. Колиж той звязок із нашої вини розірветься, коли наша долоня не спічне в долоні працюючого чоловіка, тоді ратунок вже немислимий. А чейже наша любов до Церкви і до нашого українського народу до сего недопустить.

